

Wapëgwala Wade yehëhna hnë inji kayëte

Namu vële hwëtahnëka Këris va lehnëkëfu Moÿis herëk inji kayëte. Mpëd yëbëlan bëhn wuli wakeme wahnah gë wafëhw wahnah g'imbëd gë ryaw̃ gë bëhn wuli gë wakeme wanah g'imbëd g'iryaw̃ (1446 gë 1406) ani gë naganëhnënde Këris ÿa hnë wati bëhn wafëhw wahnah (40) hna nte nkeho wula hna gë bulunda Isërayel ÿa. Cape ndënkwëryënkw kayëte Wapëgwala ña Mesopotami hna ntiyak do cape kigëna ña Esipët hna.

Kayëte ña nësëd soje wapëgwala fop viÿë vi: idi duniÿa ÿi, idi ahnë, do ankeya fagant ahnë gë Wën. Kayite Wapëgwala ña gaband ile nkentik uÿeh ÿa duniÿa li do tufahnëd ile ntidëhëni vahnë ÿa hnë bëmënkël ntëw̃ lëw̃ hni hna do gë Wënu ña.

Paß g'uwám vacërakëlo va (Adam, Nowe, Abëraham, Isak, Sakob, Yosef) do ile ntehnëk Wën ntinëhnëdëhëhni ÿa, pëhwëtaninëkëfu karañin fop kayëte wanës Wënu ña njëtahnin gante ntidë ile ntehnëko ÿa, njonëhnihi ipëh ña fop vile ñahanëk va.

Wasapitër warar waryënkwëryënkw ÿa nësëd soje viwëntëlah wale ye hnë wasapitër warar Wapuyala hna. Awa, wanës Wënu ña pëgwëhnahnëd do patahnëd g'uhnës urac fo.

9 Wënu ña më mbok ntehnëk kat: «Arabi wënka wante sëpëk ambin ñi mbarëpël sën ryampo fo nkehahn nkal inja!» Do koyëna nkeho.

10 Wënu ña më macëk hn'ile nkok gena wënka hna «nkal» do wënka wante varëpëlëk ña «wov». Njëkëko do nëjëkawo gë rac.

11 Do Wënu ña më ntehnëk: «Arabi hnë nkal hna pëhn ile hwëhna yaryef, vile lëwëd uhnëda lëwu do gë vatëh vante lëwëd wadëwel wadëwu ña dënk!» Do koyëna nkeho.

12 Nkal inja pëhnëndanëko fop sifa vile hwëhna yaryef va le-wo-le sifa uhnëda lëwu wã ntëwëko do gë vatëh vante lëwëd wadëwel wadëwu ña dënk. Wënu ña njëkëko do nëjëkawo gë rac.

13 Nkeho umëd, tac gë fac; fac rarëna ÿa yeho.

14 Wënu ña më mbok ntehnëk kat: «Arabi ambin hna nke wahumpen pitëndëlehnahni fac ÿa gë umëhwëry uña; do nkehahn wëdahëse vambënt va, gë wafac wã do gë wabëhn ña.

15 Arabi nke ambin hna wahumpen pëtënahni nkal inja!» Do koyëna nkeho.

16 Wënu ña ntiko wahumpen wahi wasankaf: hunte ÿako naÿ ha, ulav wã yeho, soñe fac ÿa, do hunte vako ha, lepera wã yeho, soñe mëd uña. Ntiko fëna wahol wã.

17 Wënu ña g'ambin kwëtëko soñe pëtënënd nkal inja,

18 soñe fac ÿa g'umëd uña do pitëndëlehnumpen ha gë umëhwëry uña. Wënu ña njëkëko do nëjëkawo gë rac.

19 Nkeho umëd, tac gë fac; fac hnahëna ÿa

yeho.

²⁰ Wënu ña më mbok ntehnëk kat: «Arabi sifa viyë fop pëbëni wov hna, do wusëry wã nkwayëndëni g'ambin, cëpëni nkal inji!»

²¹ Wënu ña ntikëhniwo wulaŵ wësankaf wavë wov do gë fop sifa vile fëbëk do yasëlehnëd hnë wënka hna. Ntikëhniwo fëna sifa wusëry wã fop. Wënu ña njëkëko do nënjëkawo gë rac.

²² Wënu ña më ndëwakëhni ntehnëhni: «Arabi fop vile ye wënka vi nagëlëni, njabëni, pëbëni wov hna do arabi wusëry wã fëna njabëni nkal li.»

²³ Nkeho umëd, tac gë fac; fac vëryëna ÿa yeho.

²⁴ Wënu ña më mbok ntehnëk kat: «Arabi nkeni nkal li wasifa wã fop: wusaŵ, gë wulaŵ do gë fop vihawãry vile yasëd nkal li! Do koyëna nkeho.»

²⁵ Koyëna ntikëhniwo Wënu ña wasifa wulaŵ gë wusaŵ, gë wulaŵ wuhnëmpëlah wã do gë fop vihawãry vile yasëd nkal li. Wënu ña njëkëko do nënjëkawo gë rac.

²⁶ Tac Wënu ña më mbok ntehnëk rëkwa ÿa: «Dinëfuni vahnë mëntëlin gë fuhnë, mëntëlin d'us! Kwëhnënihëhni wuwis wavë wov wï, gë wusëry wavë g'ambin wï, do gë wusaŵ gë wulaŵ do gë fop vihawãry vile yasëd nkal li.»

²⁷ Awa Wënu ña ntikëhni vahnë va mëntëlini g'umë dënk;

ntikëhni asan g'asëval.

²⁸ Tac më ndëwakëhni ntehnëhni: «Nagëlëryin, yabëryin, pëbëryin nkal li, nawëryin nkal li;

kwëhnëryinëhni wuwis wavë wov wï, gë wusëry wavë g'ambin wï do gë fop vile yasëf nkal vi.»

²⁹ Ntehnëkëhniwo fëna: «Njëdamu arokëndu wanëda wante lëwëf nkal ñi fop do gë vatëh vante lëwëf vi fop.

³⁰ Wulaw wï fop vëhni njëfabuhëhni tokëndëni dël inï gë wusa w wavë nkal wï fop, gë wusëry wï fop, do gë fop vihawary vile yasëf nkal li.» Do koyëna nkeho.

³¹ Wënu ña njëkëko fop ile ntiko ÿa do nëjékawo d'us gë rac. Nkeho umëf, tac gë fac; fac hwëhn mbëf gë ryaw ÿa yeho.

2

¹ Koyëna puhnako Wënu ña idi ambin ña gë d'uniÿa ÿi do gë fop ile yehëhna hnam ÿa.

² Ga tëkëk hnë fac hwëhn mbëf gë wahi hna, kamahnëko d'oku lëwu ÿa puk do tiwako. Awa hnë fac hwëhn mbëf gë wahi hna tiwako.

³ Më ntik fac hwëhn mbëf gë wahi rac fac ryëwayik, do nti fac ile riwahnëfë, kabi hnë fac rac tiwako hnë wad'oku wante ntidëho hna fop.

⁴ Koyëna ntiko Wënu ña ambin ña gë d'uniÿa ÿi.

Sarëd'ij vë Eden

Ante ntiko Ahwëhn a Wënu ña ambin ña gë d'uniÿa ÿi,

⁵ vatëh g'idël gelohna ten nkal li, do wanëda pëhnëlohna ten, kabi Ahwëhn a Wënu ña cañëtilohna ten rëv ÿa nkal li, do vahnë vëyelohna soñe njamëni nkal inï.

6 Bare le ye had fampul sahnëdëho nkal hna do turëdëho nkal inja fop.

7 Ahwëhn a Wënu ña më nufëk nkal do ñahanëka asan*. Tac më cëlëka wasëhn hna sël paryi ÿa, uwám wã, do asan arac nkelehn ale yënëd.

8 Tac, Ahwëhn a Wënu ña më pëlëk sarëdij hnë Eden hna, gë cape pëhna lav ka, do kwëta hnam asan ale ñahanëko ÿa.

9 Më pëhnëndanëk sifa vatëh vankwamah njëki va fop do vante hnëjëk toki. Më pëlëk fagant atëh nte yëdahnëd uwám ule wok pudina do g'atëh kaŵary nte yëtëndanëd ile yivëk g'ile wëk ÿa.

10 Sën wãtidëho hn'inkal Eden hna turënd sarëdij ÿa. Pëgw hnam, vunkaryëla vunah pitëlëko.

11 Fandënkwëryënkwa fa Pison maciko: fatac rënkëko inkal Havila hna. Hn'inkal tac nkeho sanu ÿa,

12 do sanu rac përenako d'us. Nkeho vatëh vante lifë d'atikola do fëna nkeho itaka nte yabëka nafa ÿa.

13 Fakigëna fa Gihon maciko: inkal Kuc† ña fop tënkëko.

14 Fatarëna fa Sawã maciko: fatac yaryëdëho gë cape pëhna lav g'ankol Asur ka. Do fanahëna fa Efërat maciko.

15 Awa Ahwëhn a Wënu ña më nufëka asan a, kwëta sarëdij Eden hna soje njamënd do

* **2:7 2.7** Adam fëhnëtanëk nkal do fëna asan. † **2:13 2.13** Kuc vankol vaki waciko koyena: ndampo ña Ecopi hna nke, kigëna ña Mesopotami (Irak) hna.

njèkand.

¹⁶ Më ntehnëka aki: «Kofu arok vatëh vambë sarëdij vi fop.

¹⁷ Bare antë arok atëh ante yëtahnéde ile yivëk g'ile wëk ŷa, kabi hale tokëdu, cëmëdu.»

¹⁸ Tac më ntehnëk: «Caŷëna asan a nke umë fo. Ndemadëfuha linëhnëwã ale caŷëdëni.»

¹⁹ Inkal iŷa ñahanëko fop Ahwëhn a Wënu ŷa sifa wulaŷ wuyabah do gë wusëry wã, tac njiryeryëhni asan hna soŷe njëk arac bi hak macëdëhëhni. Intaw-wo wãc le macëdëhawo asan a yed ulëwu wã.

²⁰ Arac më macëkëhni uŷac fop wusaŷ wã, gë wusëry wã do gë wulaŷ wã. Bare asan a nuŷalawohna arëfëlënta ale saŷëdëha umë dënk.

²¹ Awa Ahwëhn a Wënu ŷa më ndakëndanëka asan a wakwëd watëwah. Më ntihëtëka uyy ryampo do mbokarya ndil ŷa gante nkehawo ka.

²² Uyy rac, Ahwëhn a Wënu ŷa ntik asëval do njinenëhna asan a.

²³ Arac ga nuka asëval a më ntehnëk:

«Aŷa nkaŷ, wëliho ale ye ŷëc waŷëc mën a,

mbahn imbahn mën a!

“Asëval” macëde,

kabi asan hna nufik.»

²⁴ Soŷe umë ye, asan a tavëdëhëhni vëhni rëmu gë hnëmu nkeni g'asëvalu fo, do vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni.

²⁵ Asan a g'asëvalu wëtata fo nkeniho vëhni vëhi tak, bare cëfëhnëlëhniwohna.

3

Ida sarëdij vë Eden hna

¹ Awa, hnë fop wulaw̃ wule ntiko Ahwëhn a Wënu ña, lën ÿa yeho ale ÿak ritëka. Tëyëkawo asëval a: «Paryi bi ntehnëk Wënu ña: “Antë aroku vatëh vambë sarëdij vi fop!”»

² Asëval a më ntëkwaka: «Hali, kodëfun rokëfu.

³ Bare soje atëh nte ye fagant sarëdij ñi, Wënu ña më lehnëk: “Antë aroku do antë aÿaku; ge gena më cëmëdun!”»

⁴ Awa lën ÿa më ntehnëka asëval a: «Muk! Cëmëdiluhna!

⁵ Wënu ña nësëk umë kabi njëtëk, hale tokëdun, vinkër hun va ñesëd do nkedun had Umë dënk: njëtëdun ile yivëk g'ile wëk.»

⁶ Asëval a kamahnëko atëh ña nkwamëk njëki do tëtëka nëj toki. Ñadëho tok nuÿahna uyët. Awa më kwëcëk do tok. Më njëdaka fëna asanu do umë fëna më tokëk.

⁷ Tañ pidëtalehnëhni vinkër va, do kamahnëlehnëni wëtata fo nkeni. Më mbahnëni yaryef atëh nte wacik anuÿ ña do palani.

⁸ Awa g'anëka ga, më nkwëryëniha Ahwëhn a Wënu ña, sarëdij hna njasëlehnëdëho. Asan a g'asëvalu umë coŵani hnë vatëh vamb sarëdij hna soje antë nuhni Ahwëhn a Wënu ña.

⁹ Ahwëhn a Wënu ña më macëka asan a, tëya: «Ne nkeru?»

¹⁰ Më ntëkwak: «Nkwëryakëmi, më ntakëko kabi wëtata fo yebu. Awa më soŵabu.»

11 Ahwëhn a Wënu ña më tÿyëka: «Mo fëyaki wëtata fo yeru? Tokëru bi atëh nte vañëhnëmino ña?»

12 Asan a më ntëkwak: «Asëval, ale yëdaruhoŵa yefu ÿa, umë yëdako atëh tac, do tokëbu.»

13 Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka asëval a: «Soje ye liru iÿin?»

Më ntëkwak: «Lën ÿa tokako, do tokëbu atëh ña.»

14 Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka lën ÿa:

«Kabi ntiru iÿin, arabi nkeÿi wëh.

Hnë wusawã gë wulawã wule ntik Wën hna fop,

wëjë g'idonk hu ñi rëkëdu ayasënd

do ahohnënd ivëd

hnë wafac hu hna fop.

15 Ntidëfu takëla yëbëlan hun wëjë g'asëval a,

yëbëlan vële nagëd va do gë vële hnagëdu va.

Vële nagëd asëval a nihëdënihi nkaf ñi,

do wëjë itak ñi ÿarëduhëhni.»

16 Tac Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka asëval a:

«Ntidëfu horot sankaf hnë waryonk hnag hu hna,

rëkëdu ahorotënd ahnagahnëndëhni vutah hu va.

Iña hu ña hnë asan hu hna nked,

bare umë hwëhnëdëhi.»

17 Awa tac Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka asan a: «Maŵëru wanës asëval hu ña do tokëru atëh nte vañëhnëmino ña.

«Soje ile lëntëru ÿi,

arabi nkal inji me.

Rëkëdfu ahorotënd d'us
ahnuÿahnënd ile rokëdfu ÿa

hnë wafac hu hna fop;

¹⁸ inkal iÿa pëhnëndanëd

wadëmpëhn do idël meh.

Do tēfēka arok

ile fēhnëd wēhaÿ hna;

¹⁹ gē ñacēñac hu ña rëkëdfu ahnuÿand ile rokëdfu
ÿa,

hafo avoka g'inkal

nte hnufiko aÿahani ña.

Kabi inkal yeru,

do g'inkal mbokađu.»

²⁰ Asan a Adam maciko do umë Ev macëkawo asëvalu. Umë fēhnëtanëd «Uwám» kabi umë ye hnëm vahnë ÿa fop.

²¹ Ahwëhn a Wënu ña më ntinëhnëkëhni asan a g'asëvalu viÿi wayand do cudahni.

²² Tac më ntehnëk: «Awa ahn'a had Fuhnë nke: njëtëk ile yivëk g'ile wëk. Tame, tēfēka memaÿehni antë tēkën atēh ante yēdahnëd uwám usër wã; age tokëk, cëmëdina muk.»

²³ Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntakëhni sarëdñj vë Eden hna, soñe njini njamëndëni nkal nte nufiniho do ntiyini ña.

²⁴ Ga ntaka ahn'a sarëdñj vë Eden hna, Ahwëhn a Wënu ña më kwëtëkëhni gë pëhna lav haryënk w sarëdñj hna wamëleka wade ye vëyëka, (waseruben maciniho). Gë sëlame hwëdëh ile wërënadëho vacape va fop, wamëleka ña anka wã ante yihahnëde g'atēh ante yēdahnëd uwám usër wã njëkadëniho.

4

Kaÿe gë Abel

¹ Adam ndakëniho gë Ev, asëvalu; ndonkëko do naga facan fante w̃aciko Kaÿe*. Awa Ev më ntehnëk: «G'idema Ahwëhn a Wënu ña nagëbuha facan.»

² Mboko naga fëna Abel, aheryu Kaÿe. Abel ahery wusaŵ yeho; Kaÿe, umë, ayam yeho.

³ Awa, Kaÿe ga mbarëpëk roka le njamëko ÿa, njoko viryampo hnë virac, cënahna Ahwëhn a Wënu ña sadëha.

⁴ Abel, fëna, njonëhnëkawo vupe vunte ryënkawo nagini hnë ntega ntëwu hna, vunte ÿak hniryëk va, cënahnekawo Ahwëhn a Wënu ña. Ahwëhn a Wënu ña kacakawo g'uhnatah Abel gë sadëha lëwu ÿa,

⁵ bare ñwëÿëkawo Kaÿe gë sadëha lëwu per. Soñe rac Kaÿe ntavëkawo d̃us; ñañënëko yëka ÿa.

⁶ Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka: «Soñe ye ntavëki aki, do ÿañënëru yëka ÿi aki?»

⁷ Ge ntiru gante tëfëka ka, ñwëÿëdelihna; ge gena umë, wameh ña nke had intaw̃ ñañah vofëhnëki rënka hu hna. Ñad mëki, bare yaŵëry alëba umë.»

⁸ Bare Kaÿe më ntehnëka aheryu: «Cahnëfu.» Ga tëkëni kaÿ hna më ntojanëka aheryu do ndaŵa.

⁹ Awa Ahwëhn a Wënu ña më tëyëka Kaÿe: «Ne nkeha ahery hu Abel?»

* **4:1 4.1** *Kaÿe fëhnëtanëk «Inuÿa» gë Wa-ebëre ña.*

Më ntëkwak: «Yëtëla. Ami bi yëkadëha ahery mën a?»

¹⁰ Ahwëhn a Wënu ña më mbok ntehnëka: «Soñe ye liru iyin? Nkwëryëdëfu wasat ahery hu wã nkal hna had ahnë ryekad; igwëcag tëyëd.

¹¹ Tame arabi nkeÿi wëh, ntayiru hn'inkal nte sek wasat ahery hu ale ryawëru ÿa.

¹² Soñe umë ye, rëkëdu ayamënd ðus, bare inkal ña bokëdina njëdÿayi vetak lëwu wã. Awërëtalehn fo yeðu nkal li had ale layik.»

¹³ Kaÿe më ntehnëka Ahwëhn a Wënu ña: «Piniñ mën ña ntënëk dëcët.

¹⁴ Ntaðuho dol hn'inkal përen hna, coŵantadëfu ñawët hu; Awërëtalehn fo yeðëfu nkal li had ale layik. Ale-wo-le hnuðëho ÿa koð ndawõ.»

¹⁵ Bare Ahwëhn a Wënu ña më ntëkwaka: «Hali, kafi ge ahnë ndawëki, nkwëcanëhnëdëru wahwënta mbëd gë wahi (7).» Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntika Kaÿe dahëse soñe antë ndawëniha vële hnuðëha va.

¹⁶ Awa koyëna ñawëtakawo Kaÿe Ahwëhn a Wënu ña nji ntëd hn'inkal Nod hna, gë cape pëhna lav Eden ka.

Tere Kaÿe

¹⁷ Ga ñëlëk, Kaÿe nagënihawo g'asëvalu facan fante waciko Enok. Kaÿe pëgwëko mbëryënd inaŵ do më macëk naŵ tac uŵac aju wã, Enok.

¹⁸ Enok yeho rëm Irad ÿa, Irad yeho rëm Mehuyayel ÿa, Mehuyayel yeho rëm Metusayel ÿa, Metusayel yeho rëm Lemëk ÿa.

19 Lemëk vësëval vëhi ñëlëko: aryënkwëryënkwa a Ada maciko do ahigëna ÿa Sila.

20 Ada Yabal nagëko, rëm vële lëdëko hnë wasank do hwëdëdëhëhniwo wusaŵ ŵa.

21 Yabal kwëhna kawo fakery, Yubal maciko, umë yeho rëm fop vërëmp va do gë vësël vëtakëralu va.

22 Sila, umë fëna, nagëkawo facan fante ŵaciko Tubal-Kaÿe. Umë ryëhwarëdëho sifa viÿë viryokuŋa va fop, waryëhwëra wavëntah gë wëyah ŵa. Tac, Sila mboko naga facëval, ahery Tubal-Kaÿe. Nama maciko.

23 Lemëk më lehnëkëhniwo vësëvalu: «Ada gë Sila, nëparyino, vësëval mën, nëparyino dus: ndawëdëfuhaha asan ge ndafëko, ndawëdëfuhaha fatah ge cërehnëko.

24 Age wahwënta mbëd gë wahi nkwëcanëhnik Kaÿe, wafëhw mbëd gë wahi g'imbëd gë vëhi (77) wëcanëhnedëfu ami.»

Set hafo Enos

25 Adam ndakëniho g'asëvalu do mboko nagëniha facan. Ev, Set† macëkawo, kabi ntehnëdëho: «Ŵënu ŋa mbok njëdowä facan fakawary nëmpëtëhna hnoŵa Abel, nte ndawëk Kaÿe ŋi.»

26 Set umë fëna nagëhnikawo facan; Enos‡ macëkawo. Hnë yamani rac pëgwëniho

† 4:25 4.25 Set mëntëlëk g'uhnës ile fëhnëtanëk «iyëdahn» gë Wa-ebëre ŋa. ‡ 4:26 4.26 Enos fëhnëtanëk asan ma vahnë.

vahnë va cëmbëndëniha Ahwëhn a Wënu ña macatëndëniha Ahwëhn.

5

Pëgw Adam hafo Nowe

¹ Wëlin itëfëta soje vutah Adam. Hnë fac le ntikëhniwo Wën vahnë hna, ntikëhniwo mëntëlëni g'umë.

² Ntikëhniwo asan g'asëval, ndëwakëhniwo do macëhni uŵac «vahnë».

³ Ante nuŷako Adam wabëhn keme gë wafëhw warar (130) ña, mboko naga facan fante mëntëlëniho d'us. Set macëkawo.

⁴ Tac Adam mboko nuŷa kat wabëhn wakeme mbëd gë watar (800). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŵary gë vucëval.

⁵ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah gë wafëhw warar (930), cëmëko.

⁶ Ante nuŷako Set wabëhn keme g'imbëd (105) ña, nagëhnikawo facan fante ŵaciko Enos.

⁷ Tac Set mboko nuŷa wabëhn wakeme mbëd gë watar g'imbëd gë waki (807). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŵary gë vucëval.

⁸ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah g'ipëhw gë waki (912), cëmëko.

⁹ Ante nuŷako Enos wabëhn wafëhw mbëd gë wahnah ña (90), nagëhnikawo facan fante ŵaciko Kenan.

¹⁰ Tac Enos mboko nuŷa wabëhn wakeme mbëd gë watar g'ipëhw g'imbëd (815). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŵary gë vucëval.

¹¹ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah g'imbëd (905), cëmëko.

¹² Ante nuŷako Kenan wabëhn wafëhw mbëd gë wahi ŋa (70), nagëhnikawo facan fante waciko Malalel.

¹³ Tac Kenan mboko nuŷa wabëhn wakeme imbëd gë watar gë wafëhw wahnah (840). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŵary gë vucëval.

¹⁴ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme imbëd gë wahnah g'ipëhw (910), cëmëko.

¹⁵ Ante nuŷako Malalel wabëhn wafëhw mbëd gë ryawŵ g'imbëd ŋa (65), nagëhnikawo facan fante waciko Yerëd.

¹⁶ Tac Malalel mboko nuŷa wabëhn wakeme mbëd gë watar gë wafëhw warar (830). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŵary gë vucëval.

¹⁷ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë watar gë wafëhw imbëd gë wahnah g'imbëd (895), cëmëko.

¹⁸ Ante nuŷako Yerëd wabëhn keme gë wafëhw mbëd gë ryawŵ gë waki ŋa (162), nagëhnikawo facan fante waciko Enok.

¹⁹ Tac Yerëd mboko nuŷa wabëhn wakeme mbëd gë watar (800). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŵary gë vucëval.

²⁰ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah gë wafëhw mbëd gë ryawŵ gë waki (962), cëmëko.

²¹ Ante nuŷako Enok wabëhn wafëhw mbëd gë ryawŵ g'imbëd ŋa (65), nagëhnikawo facan fante waciko Matusalem.

²² Tac Enok mboko nuŷa wabëhn wakeme watar (300) do gë Wënu ŋa nkeniho. Nagëhnikëhniwo vucan vukaŵary gë vucëval.

²³ Wabëhn wakeme watar gë wafëhw imbëd gë ryaŵ g'imbëd (365) nuŷako fop ka ŷa cëmat.

²⁴ Enok gë Wënu ŋa nkeniho, tac nambiko, kabi Wënu ŋa nufëkawo njohna darël lëŵu.

²⁵ Ante nuŷako Matusalem wabëhn keme gë wafëhw mbëd gë warar g'imbëd gë waki ŋa (187), nagëhnikawo facan fante ŵaciko Lemëk.

²⁶ Tac Matusalem mboko nuŷa wabëhn wakeme mbëd gë waki gë wafëhw mbëd gë warar gë waki (782). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŵary gë vucëval.

²⁷ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah gë wafëhw mbëd gë ryaŵ g'imbëd gë wahnah (969), cëmëko.

²⁸ Ante nuŷako Lemëk wabëhn keme gë wafëhw mbëd gë warar gë waki ŋa (182), nagëhnikawo facan.

²⁹ Nowe* macëkawo kabi ntehnadëho: «Aŷi kamënaŷehnédëhëfu hnë wadoku fu hna, gë horot ule ŷaden korotënden ŷa kabi Ahwëhn a Wënu ŋa menëk nkal iŋa.»

³⁰ Ga ndëcëk watac, Lemëk mboko nuŷa wabëhn wakeme mbëd gë wafëhw mbëd gë wahnah g'imbëd (595). Nagëhnikëhniwo vucan vukaŵary gë vucëval.

³¹ Ga nuŷak fop ka ŷa wabëhn wakeme mbëd gë waki gë wafëhw mbëd gë wahi g'imbëd gë waki (777), cëmëko.

³² Ante nuŷako Nowe wabëhn wakeme mbëd ŋa (500) tac nagëhnikëhniwo vucan vutar: Sem

* **5:29 5.29** Nowe mëntëlëk g'uhnës Wa-ebëre ŋa ile fëhnëtanëk «bosëvosehn».

gë Sam do gë Yafet.

6

Vijë Wën gë vëryag vahnë

¹ Awa vahnë va pëgwëniho njabëndëni nkal li do kwëhnanihëhniwo vëryag.

² Vijë Wën* va nuniho vëryag vahnë va nkwamëni, më tēhnanihëhni ñëlënihëhni.

³ Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntehnak: «Sël ntaŵary le yëdabuhëhni vahnë ÿa godina kwëlëkwël hnë vëhni; nked fac le cëmanhnëdëni. Tëk pëgw iÿi wati, vëwodina duniÿa li ile lëbik wabëhn keme gë wafëhw wahi (120).»

⁴ Hnë wati rac, nkeniho vahnë vëyihnah, vëyaŵah do hnënk rac nkoko nkal li hafo mbiÿ. Vëyihnah vërac yeho vutah viju Wën va gë vëryag vahnë va; vësan paryi yeho, vësan vëyëtik.

⁵ Ahwëhn a Wënu ña kamahnëko wameh vahnë ña g'ahaŵary njabëdëho nkal li. Do hnë fac hna fop, nahan dëŵ hni ña, idi wameh fo yeho.

⁶ Ahwëhn a Wënu ña më curak soŋe ile ntikëhni vahnë hn'inkal ÿi, do ntaŵary dëŵu ña pëbëkawo yiŵëhnah ŵa.

⁷ Më ntehnëk: «Ntühëtëdëfuhëhni nkal li vahnë vële ÿahanëbu vi, vahnë vi, gë wulaŵ ŵi, gë wusaŵ ŵi, do gë wusëry ŵi per. Curadëfu d'us soŋe ile libuhëhni ÿi.»

* **6:2 6.2** *Vijë Wën*: Yëtina ile pëhnëtanëk ÿa. Vahnë vëyaŵah nahadëni vahnë vëvë ambin va ye.

⁸ Bare Ahwëhn a Wënu ña nëjəkawo gë Nowe.

Itëfëta soje Nowe

⁹⁻¹⁰ Wëli itëfëta soje Nowe ña: Nowe vucan vutar kwëhnako: Sem, gë Sam do gë Yafet. Asan asatah yeho gë vëyëntaŵ va. Mawëhnëdëhawo kwëlëkwël Wënu ña do gë Wënu ña nkeniho.

Wënu ña ñad pehëta Nowe

¹¹ Awa Wënu ña nuko vahnë va përekaniho do wameh fo fëbëkëhniwo.

¹² Ante njëkëdëho Wënu ña ile ryëcëtaď đuniya li ya, do nuko përekako đëcët kabi vahnë va fop ankaŵ wameh ña tëfëdëniho,

¹³ më ntehnëka Nowe: «Pëhnabu vëvehnëwëhni vahnë vi fop. Kabi soje lëw hni ya pëbahnëk wameh ña đuniya li. Ha, ntihetëdëfuhëhni.

¹⁴ Diyary wëjë sisikulu gë wadëhwa wapëren. Bambery ntëpëtëlendu vacery vajabah do wakoyel hnëvëdu përiña gë bambery per antë tënkënd wënka ña.

¹⁵ Wëli gante ntidu ka: tëfëka nuya wametër keme gë wafëhw imbëď (150) yary inja, wametër wafëhw wahi g'imbëď (25) yank inja, do wametër pëhw g'imbëď (15) iyihn ña.

¹⁶ Cankëdu yaŋ, do tavëdu igwac yëbëlan ile sankantu ya gë wabëv sisikulu ña yëbëlan metër ryampo. Hn'ibëv đampo ntidu rënka ya. Bambery sisikulu hna wa-etas watar lidu.

¹⁷ Do ami, cañëtëryidëfu uŵac sankaf, soje mbëvehnëhni fop vile yënëď va. Fop vile ye nkal va mbëvëdëni.

18 Bare ntibu kwëtëla gë wëjë. Tënkëdun sisikulu hna, wëjë gë vijë hu, g'asëval hu do gë wësëval vijë hu va.

19 Ndënëduhëhni fëna san g'isëval sifa-wo-sifa hnë vile yënëf va, soñe pehëntini gë wëjë.

20 San g'isëval hnë sifa wulaŵ hna fop, gë wusëry ŵa do gë wusaŵ ŵa, do gë fop vihawäry vile yasëf njijëfëni ýal hu hna soñe pehëntini.

21 Do wëjë, nufëry sifa ile rokëde ýa fop, afehn a. Umë rëkëdun arokëndu wëjë gë vëhni.»

22 Nowe, gante ntehnëkawo Wëñ ka, fop ntiko.

7

Itënk sisikulu ña

1 Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka Nowe: «Tënkëryin sisikulu hna, wëjë gë vëvë tere hu va, kabi wëjë fo hnu bu ye ale satëk hnë vahnë vëvë gaki vi.

2 Nufëryihni wusaŵ gë wulaŵ wufacah ŵa, sifa-wo-sifa wusan mbëf gë wuhi (7) gë wësëval mbëf gë wuhi (7), do g'ican dampo g'icëval dampo hnë wule wok wafacëna hna.

3 Nufëryihni fëna wasifa wusëry mbëf gë wuhi, soñe afehëtahn hnënk lëŵ hni ýa nkal li.

4 Ani gë wafac mbëf gë wahi, cañëtëryidëfu rëv ýa hnë wafac wafëhw wahnah (40) gë vumëf wafëhw wahnah (40); koyëna ntihtëdëfu fop vile libuho va.»

5 Nowe ntiko fop ile ntehnëkawo Ahwëhn a Wënu ña.

Uŵac sankaf ŵa

⁶ Nowe wabëhn wakeme mbëd gë ryaŵ (600) kwëhnako ante tükiko uŵac sankaf hn'inkal ɲa.

⁷ Tënkëniho sisikulu hna gë viju gë vësëval hni soŋe pehëni ŵac ŵa.

⁸ Fop njiniho sisikulu Nowe hna: wule ye wufacah ŵa, gë wule wok wafacëna ŵa, gë wusëry ŵa do gë fop vihaŵary vile yasëd nkal li, ⁹ wuhi wuhi, ican g'icëval; gante ntehnëkawo Wën Nowe nti ka.

¹⁰ Ga padëk wafac mbëd gë wahi ŵa, uŵac sankaf ŵa kohnëko nkal ɲi.

¹¹ Bëhn le nuŷahnëko Nowe wabëhn wakeme mbëd gë ryaŵ ɲa (600), hnë lepera higëna hna, hnë fac pëhw g'imbëd gë wahi hna (17), wahayalin wale ntonahnidëho wënka ɲa fop pidëtako do wahatëh wale kovahnidëho wënka rëv ɲa pidëtako dus.

¹² Rëv ŷa kovadëho hnë wafac wafëhw wahnah (40) gë vumëd wafëhw wahnah (40).

¹³ Hnë fac rac dënk, Nowe tënkëniho sisikulu hna gë viju, Sem gë Sam gë Yafet, do gë vësëval hni per.

¹⁴ Tënkëntiniho fëna sifa wulaŵ gë wusaŵ ŵa fop, gë fop vihaŵary vile yasëd nkal li, do gë sifa wusëry ŵa fop.

¹⁵ Njijëniho san g'isëval, hnë vile yënëd ntiko Wën va fop, tënkëntini gë Nowe sisikulu hna.

¹⁶ San g'isëval hnë sifa-wo tënkëntiniho, gante ntehnëkawo Wën Nowe ka. Tac Ahwëhn a Wënu ɲa më pidëk rënka ŷa hamëhni Nowe.

¹⁷ Uŵac sankaf ŵa, hnë wafac wafëhw wahnah (40) nkwënadëho nkal hna. Hnë wati

rac kayëndako wãc wã, do matënd sisikulu ÿa kumb.

¹⁸ Wënka ña nkwënadëho g'ahawãry, do sisikulu ÿa yañ wënka hna njidëho.

¹⁹ Wënka ña nkoko nkwënanand g'ahawãry, hafo kohn dënk fop wahuñ wale ÿako njihn wã.

²⁰ Wënka ña kohnëko wacëmët wahuñ wã ntëbi wametër mbëd gë waki (7).

²¹ Fop vile yënëdëho va cëmëniho: wusëry wã gë wulawã wã gë wusawã wã do gë fop vihawãry vile yasëd nkal li, do gë vahnë va fëna.

²² Fop vile yënëd nkal va cëmëniho.

²³ Ahwëhn a Wënu ña koyëna ntihëtëkëhniwo nkal li, fop vile yënëdëho va, pëgw vahnë va hafo wulawã wusankaf wã, hafo fop vihawãry vile yasëd nkal va, hafo wusëry wã. Ntihëtëkëhniwo nkal li. Nowe fo woko do gë vële nkeniho sisikulu hna.

²⁴ Uwãc rac, wafac keme gë wafëhw imbëd (150) ntiko nkal hna ani gë pëgwahnënd guh ña.

8

¹ Mama mbiÿahnëko wac rac nkal li Wënu ña dënkwëlawohna Nowe gë fop wusawã gë wulawã wule nkeniho hnë sisikulu wã. Më cañëtik sël nkal li, do wënka ña pëgwëlehn nkuhënd.

² Wahayalin wënka ña gë wahatëh wale cah-nahnidëho wënka rëv ña ndëpalehn. Rëv ÿa ndëmëlehn.

³ Toye toye nkuhëdëho wënka ña hnë wafac keme gë wafëhw imbëd (150) hafo

⁴ hnë fac hwëhn pëhw g'imbëd gë wahi (17), hnë lepera hwëhn imbëd gë waki hna (7), tac

tëryako sisikulu ÿa wahuñ wavë resiÿo Ararat hna.

⁵ Wënkã ña nkoço nkuhënd hafo lepera hwëhn pëhw hna (10). Hnë fac ryënkwëryënkw lepera rac hna, nuyiko ga cahnek wacëmët wahuñ wã.

⁶ Ga ndëcëc wafac wafëhw wahnah (40), Nowe umë pidëtëc fenetër le ntiko sisikulu hna,

⁷ do cana hëwãr g'ipër; rac më njid mbokajënd: wënkã ña napëdëho nkuh nkal hna nkolehnëh hnam.

⁸ Tac Nowe më canëka fah, soñe njëkahn bi nkuhëc wënkã ña nkal hna.

⁹ Bare fah ÿa nuÿalohna hn'ile ñëwëd, kafi uwãc wã guhëlohnã ten; awa më mbokak gë sisikulu. Nowe më njelëc vák ÿa, pëlahna do mbokarya ndëna.

¹⁰ Më napëc wafac mbëd gë wahi (7) tac mbok cana kat fah ÿa.

¹¹ Fah ÿa më mbokajëc g'anëka ga; faryef oliwiye fasëkah nkaŵajëko. Awa Nowe njëtëko wënkã ña ñaÿëtak nkal hna.

¹² Më mbok napëc kat wafac mbëd gë wahi (7) do mbok cana fah ÿa, bare bokëlohnã mbokaj.

¹³ Nowe nuÿako tac wabëhn wakeme mbëd gë ryaw gë ryampo (601). Hnë fac ryënkwëryënkw vë lepera ryënkwëryënkw bëhn rac hna, wënkã ña nkuhëko. Nowe ntihëtëko ile cankahnëko sisikulu ÿa, njëkëko g'ipër do nuko nkal ña cëtëko.

¹⁴ Hnë fac hwëhn wafëhw wahi g'imbëd gë wahi (27) lepera higëna hna, nkal ña fop kankëko.

¹⁵ Awa Wënu ña më ntehnëka Nowe:

16 «Cahnëryin sisikulu hna gë vijë hu gë vësëval hun vi.

17 Canëryihni fëna wulaŵ gë wusaŵ wule yerun ŵi fop: wusëry ŵi fop, gë wulaŵ do gë wusaŵ wusankaf ŵi do gë vutoy vi, do gë fop vile yasëd nkal vi, soŋe nagëlëni, njabëni, do pëbëni nkal li.»

18 Awa Nowe më cahnëni gë viju, do gë vësëval hni.

19 Tac cahnëni fëna sifa-wo-sifa, wulaŵ gë wusaŵ ŵa fop, gë wusëry ŵa fop do gë fop vihaŵary vile yasëd nkal va.

20 Tac Nowe më ntik hn'ile cënađe sadëha soŋe Ahwëhn a Wënu ŋa, më nufëkëhni ryampo hnë sifa wulaŵ gë wusaŵ wufacah hna fop gë wusëry wufacah ŵa fop, do pëdëhni hnë hwëdëh ntinëhna Ahwëhn a Wënu ŋa sadëha gë wulaŵ wurac.

21 Ahwëhn a Wënu ŋa tehëkawo rehërya hnëŋah sadëha rac do më ntehnak: «Tame bokëda fërëkanu nkal inji soŋe vahnë va, mama nahadëni wameh fo kobëri hn'utah ntëŵ hni hna; bokëda ryawëŵëhni muk fop vile yënëd va, gante ntibu takan ki.

22 «Gante-wo mbiŷëk nkal inji, tëkëde nadënde, do mbarëpënde, tëkëd njond huji ha, do njakënd, nked sama do aŷank, nked fac, do nked umëd. Koyëna nked kwëlëkwël.»

9

Akwëtëla gë Nowe

1 Wënu ɲa ndëwanëkawo Nowe gë viju ntehnëhni: «Arabi ahnagëlu, ayabu, afëbu nkal li.

2 Tëk pëgw gaki, wulaŵ gë wusaŵ wavë nkal ŵi fop, gë wusëry ŵi, gë fop vihawary vile yasëd nkal vi, do gë wuwis ŵi fop rëkëd ntakëndëhni d'us gë ŵuhnë; njëdamuni ahwëhnuni.

3 Fop vile yënëd va kodun arokuni; gante njëdamuno wanëda gë vatëh ki, njëdamuni tame vëyin fop.

4 Bare antë aroku faɣar fale worryaryëk wasat kabi uwám ŵa wasat hna nke.

5 Awa tëyëdëfu uwám soɲe sat ŷa: age ahnë ndawëka ahaŵary piniñëdëfuha; age intaw ndawëka ahnë piniñëdëfuha fëna.

6 «Wënu ɲa gante nke umë dënk ka ntika ahn'a. Soɲe umë ye age ahnë ryehëtëk sat aÿentaŵu, ahnë ryehëtëd sat lëŵu ŷa fëna.

7 Wuhnë, nagëlëryin, yabëryin do pëbëryin nkal li.»

8 Wënu ɲa më mbok ntehnëkëhni vëhni Nowe gë viju:

9 «Tame ntidëfu kwëtëla gë ŵuhnë, gë vutah hun va do gë vërah hni va,

10 do gë fop vile yënëd yerun gë ŵuhnë va: wusëry, gë wusaŵ, gë wulaŵ, fop vile sahnëntik hnë sisikulu gë ŵuhnë va.

11 Wëlin ile fëhnaɓu kwëtëlin ŷa: muk uŵac sankaf ŵa ñoñ bokëdina ndaw nkal li; bokëdina nke uŵac sankaf soɲe mbëvehn fop le ye nkal li.»

12 Do Wënu ña më nkwënëk: «Wëlin dahëse kwëtëla nte wok pudina; libu soñe hun gë fop vile yënëf va:

13 car ulaŵ mën ña vëñar hna kwëtëbu; umë yef dahëse le ryënkwëtehnëf akwëtëla mën nte libu soñe ðuniŷa yi.

14 Nte-wo-nte mbarëpëðëfu vëñar g'ambin do cahn car-ulaŵ ña,

15 awa ndënkwëtaðëfu kwëtëla nte libu soñe hun do gë fop vile yënëf nkal vi: bokëðina nke muk uŵac sankaf soñe mbëvehn fop vile yënëf.

16 Ge car-laŵ ña ambın hna nke, nuðëfu do ndënkwëtehnëðëho akwëtëla nte libu wok pudina soñe ami gë fop vile yënëf nkal vi.»

17 Wënu ña më mbok ntehnëka Nowe: «Car-ulaŵ ña yef dahëse akwëtëla nte libu soñe ami gë fop vile yënëf nkal vi.»

Viju Nowe

18 Viju Nowe vële sahnëko sisikulu va vëhni Sem gë Yafet do gë Sam yeho; Sam yeho rëm Kanan ŷa.

19 Hnë viju Nowe vërar vërac matini vahnë vële yabëk nkal vi fop.

20 Nowe yeho ayam aryënkwëryënkwa ale fëlëko ikaŷ waresen ña.

21 Fac ryampo uñen resen ceko do ndëŵëko, më cudëtak viyi va fop usank hna.

22 Sam, rëm Kanan ŷa, më nuka rëmu wëtata fo do më cahnëk pëyahni vicëru.

23 Awa Sem gë Yafet më nufëni cud cankaf, ndëcani vankus hna, tac karëcandëni

tënkätëndëni usank hna do cankëniha rëm hni.
Namaniho antë nuniha rëm hni wëtata fo.

²⁴ Ante ndëwëtako Nowe ña, njëtako ile ntik
Sam arëkwa alëwu ÿa.

²⁵ Awa më ntehnëk:
«Arafi Kanan ndëwani wëh!
Arafi nke aramp
vicëru va!»

²⁶ Tac më nkwënëk:
«Cëmbik Ahwëhn a, Wën Sem ña!
Arafi Kanan nke aramp Sem!

²⁷ Arafi Wënu ña njankën inkal Yafet ña,
do kacande g'untënah vëhni Sem hna,
do Kanan nke aramp alëwu!»

²⁸ Ga ndëcëk uŵac wã, Nowe wabëhn wakeme
watar gë wafëhw imbëd (350) mboko nuÿa kat.

²⁹ Ga nuÿak fop ka ÿa wabëhn wakeme imbëd
gë wahnah gë wafëhw imbëd (950) cëmëko.

10

Wabulunda wab nkal

¹ Wëlin itëfëta soñe vutah Nowe. Ga ndëcëk
uŵac sankaf wã, viju Nowe, Sem gë Sam do gë
Yafet, nagëhnnihëhniwo vucan. Wëlin wamac
wadëw hni ña:

² Wamac bulunda le hnagik hnë Yafet va:
Gomer gë Magog gë Madayi gë Yavan gë Tubal
gë Mesek do gë Tiras.

³ Wamac bulunda le hnagik hnë Gomer va:
Asëkenas gë Rifat do gë Togarëma.

⁴ Wamac bulunda le hnagik hnë Yavan va:
Elisa gë Tarësis gë vëvë Kit do gë vëvë Rodan.

⁵ Hnë vëhni matëniho vële sampëko ntëdëni hnë tëfary wov sankaf vë nkal dëw hni ña, gante nke vanësa ale-wo-le ka, gante nkeni hnënk hnë nkal dëw hni ka, vankol vantëw hni hna. Vëhni ye ßulunda le hnagiko hnë Yafet va.

⁶ Wamac ßulunda le hnagik hnë Sam va: Kuc gë Misërayim gë Put do gë Kanan.

⁷ Wamac ßulunda le hnagik hnë Kuc va: Seba gë Havila gë Sabëta gë Ragëma do gë Sabëtëka. Wamac ßulunda le hnagik hnë Ragëma va: Saba gë Dedan.

⁸ Kuc yeho fëna rëm Nëmërod nte yeho aryënkwëryënkw hnë vële hwëhnako fanka nkal va.

⁹ Ahwëhn a Wënu ña njëdëkawo Nëmërod nke asary asankaf; soñe më lehnande: «Ayi, Ahwëhn a Wënu ña njëdëkawo nke asary asankaf had Nëmërod.»

¹⁰ Wahnawã waryënkwëryënkw wavë nkal dëwu wã, Babel yeho gë Erëk gë Akad do gë Kalëne hnë nkal Sineyar.

¹¹ Nëmërod matëko hnë nkal tac nji Asiri hna, do mbëry Niniv gë Rehobot-Ir gë Kela

¹² do gë Resen yëbëlan Niniv gë nawã cankañ Kela ña.

¹³ Misërayim yeho rëm sankaf vëvë Lud va gë vëvë Anem gë vëvë Lehab gë vëvë Nafëtu

¹⁴ gë vëvë Patëros gë vëvë Kasëlu gë hn'ile matini Wafilisëte wã gë vëvë Kafëtor* va.

¹⁵ Kanan yeho rëm Sidon fandënkwëryënkw fantëwu fa gë Het

* **10:14 10.14** *Kafëtor*: wãc sër Tinti mbë wov Këret ya ye.

16 gë Wayebus wã gë Wa-amor wã gë Wa-girëgas wã

17 gë Wahiv wã gë Wa-arëk wã gë Wasin wã

18 gë Wa-arëvad wã gë Wasëmar wã do gë Wahamat wã. Tac hnënk vëvë Kanan va campëniho,

19 do nkal dëw hni ña Sidon pëgwëko paß Gerar hafo Gasa do gë cape Sodom gë Gomor gë Adëma do gë cape Seboyim hafo Lesa.

20 Vëhni ye bulunda le hnagiko hnë Sam va, fitëlëko gante nkeni hnënk do gë vanësa wadëw hni ka, hn'inkal dëw hni hna, vankol vantëw hni ña.

21 Sem fëna, acëru aryënkwëryënkw Yafet ÿa, nagëhnikëhniwo vucan. Umë yeho rëm sankaf Eber ÿa do gë fop vutah vërah vëlëwu va.

22 Wamac bulunda le hnagik hnë Sem va: Elam gë Asur gë Arëpakësad gë Lud do gë Aram.

23 Wamac bulunda le hnagik hnë Aram va: Us gë Hul gë Getër do gë Mas.

24 Arëpakësad yeho rëm Sela ÿa; Sela yeho rëm Eber ÿa.

25 Eber vucan vuki nuÿako: fandënkwëryënkw fa Peleg maciko, «Pitël» pëhnëtanëd, kabi wati nte nkeho ña, bulunda vë nkal ÿi pitëlëko; aheryu Yokëtan maciko.

26 Yokëtan yeho rëm Alëmodad ÿa gë Selef gë Hasarëmavet gë Yera gë

27 Hadoram gë Usal gë Dikëla gë

28 Obal gë Abimayel gë Saba

29 gë Ofir gë Havila do gë Yobab; vëhni ye bulunda le hnagiko hnë Yokëtan hna.

³⁰ Yëbëlan Mesa gë Sëfar resiyo hwëhn wahun hna ntëdëniho gë cape pëhna lav ka.

³¹ Vëhni ye bulunda le hnagiko hnë Sem hna vunte fitëlëko gante nkeni hnënk gë vanësa wadëw hni ka, hn'inkal dëw hni hna, vankol vantëw hni hna.

³² Vëhni ye bulunda le hnagiko hnë Nowe hna gante tëfëlëni hnagi ka inkal g'inkal. Hnë vëhni nagini fop wahnënk wale sampëk nkal wï ante ndëcëko uŵac sankaf ŋa.

11

Acery yihnah Babel

¹ Hnë yamani rac, vahnë vëvë duniya vi fop uhnës uryampo fo nësëdëniho.

² Vahnë va njasëlendëniho gë cape pëhna lav, umë nuni lañ hn'inkal Sineyar hna do ntëdëlehnëni hnam.

³ Më ntehnëlëni: «Dinëfu wasinkiri do nkulin!» Wasinkiri ŋa yeho wëraka wã do ile ye had gudëro yeho sima lëw hni ya.

⁴ Tac më mbok ntehnëlëni: «Bëryanëfu inaw do gë cery yihnah nte yakëd ambin ŋi! Koyëna nkedën vële yëtik d'us do ahnë kodina campehnëfu nkal li fop.»

⁵ Ahwëhn a Wënu ŋa më cëlik g'ambin soje njëk inaw nte mbëryëdëni vahnë ŋa g'acery ŋa

⁶ do më ntehnëk: «Yëkëryin! Bulunda ryampo fo nkeni do uhnës uryampo fo nësëdëni! Ge aki pëgwëni ntindëni, tame ñoñ memaÿehned'ilëhni hna ntini ile ñadëni ya.

⁷ Awa, mpaÿëmpaÿehnedëfun uhnës lëw hni wã soje antë mbok nkwëryëlëni!»

8 Koyëna, Ahwëhn a Wënu ña më campehnëkëhni cañëtëhni ðuniya hna fop, do tavëniho ibëry nawñ ña.

9 Soñe rac macahnik inawñ tac Babel*, kabi hnam mpaÿëmpaÿehneko Ahwëhn a Wënu ña nësa vahnë vëvë ðuniya va fop, do hnam campehnëkëhniwo njini ðuniya hna fop.

Wamac vutah Sem

10 Wëlin gante naginiho vutah Sem va. Ante nuÿako wabëhn waki ga ndëcëko uwac sankaf wã, hara Sem wabëhn keme (100) nuÿako, nagëhnikawo facan; Arëpakësad maciko.

11 Tac, Sem mboko nuÿahni vutah vukaŵary, vucan gë vucëval, do ante nuÿako kat wabëhn wakeme mbëd ña (500), cëmëko.

12 Arëpakësad, ante nuÿako wabëhn wafëhw warar g'imbëd ña (35), nagëhnikawo facan; Sela maciko.

13 Tac, Arëpakësad mboko nuÿahni vutah vukaŵary, vucan gë vucëval, do ante nuÿako kat wabëhn wakeme wanah gë watar ña (403), cëmëko.

14 Sela, ante nuÿako wabëhn wafëhw warar ña (30), nagëhnikawo facan; Eber maciko.

15 Tac, Sela mboko nuÿahni vutah vukaŵary, vucan gë vucëval, do ante nuÿako kat wabëhn wakeme wanah gë watar ña (403), cëmëko.

16 Ante nuÿako Eber wabëhn wafëhw warar gë wahnah ña (34), nagëhnikawo facan; Peleg maciko.

* **11:9 11.9** *Babel* mëntëlëk g'uhnës Wa-ebëre ña ile fëhnëtanëk «igwëjëb».

¹⁷ Tac, Eber mboko nuŷahni vutah vukaŵary, vucan gë vucëval, do ante nuŷako kat wabëhn wakeme wanah gë wafëhw warar ŋa (430), cëmëko.

¹⁸ Ante nuŷako Peleg wabëhn wafëhw warar ŋa (30), nagëhnikawo facan; Rewu maciko.

¹⁹ Tac, Peleg mboko nuŷahni vutah vukaŵary, vucan gë vucëval, do ante nuŷako kat wabëhn wakeme waki g'imbëd gë wahnah ŋa (209), cëmëko.

²⁰ Rewu, ante nuŷako wabëhn wafëhw warar gë waki ŋa (32), nagëhnikawo facan; Serug maciko.

²¹ Tac, Rewu mboko nuŷahni vutah vukaŵary, vucan gë vucëval, do ante nuŷako kat wabëhn wakeme waki g'imbëd gë waki ŋa (207), cëmëko.

²² Serug, ante nuŷako wabëhn wafëhw warar ŋa (30), nagëhnikawo facan; Nahor maciko.

²³ Tac, Serug mboko nuŷahni vutah vukaŵary, vucan gë vucëval, do ante nuŷako kat wabëhn wakeme waki ŋa (200), cëmëko.

²⁴ Nahor, ante nuŷako wabëhn wafëhw wahi g'imbëd gë wahnah ŋa (29), nagëhnikawo facan; Tera maciko.

²⁵ Tac, Nahor mboko nuŷahni vutah vukaŵary, vucan gë vucëval, do ante nuŷako kat wabëhn keme g'ipëhw g'imbëd gë wahnah ŋa (119) cëmëko.

²⁶ Tera, ante nuŷako wabëhn wafëhw imbëd gë wahi ŋa (70), nagëhnikëhniwo vucan vutar: Abëram gë Nahor do gë Aran.

Wamac vutah Tera

²⁷ Wëlin wamac vutah Tera va. Tera yeho rëm Abëram ÿa gë Nahor do gë Aran. Aran yeho rëm Lot ÿa.

²⁸ Hn'inkol nte wacik Ur hna, Aran umë ryënkwëko cëm gë rëmu hn'inkal Salëde hna, le nagiko hna.

²⁹ Abëram Sarayi ñëlëko, do Nahor, Milëka aryagu Aran. Yisëka fëna Aran yeho rëmu ÿa.

³⁰ Hara, Sarayi kwëhnalohna fatah, kabi nagëd'lohna.

³¹ Tera matëko Ur vë Salëde hna, njohna aju Abëram, gë Lot, fatah ajë Aran fa, do gë Sarayi asëvalu Abëram, soje njini hn'inkal Kanan hna, bare ga tékëni Aran hna, më ntëdëni hnam.

³² Tera wabëhn wakeme waki gë wabëhn imbëf (205) nuÿako, tac cëmëko Aran hna.

Abëraham wasapitër 12-25

12

Imac Abëram ña

¹ Awa, fac ryampo Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka Abëram: «Tavëry nkal hu ñi, gë hnënk hu ÿi do gë tere rëmuh ÿi soje ayi hn'inkal nte rufëdëmi hna.

² Ntidëfu nagi yamani sankaf hwëhn nafa hnë wëjë; ndëwadëmi, ntidëmi ahnë ale hwëhnak nafa do soje hu ÿa njëdëdëfuhëhni yam vëÿëntaŵ va.

³ Njëdëdëfuhëhni yam vële ryëwanëdëhi yam va, bare vële ryëwanëdëhi wëh va wëh yëdëdëfuhëhni. Soje hu ÿa ndëwadëfuhëhni wabulunda ña fop.»

4-5 Awa, Abëram njiko gante ntehnëkawo Ahwëhn a Wënu ka. Wabëhn wafëhw mbëd gë wahi g'imbëd (75) kwëhnako ante matëko cahn Aran ña. Më njoka asëvalu Sarayi, gë Lot, fatah aheryu fa, do gë hnapul ÿa gë vëramp vële kwëhnako hnë resiÿo Aran hna, do kahnëtalehnëni njindëni g'inkal Kanan.

Abëram hn'inkal Kanan hna, tac Esipët hna

6 Ga tëkëni hn'inkal Kanan hna, Abëram më ndëcëk nkal ña hafo hnë atëh cëvah mbë More, nte ye Sisem ña. Hnë yamani rac, vëvë Kanan va hnam ntëdëniho.

7 Ahwëhn a Wënu ña më tufëhnaka Abëram do ntehna: «Inji nkal ale hñagëde hnë wëjë yëdadëfu.» Awa Abëram më ntinëhnëka Ahwëhn a Wënu ña hnam hn'ile cënadë sadëha hnë hn'ile tufëhnakawo hna.

8 Tac, më ndëcalëk soñe nji resiÿo hwëhn wahuñ hna gë cape pëhna lav Betel ka; më ntik usank lëwü wã yëbëlan Betel gë Ayi; gë cape joya lav nkeho do Ayi, gë cape pëhna lav. Më mbok ntinëhnëka hnam Ahwëhn a Wënu ña hn'ile cënadë sadëha hañary do njëfadëhawo Wënu ña macatënda «Ahwëhn Wënu ña».

9 Tac, Abëram toye toye njidëho gë resiÿo Negev ka.

10 Hnë wati rac inte nkelehn nkal hna. Kabi inte cankaf yeho Abëram më njik Esipët soñe ntëdënti hnam.

11 Ante nkëhnëko tënk Esipët ña, më ntehnëka asëvalu Sarayi: «Nëpary, njëtëbu ðus asëval awamah yeru.

12 Ge vëvë Esipët va nunihi, ntehnëlëdëni: “Asëvalu ÿa ye”, awa ndawëdëniho do wëjë tavëdënihi.

13 Awa dehnëryihni ahery mën yeru, ntënënahënëniho soje lëw hu ÿa. Koyëna pehëdëfu.»

14 Koyëna nkeho. Ante tëkëko Abëram Esipët ña, vëvë Esipët va nunihawo asëvalu nkwanëko ðus.

15 Vësankaf wasodaðe Faraŵo va hnukawo më njini pëyaniha ahnaŵ a cëkwatëndëniha. Më njoyik asëval a cery Faraŵo hna.

16 Faraŵo ÿa g'untënah cankaŵ kacakawo Abëram, soje asëval a. Më njëdaka wape, g'uhnankal, do gë wuhni, vëramp vësëval gë vësan, wafali do gë wayonkomb.

17 Bare Ahwëhn a Wënu ña njëdakaŵo ures sankaf Faraŵo ÿa gë vëvë tere lëwu va per soje Sarayi ÿa, asëvalu Abëram.

18 Faraŵo ÿa më macehnëka Abëram do tëya: «Soje ye liruho aki? Soje ye woru pëyalihohna asëval hu ye?

19 Soje ye lehnëru ahery hu ye, do aravo hafo ÿandu ÿëlëwä? Tame, wëliho asëval hu; nufëryehna do ayi!»

20 Faraŵo ÿa më ntehnëkëhni vëryokuñ vëlëwu va ntapëhnaniha Abëram cahn Esipët hna g'asëvalu, gë Lot, do gë vëvë tere lëwu va g'ile kwëhnak ÿa fop.

13

1 Awa Abëram më matëni Esipët hna g'asëvalu, gë Lot, do gë vëvë tere lëwu va g'ile kwëhnako ÿa

fop, mbokani gë cape rëhw gë pëhna lav Kanan hnë Negev hna.

Abëram gë Lot Pitëlëdëni

² Abëram mbetako ðus. Kwëhnakëhniwo wakore wacankaf wusaŵ gë koryi le ryëhwarëde yabah do gë sanu.

³ Matëko Negev hna mbokand toye toye gë Betel le ndënkwëko ntëd yëbëlan Betel gë Ayi hna,

⁴ do hnam ntiko hn'ile cënade sadëha ŷa. Abëram njëfadëhawo Ahwëhn a Wënu ŷa gë kobëri ka.

⁵ Lot, nte nkeniho ŷa, umë fëna kwëhnakëhniwo wakore wape, g'uhnankal, gë wuhni do gë tere yabah.

⁶ Nkal iŷa yankëlohna soŷe ntëdahnëni ndampo fo, kabi wakore wusaŵ wulëw hni wã njabëniho ðus,

⁷ do kat, vëvë Kanan va do gë vëvë Perisi va hnë nkal tac ntëdëniho. Soŷe umë vëhery wusaŵ Abëram va conkëdëniho gë vëva Lot va.

⁸ Awa Abëram më ntehnëka Lot: «Këلامي, tere ryampo fo yeyinëk. Tëfëlahna nke sonko yëbëlan fu, ma yëbëlan vëheryëherya wusaŵ fu va.

⁹ Yëkëry! Nkal iŷa fop haryënkwa hu nke. Pitëlënefu. Ge g'irahahn njiru, ami g'irëhw njidëfu, do ge g'irëhw njiru, ami g'irahahn njidëfu.»

¹⁰ Awa Lot njëkalehnëko do nuko lañ Yurëdan ŷa hafo resiŷo Sowar hna fop cëkëko ðus. Nkeho had sarëdij Ahwëhn a Wënu ŷa le yeho Eden hna ma had inkal Esipët ŷa. (Koyëna nkeho ani

gë Ahwëhn a Wënu ɲa nihahnënd inaw̃ Sodom gë inaw̃ Gomor.)

¹¹ Lot më tëhnak lañ Yurëdan rac fop do pakëta gë cape pëhna lav; koyëna pitëlëniho vëhni vëhi.

¹² Abëram nkal Kanan hna nkoko. Lot darël wahnaw̃ Yurëdan hna njiko ntëf do nti wasank wadëwu ɲa gë cape Sodom hna.

¹³ Hara vële lëfëko Sodom va nkeya meh dus kwëhnaniho, wameh wante ñak ɲwëyëf Ahwëhn a Wënu ɲa ntidëniho.

¹⁴ Ante pitëlëniho ɲa, Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëka Abëram: «Yëkëry vacape vanah tak: haryënkw gë hamëhni do gë farëhw gë farahahn.

¹⁵ Nkal nte hnuđu ɲi fop njëdadëmi, wëjë gë vutah hu va ahwëhnu kwëlëkwël.

¹⁶ Njabënëdëfuhëhni fëna vutah hu va gante njabëk nkërëyal ki. Kodena ndëkwini, gante nok kodena ndëkwi nkërëyal ki.

¹⁷ Matëry, ayasëlehn nkal li caharaß; wëjë yëdadëfu.»

¹⁸ Abëram më pakëtëk idëf dëwu ɲa ɲi ntëf hnë vatëh vacëvah vambë Mamëre, darël Ebëron hna, do ntinëhna hnam Ahwëhn a Wënu ɲa hn'ile cënadë wasadëha.

14

Ipehët Lot g'ipankël gë Melëkisedek

¹⁻⁶ Wëlin itëfëta uwët sankaf vëhnañ ɲa. Hnë wabëhn pëhw gë waki hna (12), ahnañ ale waciko Kedor-Lawomër avë Elam ya wëkëkëhniwo vëhnañ vëyëntañ va, vëhni ye: Bera avë Sodom ya, gë Birësa avë Gomor ya, gë

Sineyab avë Adëma ÿa, gë Semeber avë Seboyim ÿa do gë avë Bela ÿa, umë wãcëde fëna Sowar. Bare hnë hwëhn pëhw gë watar hna (13), vërac ñañënanihö. Hnë bëhn hwëhn pëhw gë wahnah hna (14), Kedor-Lawomer gë vëhnaŵ vërar vële nkenihö va, (ahnaŵ Amërafel avë Mesopotami ÿa, gë Ariyok avë Elasar ÿa, do gë Tidal avë Goyim ÿa) mëkënihëhniwo Warefayi wã hnë Asëtarot-Karënayim hna, Wasus wã hnë Ham hna, do gë Wa-emi wã hnë Save-Kiriyatayim hna. Mëkënihëhniwo Wahori wã ÿal hni hna wahuñ walëw hni Seyir hna, do tëfëlehnënihëhniwo hafo atëh El-Paran hna, ðarël wula hna.

⁷ Tac më mbokani gë cape En-Misëpat, umë lehnëde Kades. Më nihëni nkal Wamalesi ña fop do mëkënihëhni fëna Wa-amor wale lëdfëko Hasason-Tamar va.

⁸ Awa ahnaŵ avë Sodom ÿa, gë avë Gomor ÿa, gë avë Adëma ÿa, gë avë Seboyim ÿa do gë avë Bela ÿa, (umë ye Sowar), më canënihëhni wasodafde walëw hni wã soñe pëhwëtani wët sankaf wã hnë lañ Sidim hna, umë ye tame Wov Waniry ña,

⁹ gë vëhnaŵ vëÿëntaŵ vële nkenihö gë Kedor-Lawomer va. Vëhnaŵ imbëdf wëtëdeho gë vëhna.

¹⁰ Nkeho hnam vankëdf vajaabah gudëro. Ahnaŵ avë Sodom ÿa g'avë Gomor ÿa hn'igary dëw hni hna, më njonni hnam; vële fehëko va gë wahuñ coŵaniho.

¹¹ Vële wëkëkëhniwo va më nufëni fop hnapul vëvë Sodom gë Gomor va, do gë fop rokëtok le pehnaniho ÿa, njilehnëni.

12 Kabi Lot, fatah aheryu Abëram fa, Sodom hna ntëdëntiko, njoryaryënihawo fëna, gë hnapul lëwu ÿa fop.

13 Ale yaryëko më njik pëyahna Abëram Ebëre le lëdëko ðarël vatëh vacëvah Mamëre Hamor ÿa, umë yeho acëru Esëkol gë Aner; vëhni vërar tak nkwëryëlëniho gë Abëram.

14 Ga njëtak Abëram fatah aheryu fa aramp ntiyik, më mbarëpëkëhni vësan wakeme watar g'ipëhw g'imbëd gë vërar (318) vële hnagiko tere lëwu va, do tëfëlehnënihëhni hafo Dan hna.

15 Abëram më pitëndëlehnëkëhniwo vësan vërac wakore wayabah do pëgwëhni vëyëw va g'umëd. Ndawëdëhëhniwo do tëfëlehnëdëhëhniwo hafo Oba, gë cape rahahn gë pëhna lav Damas ka.

16 Më mbijëk hnapul lëwu ÿa fop, do mbijëkawo fëna Lot gë hnapul lëwu ÿa, gë vësëval va do gë vëramp vëyëntaw va.

Abëram gë Melëkisedëk

17 Ga mbokajëk Abëram ante mëkinihëhniwo vëhni Kedor-Lawomer do gë vëhnaw vërar vële nkeniho va, ahnaw avë Sodom ÿa kacakawo hnë lañ Save hna, (umë ye: Lañ Ahnaw).

18 Melëkisedëk*, ahnaw Salem† do yeho asëna wasadëha Wën Hunte Sëpëk Fop ña, më njojëk mburu do g'uñen.

19 Më ndëwanëka Abëram aki:
«Arafi Wën Hunte Sëpëk Fop ña do lik ambin inji
g'inkal inji ndëwana Abëram.

* **14:18 14.18** *Melëkisedëk* fëhnëtanëk ahnaw usatah. † **14:18 14.18** *Salem* fëhnëtanëk yam. Nkol tac wacëde gaki Yerusalem.

20 Arabi Wën Hunte Sëpëk Fop ña cëmbi kabi
njëdëki imëk vëjëw hu va!»

Awa Abëram më njëdëka ihwëhn pëhw-wo hnë
vile nujëjeko hn'uwët va.

21 Ahnaŵ avë Sodom ÿa më ntehnëka Abëram:
«Bësaryewëhni vahnë vi do aworyary hnapul
ÿi.»

22 Abëram më ntëkwaka: «Tufaŵuha Ahwëhn
a, Wën Hunte Sëpëk Fop ña do lik ambin inji
g'inkal inji:

23 lëk, ñoñ nufëda vijë vile hwëhnëru vi, wëla
faŵaŵar ma ÿëba wapary. Koyëna kodila ahnës:
“Mbetandanëbuha Abëram.”

24 Ñoñ ñada soje lëmën ge gena ile tokëni
vahnë mën ÿi do gë sah vële lapëhnajëko vi:
Aner, gë Esëkol, do gë Mamëre, vëhni tebadëni.»

15

Akwëtëla Wën gë Abëram

1 Ga ndëcëk watac, Ahwëhn a Wënu ña më
tufëhnaka Abëram do ntehnë: «Antë ntaki,
Abëram! Keryëdëmi do njëdëdëmi dus.»

2 Bare Abëram më ntëkwak: «Ahwëhn Wën
mën, soje ye yëdëduho? Kwëhnala fatah fante
lëwëd. Eliyëser mbë Damas, aramp tere mën ye
ale lëwëd hnapul mën ÿa fop.

3 Ha, kabi yëdalihowëhnhna vutah, ale lid
doku mën a lëwëd fop le hwëhnaŵu ÿa.»

4 Ahwëhn a Wënu ña më ntëkwaka: «Hali,
gena umë lëwëd ile hwëhnaru ÿa: ale hnagëru
wëjë dënk lëwëd.»

5 Tac Ahwëhn a Wënu ña më canëka Abëram
hn'usank lëwü hna do ntehnë: «Yëkëry ambin

ɲi do dëkwëry wahol wï ge kodu.» Tac më nkwënëk: «Koyëna njabëdëni vutah hu va.»

⁶ Abëram më kwëtahnëka Ahwëhn a Wënu ɲa do Ahwëhn a Wënu ɲa soɲe rac catahnëka gë Abëram.

⁷ Më ntehnëka: «Ahwëhn a Wënu ɲa yebu, ale saniki hn'inaw̃ Ur vë nkal Salëde ɲa soɲe yëdaɲi ahwëhn nkal nte yehahnëru ɲi.»

⁸ Abëram më tëyëka: «Ahwëhn Wën mën, hak njetëdëfu paryi ami hwëhnëd?»

⁹ Ahwëhn a Wënu ɲa më ntëkwaka: «Yonëhnewëhni wusaw̃ wule hwëhnak wabëhn watar: yihni le wok nagëna, g'inankal cëval, gë yënki, tac ikuh ndampo gë fëpah fëndampo.»

¹⁰ Abëram më njojëkëhni wusaw̃ wurac. Ndawëhni do ntëpëtëlehnëhni fagant fo do kakëndëlehn ntëpëtëtel-wo g'antëpëtëtel ñëntaw̃ ɲa; wusëry wã fo nkoko dëpëtëlehnëna.

¹¹ Wahuy më ɲijëni wusaw̃ hna, bare Abëram ntakëhniwo.

¹² Wati nte ɲjodëho lav ɲa, Abëram wakwëd ñëhnëko dus. Awa umëhwëry mbahnah ntakah tëkëhnëlehnehna.

¹³ Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëka hnë wakwëd wadëw̃u watac: «Yëtëry dus vële hngëde hnë hnënk hu va ntëdëdëni hn'inkal nte nkoni vëhwëhnëna; vëramp yed, do mbërehnëdëni hnë wabëhn wakeme wanah (400).

¹⁴ Bare piniɲëdëfuhëhni vële lidëhëhni vëramp va, do cahnëdëni hnam gë hnapul yabah.

¹⁵ Bare wëjë, ntifu untaf nëḡah, yam cëmëdu do mbañëderu.

¹⁶ Mbokajëd wati nte nkedëni vutah vërah hu va warëm sankaf kabi dadëwëhni hna Wa-amor ḡa ge waryëcëtëna wameh ḡa nkal li.» Koyëna ndakeryëko Abëram.

¹⁷ Ante njok lav do mëhwëryëk d'us ḡa, awa w'ura hwëdëh le sëhnëd gë ryoko hwëdëh ndëcëtalehn taḡ yëbëlan wusaŵ wule lëpëtik hna.

¹⁸ Awa koyëna kahnëndëko Ahwëhn a Wënu ḡa kwëtëla ḡa gë Abëram do nte hna: «Njëdadëfuhëhni vële hnagëde hnënk hu va inji nkal, yëbëlan le tëkwëk nkal Esipët hna hafo sën Efërat hna, sën sankaf ŷa.

¹⁹ Umë ye inkal Waken ḡa, gë Wakenis ḡa, gë Wakadëmon ḡa,

²⁰ gë Wahit ḡa, gë Waperis ḡa, gë Warefayi w'a,

²¹ gë Wa-amor ḡa, gë Wakanan ḡa, gë Wa-girëgas ḡa, do gë Wayëbus w'a.»

16

Hnagi Isëmayel

¹ Awa Sarayi, asëvalu Abëram, nagëd'ilo hna. Bare kabi kwëhna kawo aramp avë Esipët, ale w'aciko Agar,

² më ntehnëka Abëram: «Nuru, Ahwëhn a Wënu ḡa maŵëna hnagu. Awa d'akëryin g'aramp mën aŷi. Kod mpëd nagëhnoŵëhni vutah.»

Abëram më maŵëk wanës asëvalu ḡa.

³ Awa Sarayi, më nufëka aramp alëw'u ŷa Agar, njëd'ahna asanu Abëram ñëla. Watac ante

ndëcëko wabëhn pëhw (10) wante ntëdfahnëko Abëram hn'inkal Kanan hna ntiyako.

⁴ Abëram më ndakëni gë Agar do ndonkëlehn.

Ga njëtëk ndonkëk, pëgwëlehn njafañënda Sarayi ale hwëhnëka ÿa.

⁵ Awa Sarayi më ntehnëka Abëram: «Wëjë ye ankaf wayewë wante yewëdëbu ñi! Ami yëdakina aramp mën a, bare kobëri ga njëtëk ndonkëk, njafañëdëho. Arabi Ahwëhn a Wënu ña kitij yëbëlan wëjë g'ami!»

⁶ Abëram më ntëkwaka: «Arap hu ÿa wëjë hwëhnëka! Diryehna gante ñadfu ka.»

Awa Sarayi pëgwëlehn ntinda këm fo Agar afo nkary gë wula.

⁷ Mëleka Ahwëhn a Wënu ña më tëkatëka ñarël hnë hacëm hante ye hn'ankañ nte yid Sur.

⁸ Më tëyëka: «Agar, aramp Sarayi, ne matiru do ne njidu?»

Më ntëkwaka: «Sarayi ale hwëhnëko ÿa yaryëdëfu.»

⁹ Mëleka Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka: «Bokary g'ale hwëhnëki, do dënënëryehna.»

¹⁰ Do më nkwënëk: «Ahwëhn a Wënu ña njëdadëhini vutah vujabah ñus. Ahnë kodina ndëkwëhni.

¹¹ Ndonkëru do facan hnagëdu. Isëmayel wacëduha (umë fëhnëtanëf Wënu ña nkwëryëd), kabi Ahwëhn a Wënu ña nuñ haÿëhnah hu wã.

¹² Ajë hu had fali fav fëk nked. Mëtaryëdëhëhni vahnë va fop, do vahnë va fop mëtaryëdëniha. Minu fo ntëdëd; vësanëdëna gë hnënk lëwu ÿa fop.»

¹³ Agar më tÿyak: «Paryi bi nubuha ale hnuďëho ŷi?» Do më macëka Ahwëhn a Wënu ŋa, ale hnësëhnëkawo ŷa «El-Royi», (umë fëhnëtanëk Wën hunte hnuďëho).

¹⁴ Soŋe rac wăcande hacëm hante ye yëbëlan Kades gë Bered ŷa: kolomba Ber-Lahayi-Royi (umë fëhnëtanëď kolomba ale wok cëmëďina hnuďëho).

¹⁵ Agar facan nagëko, do Abëram më macëka fatah fa Isëmayel.

¹⁶ Hnë wati rac Abëram wabëhn wafëhw mbëď gë warar g'imbëď gë ryaw (86) kwëhnako.

17

Uwăc Abëram wă nëmpëtaď Abëraham

¹ Awa ante nuŷako Abëram wabëhn wafëhw imbëď gë wahnah g'imbëď gë wanah ŋa (99), Ahwëhn a Wënu ŋa tufëhnakawo do nteha: «Ami ye Wën Hwëhn Fanka Fop ŷa. Gefu kwëlëkwël g'ami do alind ile saŋëk!

² Ntidëfu kwëtëla yëbëlan wëjë g'ami do yëďaŷini vutah vujabah ďus.»

³ Abëram më ndëkwëhnëk yëka ŷi nkal hna, do Wënu ŋa më nkok nësëhnëďëha ntehnënda:

⁴ «Cape mën ŋa, wëli kwëtëla nte libu gë wëjë ŋa: acër bulunda yabah yeďu.

⁵ Godila aŷaci Abëram*, bare Abëraham macëderu, kabi ntidëmi Rëm wabulunda wayabah ďus.

⁶ Vële hnagëďe hnë wëjë va njabëďëni ďus hafo ntini wayal; do vëhnaŷ nagëďeni fëna hnë wëjë.

* 17:5 17.5 *Abëram* fëhnëtanëk rëm le lënënik.

⁷ Njawiñedëfu kwëtëla fu ña kwëlëkwël, tac vutah hu hna fëna gë vërah hni hna ge golihna: koyëna nkedëfu Wën hu do gë Wën vutah vunte hngëde hnë hnënk hu va.

⁸ Ha, wëjë gë vutah hu vumbë acahn va njëdadëmu nkal nte yehantu gaki uhneh ñi, nkal Kanan ñi fop. Vëhni hwëhnëd kwëlëkwël do Wën hudëw hni ha yedëfu.»

⁹ Wënu ña më mbok ntehnëka Abëraham: «Cape hu ña, wëjë gë vutah hu va do gë vutah vuntëw hni va ntënenëdun akwëtëla mën ña.

¹⁰ Wëlin akwëtëla mën nte yed yëbëlan ami gë wuhnë ña: fop vësan va tëfëka kácini.

¹¹ Háci ÿa yed dahëse kwëtëla nte ye yëbëlan ami gë wuhnë ña.

¹² Ge nuÿani wafac mbëd gë warar, fop vucan va kácëndeni kwëlëkwël. Kácehnëdühëhni fëna fop vëramp vële hnagik ÿal hu va do gë vëramp vële lawik hnë vëhneh wok vëyentina vëvë tere hu va.

¹³ Vëhni fop tëfëka kácëndeni. Umë yed dahëse vimbahn hun hna ile rufahnëd kwëtëla mën ña mbiÿëd kwëlëkwël.

¹⁴ Ale wode kácina ÿa, pitëde bulunda lëwu hna, kabi dënënëna kwëtëla mën ña.»

¹⁵ Tac Wënu ña më mbok ntehnëka Abëraham: «Asëval hu Sarayi, bokëdila aÿaca Sarayi, tame wac lëwu wã Sara† yed.

¹⁶ Njëdëdëfuhä do g'umë njëdadëmina fatah facan; njëdëdëfuhä d'us, nked hnëm wabulunda

† 17:15 17.15 Sara fëhnëtanëk aryag ahnaÿ.

wayabah, do nagëdëni hnë umë vëhnaŵ wabulunda.»

¹⁷ Abëraham më mbok ndëkwëhnëk kat yëka ŷa nkal hna, do pëgwëlehn ndasënd kabi ntehnadëho: «Hak kodëfu hnuŷaŵa fatah, ami ale hwëhnak wabëhn keme (100), do Sara wabëhn wafëhw mbëd gë wahnah (90) kwëhnak: hak kod nag?»

¹⁸ Abëraham më ntehnëka Wënu ŷa: «Iñë ryampo fo ŵuntadëmi: ahnaŷëna Isëmayel do afaba.»

¹⁹ Bare Wënu ŷa më ntëkwaka: «Hali, kwëtëla mën ŷa dida g'Isëmayel! Asëval hu, Sara, nagëhnëdëhina facan, Isak‡ macëduha do ntidëfu kwëtëla mën ŷa gë umë do gë vutah vuntëwu va ge umë gona. Kwëtëla nte wok pudina yedf.

²⁰ Soŷe Isëmayel ŷa fëna, nkwëryëbu ile rëyëruho ŷa: ndëwanëdëfuha, ntidëfuha nagëhni vutah vujabah duf. Nked acër vësankaf vankol pëhw gë vaki (12) do nked acër asankaf bulunda yabah.

²¹ Bare kwëtëla mën ŷa gë Isak fo kahnëndëdëfu, facan fante nagëhnëdëhina Sara, bëhn hnë iŷi wati fa.»

²² Ga puhnak Wënu ŷa nësël gë Abëraham ŷa, tavëlehna nji.

²³ Hnë fac rac dënk, Abëraham kácehnëkawo aju Isëmayel gë fop vële hnagiko tere lëwu va do gë fop vëramp vële ntaŵëko va. Fop vësan vële hwëhniko tere lëwu va káciniho gante ntehnëkawo Wën ka.

‡ 17:19 17.19 *Isak fëhnëtanëk «ndasëk».*

24-25 Ante káciniho Abëraham g'Isëmayel, aju ŋa, wabëhn wafëhw mbëd gë wahnah g'imbëd gë wanah (99) kwëhnako do aju wabëhn ipëhw gë watar (13).

26 Hnë fac rac fo káciniho Abëraham g'aju Isëmayel

27 do gë fop vësan vëvë tere lëwu va, gë vëramp vële hnagiko ýalu ma lawïko hnë vëhneh hna.

18

Sara pëyayik nuýadëha fatah

1 Fac ryampo, Ahwëhn a Wënu ŋa tufëhnakawo Abëraham darël vatëh vacankaf Mamëre* hna. Hnë rënka usank lëwu hna ntañako g'anent ga hnë wati le ýak njakëd ulav hna.

2 Taŋ nulehnëhni vësan vërar ga kahnëni ŋaŋët lëwu toye. Abëraham matëlehn rënka usank hna nkary kacahni do ndëkwëhn yëka ýa nkal hna

3 do ntehn: «Demaryino asabu ýal mën hna.

4 Njonëhniðëmu wënka toye awuyëtahnu wapary ŋi do ayinëgawu hnë aŋi tēh.

5 Njëðadëmu le rokëdun toye soŋe avokahnu ayawu, tac ndëcalëdun nkaŋ hun ŋa. Koyëna cabidiluhna aki fo ýal mën hna.»

Vësan va më ntëkwani: «Caŋëk! Diry wante hnësëru ŋi.»

* **18:1 18.1** *Mamëre* fëhnëtanëk atëh nte sëvak.

⁶ Awa Abëraham më ntëfëk mboka gë usank nji təkata Sara asëvalu do ntehna: «Nufëry ñap ile rëfëka ÿa ali vamburu vapërën vajabah.»

⁷ Tac më nkaryëk gë antega wusaŵ, më tahnika fañihni fakonah do faniryah njëdahna aryokun alëwu. Arac më ntëfëk soje nëga.

⁸ Ga ñëhnëk faÿar fa, Abëraham më ntëdëhnëkëhni vëhneh va gë wambël wañëhnah. Hnë wati nte tokëdëniho ña, Abëraham ðarël lëw hni kahnëko kuyët tëh hna.

⁹ Tac më tÿëniha: «Ne nkeha asëval hu Sara?»

Më ntëkwakëhni: «Usank hna nke».

¹⁰ Aryampo hnë vësan vërac më ntehnëka: «Mbokajëdëfu bëhn hnë iÿi wati dënk do tëkatëdëfuha asëval hu Sara nuÿaka facan.»

Sara rënka usank hna nkeho, hamëhni Abëraham do nkwëryëko.

¹¹ Hara, Abëraham gë Sara asëvalu ntafëniho ðus, do Sara ndëcëkawo hnag ÿa.

¹² Awa, më pëgwëk ndasënd ntaŵary dëwu hna fo ntehnand: «Tame ntafëbu ðus do asan mën aÿi fëna ntafëk. Kod bi mbok përo gë asan?»

¹³ Awa Ahwëhn a Wënu ña më tÿëka Abëraham: «Soje ye ndasëk Sara? Soje ye ntehnad: “Kodina nke koyëna, ntafëbu ðus soje hnagëwa fatah?”

¹⁴ Nkehëhna bi ile nkok kodina nti Ahwëhn a Wënu ña? Ge mbokajëbu bëhn hnë iÿi wati dënk tëkatëdëfu Sara nuÿaka facan.»

¹⁵ Ga ntakah ña, Sara më njahëtak ntehn: «Dasëla.»

Ahwëhn a Wënu ɲa më ntëkwaka: «Ha, ndasëru!»

Nkwajëla soɲe Sodom

¹⁶ Tac vësan va matëlehnëni pabëni Sodom. Abëraham më ntapëhnakëhni soɲe koyalëni.

¹⁷ Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnak: «Ñadã sowëwã Abëraham ile ýadëfu liwu ýa

¹⁸ kabi tëtëka nke rëm bulunda sankaf hwëhn fanka. Soɲe hu ýa ndëwadëfuhëhni wabulunda ɲa fop.

¹⁹ Tëhnabuha soɲe ntehnëhni viju gë fop vële hnagëde hnënk lëwu va tëtëka mawëhnëni vakwëda mën va, ntindëni ile saɲëk do satëk; koyëna ntinëhnedëfuha ile lehnëbuha ýa.»

²⁰ Awa Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëka Abëraham: «Wante ntehnëdeni ntini vëvë Sodom gë vëvë Gomor va ɲayëk, wameh wadëw hni ɲa njabëk dus.

²¹ Cëlëndadëfu soɲe fëcëtaju wante wëryëdëfu ntehnëdeni ntini ɲi. Ge umë fop ntidëni, njëtëdëfu.»

²² Tac vësan vëhi hnë vërar hna kahnëtalehnëni njindëni gë cape Sodom, hara Ahwëhn a Wënu ɲa gë Abëraham nkonihò.

²³ Abëraham më tühaka do tëya: «Ahwëhn Wën, paryi bi mbëvehnedëfuhëhni ndampo fo ale wënëk gë ale wok menëna ýa?

²⁴ Mpëd tükëni vësatah wafëhw imbëd (50) Sodom hna. Tavëndilihëhni hna bi vëvë inji naŵ vi soɲe vësatah wafëhw imbëd (50) vële lëdëntik hnam vi?

²⁵ Hali, kodila ali koyëna! Kodila avëvehne hni ndampo fo ale wënëk gë ale wok menëna, alihni

ndampo fo aŵen a gë asatah a. Wëjë ale hitinjëd ðuniŷa fop ŷa kodila ali le wok catëna.»

²⁶ Ahwëhn a Wënu ŋa më ntëkwaka: «Ge tëkatëbuhëhni vësatah wafëhw imbëd (50) Sodom hna, soŋe lëw hni ŷa tavëhnëdëfuhëhni vëvë hnam va fop.»

²⁷ Abëraham më mbok ntehnëk: «Tavëhnërye ryëku hnësëhni, Ahwëhn Wën, ami ale ye ivëd gë ibëhn aŷi fo.

²⁸ Mpëd warëkëna wafëhw imbëd (50) nkojëni vahnë imbëd (5). Soŋe vahnë imbëd (5) vële wojëk vi mbëvehnëdëfu bi naŵ ŋi?»

Ahwëhn a Wënu ŋa më ntehnëk: «Bëvehnëdëfa ge tëkatëbuhëhni vahnë wafëhw wahnah gë imbëd (45).»

²⁹ Abëraham më mbok ntehnëk kat: «Mpëd wafëhw wahnah (40) fo nkeni.»

Ahwëhn a Wënu ŋa më ntehnëk: «Soŋe vahnë wafëhw wahnah (40) vërac bëvehnëdëfa naŵ ŋi.»

³⁰ Awa Abëraham më ntehnëk: «Këlami, Ahwëhn, antë ntavi ge mbokëbu hnësu kat. Mpëd wafëhw warar (30) fo rëkatëdë.»

Ahwëhn a Wënu ŋa më ntëkwak: «Bëvehnëdëfa naŵ ŋi la vahnë wafëhw warar (30) fo rëkatëbu.»

³¹ Abëraham më mbok ntehnëk: «Ahwëhn, tavëhnërye ryëku vok hnësu. Mpëd wafëhw wahi (20) fo rëkatëdë.»

Ahwëhn a Wënu ŋa më ntëkwaka: «Soŋe vahnë wafëhw wahi (20) vërac bëvehnëdëfa naŵ ŋi.»

³² Awa Abëraham më ntehnëka: «Këlami, Ahwëhn, antë ntavi ge mbokëbu hnësu rëkwa ŷa. Mpëd ipëhw (10) fo rëkatëdë.»

Ahwëhn a Wënu ña më ntëkwaka: «Soñe vahnë ipëhw (10) vërac bëvehnëda naŵ ñi.»

³³ Ga puhnak Ahwëhn a Wënu ña nësël gë Abëraham ña njilehn do Abëraham mbokalehn gë ÿalu.

19

Inih naŵ Sodom

¹ Ante tëkëniho wamëleka waki ña, g'anëka ga, Sodom hna, Lot rënka naŵ hna ntañako. Nundëhni tun, matëlehn ñi pankëlëni do ndëkwëhn yëka ÿa nkal hna haryënkw lëŵ hni.

² Më ntehnëkëhni: «Këlamu, wëlawo mën, maŵëryin asëlu ÿal mën hna, ntinëhnëdëmu ile valëdëhu ÿa. Kodun awuyëtawu wapary ña do aryaku hnam. Acahn g'acahnëfëd ga ndëcalëdfun.»

Wamëleka ña më ntëkwaniha Lot: «Hali, pëh hna ndakëdëfun, ÿëŵa ßulunda hna.»

³ Bare Lot ndëñanëkëhniwo ðus hafo njini gë ÿalu. Umë ntëvakëhni roka fëren do nkuhëhnëhni vamburu tokëni.

⁴ Vëryakëlohna ten, ante kwërëniho tere ÿa vësan vëvë Sodom va; vëjar gë vicër, fop hnam nkeniho, ahnë gojëlohna.

⁵ Më macëniha Lot do tëyëniha: «Ne nkehëhni vësan vële yijëk ÿal hu va añi nëka? Canihni, ñadëfun ryakëlahnëfu gë vëhni.»

⁶ Lot më cahnëk do pid rënka ÿa kamëhni lëŵu.

⁷ Më ntehnëkëhni: «Këlamu, vëyënta mën, antë aliwu uŵi wëh!

8 Nèparyin: kwèhnabuhèhni vèryag vèhi vèyètèlèhniha vèsan ten. Njonèhniðèmoni, aliwuni gante ñadun ka. Bare antè aliwuni iñè vèyi vèsan; kabi njijèni kuyètani hn'icèn tere mèn hna.»

9 Bare mè ntèkwaniha: «Kèrènary hn'ani! Ahneh fo yeru do aýand aye ahitiñ ýal fu li! Awa, ntiferu wèh ntèbini vèhni!» Mè cañètèniha Lot gè fanka do tèhalehnèni rènka ýa soñe tènkeni.

10 Bare wamèleka waki ña mè pidètèni rènka ýa pèlaniha Lot, ndohèniha bambery do pidèni.

11 Tac umè mèpènènihèhni vèle hwèrako rènka tere va, vèjar va gè vicèr va per, do vèhnuðilohna hn'ile nke rènka tere ýa.

12-13 Wamèleka waki ña mè ntehnèniha Lot: «Nihèðèfun inji naŵ, kabi Ahwèhn a Wènu ña nkwèryèk fop wameh wayabah wante ntini vèvè inji naŵ vi, do payikèfu hnihèfu. Ge nkeni hn'ani vahnè vèhaŵary vèle yerun hnènk, vutah hu ma vèyèla hu, canèryihni aýaŵètèhni ani.»

14 Lot mè njik pèyahni vèyèlawu, vèle hwèhnèkèhniwo vèragu va. Mè lehnèkèhniwo: «Matèryin ñap asahnu hn'inji naŵ, kabi Ahwèhn a Wènu ña nihèd!» Bare vèhni ntiyahnekèhniwo nèh nèhahnèðèhèhniwo.

15 Wakèwak ýa, wamèleka ña ñankèðènihawo Lot, ntehnèndèniha: «Matèry! Nufèryehna asèval hu gè vèryag hu vèhi vi, ge ñadiluhna asèmentiwu gè vèvè inji naŵ vi ge kitinjèdeni soñe wameh wante ntini ña.»

16 Kabi nkoko kwajèlehndand, wamèleka waki ña mè pèlanihèhni wèbák ña, umè g'asèvalu do

gë vëryagu, canënihëhni naŵ hna, kabi Ahwëhn a Wënu ŋa ñadëho pehëtëhni.

¹⁷ Ante canënihëhni ŋa, mëleka ryampo më ntehnëka Lot: «Garyëry afehët ntaŵary hu ŋa! Antë ayëka hamëhni do antë ahahn wëla sëñ! Garyëry asowã kuŋ hna soŋe antë asëm!»

¹⁸ Lot më ntëkwak: «Hali, Ahwëhn,

¹⁹ paryi nke, ami, aryokuŋ hu ŷa, tëkëbu hnuŷaŵu ipaß hu ŋa do ndemaruho d'us g'ipehët ntaŵary mën ŋi; koda yaryu hafo rëku kuŋ hn'ani, hara wëh wã tëkalohna, do sëmu.

²⁰ Nuru faŋi fankol hn'ani? Nãwëna, kodëfun yaryëfu hafo hnam soŵafu. Maŵëryanëryifu yifu soŵafu hnam-kabi fatoy fo ye-soŋe fe-haryahnëfu walawãry fu wã.»

²¹ Mëleka ŷa më ntehnëka Lot: «Awa! Mbokëdëmi wãwëryani kat inŋi dëma do nihëda fankol fante lehnëru fi.

²² Garyëryin ñap ayiwu asowãwuwu hnam, kabi ñoñ koda liwu ge tëkëluhna hnam!» Soŋe rac ankol tac Sowar maciko (umë fëhnëtanëd «naŷëna»).

²³ Wati nte pëhniðëho lav ŋa, tëkëdëniho Sowar hna.

²⁴ Awa Ahwëhn a Wënu ŋa më këfik g'ambin hn'inkal Sodom hna gë Gomor hna rëv hwëdëh do gë wëraka wale fëdëd.

²⁵ Umë nihëk gë uŵeh sankaf waŷi wahnaŵ do gë resiŷo hna fop. Fop vahnë vëvë waŷi wahnaŵ va cëmëniho do gë vile fëhnëko nkal va per.

²⁶ Asëwalu Lot më njëkak hamëhni, më mbacik nke had apahn waŋiry.

27 Ga pacëk kobëri fo g'acahnëfëd ga, Abëraham më njik le kahnëko haryënkwa Ahwëhn a Wënu ña.

28 Më njëkëk gë cape Sodom gë Gomor do gë resiyo ña fop do më nuk ga cëhnëd hwëcic. Gë aña cankaf mëntëläniho.

29 Koyëna, ante mbëvehnëko Wën wahnawã wavë iñi resiyo ña, kabi dënkwe lawohna Abëraham, do pehëtëkawo Lot hn'uweh le mbëvehnahnëko wahnawã wale ntëdahnëko ña.

Lot gë vëryagu

30 Tac, Lot më matëk Sowar hna kabi ntakëkawo nko ntëd hnam, do nji ntëdëni gë vëryagu hn'ikuñ. Hn'uhary ñëwëniho gë vëhni.

31 Fac ryampo, fandënkwe ryënkwa fa më ntehnëka aheryu: «Nëpary, rëm fu yi biyëdina cëred do vësan vëhawary vëyena resiyo li soñe ndakin nuñahnihni vutah, gante ntidëni vahnë fop ka.

32 Pëdëfuhna uñen hafo ndëw tac ndakin nagëhnahnihna vutah nkohahn hnënk lëwu ña.»

33 Hn'umëd tac, më ndëwënihi rëm hni do fandënkwe ryënkwa fa më njik ndakëni gë rëmu. Lot ndëwëko ñus, yëtalohna ile ntiko aryagu ña.

34 Ga pacëk fandënkwe ryënkwa fa më ntehnëka aheryu: «Wëli umëd nte ryëcëk ñi ndakëbun gë rëm mëñ ña; bokëfu ndëwënihi dol tac g'ayi aryakëgu. Kabi koyëna fo nagëhnëdeha vutah.»

35 Hnë anëka tac mboko ndëwënihi rëm hni do maherya njigëlehn ndakëgëni gë rëmu. Lot mboko ndëw ñus, yëtalohna ile ntiko aryagu ña.

³⁶ Awa, koyëna ndonkëndëkëhniwo Lot vëryag vëhi vëlëwu va.

³⁷ Fandënkwëryënkwa fa facan nagëko do maca Mowab (umë fëhnëtanëd «ale wãtik hnë rëm»); rëm hnënk Mowab vële wok hafo dol* va ye.

³⁸ Maherya fëna më nagëka facan, do maca Ben-Ami (umë fëhnëtanëd «fatah hnënk mën»); rëm hnënk Amon vële wok hafo dol va ye.

20

¹ Abëraham matëko hnam njind gë cape resiyo Negev; yëbëlan Kades gë Sur ndahëko, tac nji neh Gerar hna

² do hnam ntehnëdëho soje asëvalu Sara ya: «Ahery mën ye.»✧ Soje rac Abimelek, ahnaŵ avë Gerar ya nufahnëkawo Sara.

³ Bare g'umëd ga, Wënu na më tufëhnaka Abimelek hnë hudakery do ntehna: «Soje asëval ale hnufëru yi cëmëdu, kabi ñëlik.»

⁴ Hara Abimelek nte woko vëvankëna ten ryëka gë Sara na më ntëkwak: «Ahwëhn ami gë bulunda mën yi ñoñ dilëfuhna! Ndaŵëduha bi ale wok menëna?

⁵ Abëraham umë dënk lehnëko aheryu ye do Sara fëna njawënek acëru ye. Ahwëhn, toña ye do ñoñ dila wëh.»

⁶ Wënu na më ntëkwaka hnë hudakery hutac dënk: «Toña ye ñoñ dilihna wëh, njëtëbu ami fëna. Ami wok tavëlihna aŵaka do koyëna memaŷehnëmi ali wëh haryënkwa mën.

* **19:37 19.37** *Hafo dol fëhnëtanëk wati ale herëk a; ndampo fo nke gë 19.38.* ✧ **20:2 20.2:** Wapëgwala 12.13; 26.7

⁷ Tame bësarjehna asanu aji asëval. Kila ye; njëfanëdëhi soje afehary ntaŵary hu ja. Bare ge bësalihahna, yëtëry wapacëk cëmëdun fop gë vëlëw hu per.»

⁸ Abimelek më matëk kobëri fo do macëhni vële rëhaka va pëyahni wante ndakeryëk ja. Vërac më ntakëkëhni dus.

⁹ Abimelek më macehnëka Abëraham do tëya: «Soje ye liruhëfu aki? Ntiyehnëruhëfu ami gë bulunda mën ja uweh jayah. Ntiruho ile nkok ahnë didilohna muk.

¹⁰ Ye fëlaki soje alihahn ijin?»

¹¹ Abëraham më ntëkwak: «Ntehnabuho vahnë vëvë hnani vi vëlënëndilahna Wënu ja do ndawëdëniho soje asëval mën aji.

¹² Do dënk toña ye ahery mën ye: rëm ryampo fo yebun, bare bankëlëfunahna hnëm. Soje rac kolahnëk nke asëval mën.

¹³ Ante canëkoŵo Wën hnë tere rëm mën hna, ntehnëbuhawo asëval mën aji: “Hn'ile-wo-le njide hna, demarye alehn acër hu yebu.”»

¹⁴ Ante puhnak Abëraham wanës ja, Abimelek më nufëkëhni wape gë wuhnankal gë wuhni gë vëramp vësëval do gë vësan, njëdahnä Abëraham mbësalehna asëvalu Sara.

¹⁵ Abimelek më mbok ntehnëka Abëraham: «Nkal mën ji wëjë hwëhnëk. Dëdëry hn'ile-wo-le canahnëki hna.»

¹⁶ Tac ntehnä Sara: «Nuru, njëdabuha wanëc wëli koryi acër hu: umë ye dahëse le yëtëndanëdëhëhni fop vële yerun va menëlihna iñë.»

¹⁷ Abëraham njëfakawo Wënu ja. Wënu ja njërënkawo Abimelek gë asëvalu do gë

vëryokun vësëval vëlëwu va, do kodëniho mbok nagëni.

¹⁸ Kabi Ahwëhn a Wënu ña ures le nkok kodina ndonk asëval ntihahnëkëhniwo fop tere Abimelek ãa, soñe inuf asëval Abëraham ale wãciko Sara ãa.

21

Hnagi Isak

¹ Ahwëhn a Wënu ña ndemakawo Sara gante ntehnëkawo ka.

² Ndonkëko do nagëhna Abëraham, nte rëko ntaf ña, facan gante ntehnëkawo Wënu ka do

³ Abëraham më macëka Isak.

⁴ Kacehnëkawo ante nuÿako wafac imbëd gë warar ña (8), gante ntehnëkawo Wënu ka.

⁵ Abëraham wabëhn keme (100) nuÿako ante nagiko Isak ña.

⁶ Awa Sara më ntehnëk: «Wënu ña njëdako uhnatah le ryasëndanëdëho*, do fop vële yëtaf hnagi Isak va ndasëntëdeni.»

⁷ Më mbok ntehnëk kat: «Mo hodëho ntehna Abëraham hnë fac ryawã Sara njëwëndëdëha fatah? Bare mama cërahnëk nagëhnëbuha facan.»

Abëraham ntafëha Agar g'aju Isëmayel

⁸ Fatah fa naÿëko do Sara tavëtehnëkawo bël iña. Hnë fac le tavëtendehö ãa, Abëraham ambënt canka ntiko.

* **21:6 21.6**Isak fëhnëtanëd «ndasëk».

9 Fac ryampo, Sara nukawo aju Agar mbë Esipët, ale nagëniho gë Abëraham, ga nëhahnëdëha† Isak fatah fantewu fa.

10 Më ntehnëka Abëraham: «Daryehna asëval aramp ayi g'aju, kabi aju asëval aramp ayi tefëlahna nuÿanti ntëw inja gë Isak ajë mën ayi.»

11 Wanës watac pëmpëhnahnëkawo dus Abëraham, kabi Isëmayel fëna aju yeho.

12 Bare Wënu ña më ntehnëka: «Antë pëmpëhnahni soñe ajë hu gë hnëmu. Mawëry ali fop le ntehnëdëhi Sara ÿa. Kabi gë Isak nuÿaduhëhni vutah vunte lehnëmi yëdadëmini va.

13 Bare soñe ajë aramp hu yi, ntidëfuha umë fëna rëm bulunda, kabi umë fëna ajë hu ye.»

14 Ga pacëk, Abëraham më matëk kobëri fo g'acahnëfëd ga, nuf vamburu gë ryëpët wënka njëdahna Agar do koyahni umë g'aju. Njilehn nkwëretand hnë wula vë Berëseba hna.

15 Ante puk wënka ña ryëpët hna, më tavëka fatah fa kuyët hnë fatëh ¹⁶ do nji ntaña cahët, hnë vëntacel keme (100) ntëbi, kabi ntehnadëho: «Ñada hnuwuwa ga cëmëd fatah mën fi.» Awa më ntañak cahët do pëgw kond.

17 Wënu ña nkwëryëko kopa fatah fa do mëleka Wënu ña më macika Agar g'ambin do ntehna: «Ye ga ye, Agar? Antë ntaki, kabi Wënu ña nkwëryëk wako fatah fa hn'ile tavëruha hna.

18 Matëry! Nufëryehna ajë hu do yawënëryehna dus, kabi gë umë ntidëfu bulunda sankaf.»

† 21:9 21.9 Nëhahnëdëha kod pëhnëtan nëhëdëniho ma njafanëdëha.

¹⁹ Wënu ña më tufëka Agar kolomba. Më njik tëmpënëk ryëpët hna wënka do njëdahna aju ciya.

²⁰ Wënu ña pabëkawo fatah fa. Naÿëko do wula Paran hna ntëdëko. Hnam asary g'uñwary yeho do

²¹ hnëmu asëval avë Esipët njëkëlehnëhnëkawo.

Abëraham kwëtëlëdëni gë Abimelek

²² Hnë yamani rac, Abimelek gë Pikol asankaf wasodafë walëwu ña, njiniho vëhni Abëraham hna do ntehna: «Njëtëbun Wënu ña gë wëjë nkerun hn'ile-wo-le lidu hna.

²³ Awa tame, dëkënde g'uwac Wënu ña tokadilihohna ami, vutah mën va fëna do gë vërah vutah hni va. Kwëhnabuho nëf sojë lëw hu ÿa. Wëjë fëna, kwëhnary nëf sojë lëmën ÿa do g'inkal nte lëdahnëru ñi.»

²⁴ Abëraham më ntëkwak: «Ha, ntëkëbu.»

²⁵ Tac Abëraham nuÿako fere pëyahna sojë kolomba le nufëniho gë fanka vahnë Abimelek va.

²⁶ Abimelek më ntëkwaka: «Yëtëla bi mo lik rac. Wëjë dënk, pëyalihowohna. Dol fo njëtadëfu.»

²⁷ Abëraham më nufëkëhni wape gë wuh-nankal do gë wuhni njëdahna Abimelek do vëhni vëhi ntiniho kwëtëla.

²⁸ Abëraham më pitëkëhni vupe vucëval mbëd gë vuki.

²⁹ Abimelek më tëyëka: «Sojë ye fitëruhëhni vunji vupe mbëd gë vuki?»

30 Abëraham më ntëkwaka: «Maŵëry arebahni soŋe aryënkwëtahñënd paryi ami yabëk iŷi kolomba.»

31 Soŋe rac macahnëde hnam Berëseba (umë fëhnëtanëd «kolomba idëk», ma «mbëd gë vuki»), kabi hnam ntëkëniho vëhni vëhi tak.

32 Awa koyëna kwëtëlëniho Berëseba hna. Tac, Abimelek mbokalehñeni gë Pikol asankaf wasoɔfaɔde ŷa g'inkal Filisët.

33 Abëraham pëlëko atëh Tamaris Berëseba hna, do cëmbëdëhawo Wën hunte ye kwëlëkwël ha macatënda Ahwëhn a Wënu ŋa.

34 Abëraham wabëhn wayabah ntiko hn'inkal Filisët hna.

22

Abëraham pëhwëtak cënahna Isak sadëha

1 Ga ndëcëk watac, Wënu ŋa njëkëhnahnëkawo Abëraham. Macëkawo: «Abëraham!» do Abëraham më mëtaka: «Nëpami!»

2 Wënu ŋa më ntehnëka: «Nufëryehna ajë hu Isak, ryamboli asëval hu ale ŷaɔɔu dɔs ŷi, ayi hn'inkal Moriya hna. Do hnam, ndawëhnëdɔhowa do afëɔa had sadëha hn'ikuŋ nte yabëdëmi hna.»

3 Ga pacëk, Abëraham më matëk kobëri fo g'acahnëfëd ga. Më calëk wadëhwa ŋa soŋe sadëha ŷa, ndibënda fali falëwu fa do njohna aju Isak gë vëryokuŋ vëhi vëlëwu kahnëtalehn gante nkabëkawo Wën.

4 Hnë fac rarëna hna, Abëraham nuko ŋaŵët kuŋ nte njihahnëdëho ŋa.

⁵ Abëraham më ntehnëkëhni vëryokuŋ vëlëwu va: «Ñëwëryin ani gë fali fi; ami g'ajë mën ayi kayëdëfun yaŋ sëmbifuna Wënu ɲa, tac mbokajëdëfun.»

⁶ Abëraham më ndibëndëka aju Isak wadëhwa sadëha ɲa; umë hwëdëh ha g'icar ɲa njoko. Njilehnëni vëhni vëhi tak ndampo fo.

⁷ Isak më tëyëka rëmu Abëraham: «Apa?»

Abëraham më ntëkwaka: «Ye ye ajë mën? Nëpami.»

Isak më ntehnëka: «Kwëhnayinëk hwëdëh ha gë wadëhwa ɲa, bare ne nkeha fape soŋe sadëha ya?»

⁸ Abëraham më ntëkwaka: «Ajë mën, Wënu ɲa njëdahnëdëha umë dënk fape sadëha fa.» Vëhni vëhi tak nkoniho njindëni ndampo fo.

⁹ Ga tëkëni hn'ile nkabëkawo Wën hna, Abëraham më ntik hn'ile cënade sadëha hna do kwët yaŋ wadëhwa ɲa. Tac ñaba aju Isak, do tinda hnë wadëhwa wante kwëtëko hn'ile cënade sadëha hna. ¹⁰ Tac nuf cary iŋa soŋe káca aju.

¹¹ Bare taŋ mëleka Ahwëhn a Wënu ɲa më macika g'ambin: «Abëraham! Abëraham!»

Abëraham më mëtaka do ntehna: «Ha, nëpami!»

¹² Mëleka ya më mbok ntehnëka: «Antë ayaŋa fatah fi! Antë alihna wëh! Njëtebu tame ntënënduha Wënu ɲa, kabi ɲwëyëryanëlihahna ajë hu, ryamboli asëval hu yi.»

13 Awa Abëraham më nuka yënki ga pëlayik wamiry ña hnë fasëc. Më njinëhneka gwëcëta Isak gë yënki ÿa soñe sadëha ÿa.

14 Abëraham më macëk ÿëwë rac: «Ahwëhn a Wënu ña njëdahnëd.» Soñe rac wok wëcahnënde ha gaki: «Hn'ikuñ hna, Ahwëhn a Wënu ña njëdahnëd ile rëfëka ÿa.»

15 Tac mëleka Ahwëhn a Wënu ña më mbok macika Abëraham g'ambin higëna ÿa

16 do ntehna: «Wëli ile ntehnëk Ahwëhn a Wënu ña: ntëkëhnëmi g'uwëc mën wë dënk, kabi aki ntiru, ñwëyëryanëlihowahna ajë hu, ryamboli hu ÿa,

17 ndëwanëdëmi do njabënëdëfuhëhni vutah hu va had wahol wavë g'ambin wë ma nkëryal nte ye tëfary wov ñi. Nufëdëni wahnawë vële ÿewëkëhni va.

18 Wabulunda wabë nkal ñi fop gë vëhni ndëwanëdëni kabi mawëhnëruho.»

19 Tac Abëraham g'aju mbokalehnëni gante nkeni vëryokuñ vëlëwu do kahnëtalehnëni mëncëndëni gë Berëseba. Hnam nkoko ntëd Abëraham.

Viju Nahor

20 Ga ndëcëk watac, Abëraham pëyayiko Milëka fëna nagëhnëkawo aheryu Nahor vutah vucan:

21 Us yeho fandënkwëryënkwa fa, gë aheryu ÿa Bus, gë Kemuwel rëmu Aram,

22 gë Kesed, gë Aso, gë Pilëdas, gë Yidëlaf do gë Betuwel.

²³ Betuwel yeho rëmu Rebeka ÿa. Vëÿi ye vutah mbëd gë vutar vunte nagëhnëkawo Milëka Nahor aheryu Abëraham va.

²⁴ Nahor kwëhnakawo asëval ahigëna. Rewuma maciko. Umë fëna nagëkëhniwo vutah: Teba, gë Gaham, gë Tahas do gë Maka.

23

Icëm Sara ña

¹ Sara, asëvalu Abëraham, wabëhn keme gë wafëhw wahi g'imbëd gë waki (127) nuÿako cëmat.

² Kiriya-Arëba hna cëmëko, dol Ebëron macëde, hnë nkal Kanan hna. Abëraham ntiko wakwëy asëvalu ña do kodëho soÿe icëm dëwu ña.

³ Tac Abëraham më matëk haryënkwa asëm alëwu hna do nji ntehnëhni Wahit wã aki:

⁴ «Ahneh fo yebu ÿal hun li, ale sëlëndik hnë wëhnë do ryëcëlehnëd. Bare asëval mën a cëmëk. Awa gwafëryino iyag ÿal hun li vañahnëwã*.»

⁵ Wahit wã më ntëkwaniha:

⁶ «Muntayiru awwã ahnëpafu! Wënu ña ntiki asan ahwëhn nafa fagant lëw fu. Bañëryehna asëval hu hn'iyag nte ÿak fërënak walëw fu li. Wëla aryampo ñwëÿëryanëd'ilihna iyag dëwu ña soÿe avañahna.»

⁷ Awa Abëraham më tëhakëhni ndëkwëhn haryënkwa lëw hni,

* **23:4 23.4** Wati rac, vësëm va hnë wakary mbañëd'eniho, vambamb fakuj hna.

8 do ntehnëhni: «Ge paryi maŵërun vañëŵa asëval mën aÿi ani, tëyëndinoŵa Efëron, aju Sohar;

9 nkwafo iyag ibë resiÿo Makëpela nte ye hnë ikëd kaÿ dëŵu ñi. Dehnëryina nkwafo gante ñad ka, tase hun. Nkehahn dëmën.»

10 Efëron hnam dënk nkentiko. Më ndekak soŋe ntëkwahna Abëraham nkwëryahnëni wahit ŵa fop ÿëŵa bulunda† hna ntehn:

11 «Demarye, aŵaŵ ahnëpaŵo, gwafëdila muk kaÿ ñi gë yag ñi. Tase vëvë ÿalënta mën vi, njëdëmi, kodu avaña hnam asëval hu.»

12 Kat Abëraham më mbok ndëkwëhnëk haryënkW Wahit hna,

13 tac ntehna Efëron hafo fop nkwëryëni, më lehnëko: «Këlami, nëparye! Njëdadëmi koryi soŋe kaÿ ñi. Maŵëry iÿi koryi soŋe holahnu vañëŵa asëval mën aÿi.»

14 Efëron më ntëkwaka Abëraham:

15 «Nëparye, këlami! Ikaÿ nte hode nkwafo waŋëc koryi wakeme wahnah fo (400), kwëhnana nafa yëbëlan lëŵ fu! Awa bañëryehna asëval hu!»

16 Abëraham maŵëko do njëdfahnëko ile nësëko Efëron ÿa tase vëvë ÿalëntaŵu va, waŋëc wakeme wanah (400) koryi vë wati rac.

17 Kobëri tac, ikaÿ Efëron nte yeho hnë resiÿo Makëpela favalëko gë Mamëre ña, gë iyag nte yeho hnam ña do gë fop vatëh vante yeho bambery kaÿ va

† 23:10 23.10 *ÿëŵa bulunda* ÿa renka kece nkol hna nkeho.

18 Abëraham hwëhnëko. Fop Wahit wale yeho hnam va wasefe yeho.

19 Tac Abëraham më mbañëka asëvalu Sara hnam, ðarël Mamëre hna, më wacëde tame Ebëron, nkal Kanan hna.

20 Ikaÿ inja gë yag nte yeho hnam ña golohna kwëhnëni Wahit. Abëraham hwëhnëko gë maŵal dëŵ hni ña, soñe mbañahnëndëhni vësëm vëlëŵu va.

24

Isak gë Rebeka

1 Abëraham cërëko ðus. Ahwëhn a Wënu ña ndëwakawo hnë fop.

2 Hnë fac ryampo, Abëraham më ntehnëka aryokuñ alëŵu ale ÿak lafëk tere ÿa. Umë yeho ankaf fop hnapul Abëraham ÿa. Umë lehnëkawo: «Kuyëtëry vák hu ÿi mbuf mën li*

3 do dëkënde gë Ahwëhn a Wën le hwëhnëk ambin ñi gë nkal ñi, yëkélehnëndilihahna ajë mën aÿi asëval avë hnë inji nkal Kanan nte lëdfahnëbu ñi.

4 Bare dëkënde alehno njidfu hnë nkal nte watahniibu hna ayëkélehnëhnehna ajë mën a Isak asëval hnënk mën hna.»

5 Aryokuñ a më ntëkwaka: «Ye lidëfu ge asëval a ñwëÿëk soñe tëfe ani? Awa, tëfëka bi wënceryëŵa ajë hu hn'inkal nte watahniru hna?»

* **24:2 24.2** *Kuyëtëry vák hu ÿi mbuf mën li* fëhnëtanëk ikwëry namu wasëwif hna do rac rufahnëf ntidf ile ntehnëk ÿa; do ge cëmëk ani gë rac vutah vuntëŵu va ntidëni g'uŵac lëŵu.

⁶ Abëraham më ntehnëka: «Hali, ñwëÿëry ðus soñe aŵëncerya ajë mën aÿi hatac.

⁷ Ahwëhn a, Wën le hwëhnëk ambin ña, caniko tere rëm mën hna g'inkal hnënk mën ÿa. Nësëhnëko do ntëkëhnëko njëðaðëhëhni vutah mën va kwëhnëni inÿi nkal ani. Cañëtïðëha mëleka lëŵu ÿa haryënkŵ hu soñe aholahn ayonëhnehna asëval ajë mën aÿi.

⁸ Ge asëval a maŵëna tëfi, awa ntihëtað idëk nte lëkënduho ña; bare antë aŵëncerya muk ajë mën aÿi hatac.»

⁹ Awa aryokuñ a më kuyëtëk vák lëŵu ÿa hn'imbuf Abëraham hna do ntëkëhna ntehna ntïð fop ile ntehnëka nti ÿa.

¹⁰ Tac, aryokuñ a më nufëkëhni wayonkomb ipëhw (10) wuva Abëraham ŵa do njoryary fop ile fërënak hnë hnapul le kwëhnako Abëraham ÿa. Kahnëtalehn pað gë inaŵ nte ntëðahnëko Nahor ña, gë cape tahahn pëhna lav Mesopotami ka.

¹¹ Aryokuñëhn Abëraham ÿa tëkëko ðarël hnë kolomba le woko gena naŵ hna, më njinëgehnëkëhni wayonkomb ŵa. G'anëka nkeho, hnë wati le njijëðëniho vësëval ÿëry ŵënka ña.

¹² Më njëfak aki: «Ahwëhn, Wënu Abëraham nte ryokuñëhnëðëfu ñi, maŵëryanëhnërye fankëlëfu gë ale valëkoŵa ÿa. Tufahnëry koyëna ipërëna nte hwëhnaru soñe Abëraham ale ryokuñëhnëðëfu ÿi.

¹³ Wëli ðarël kolomba hna nkebu do vëryag vëvë inÿi naŵ vi njijëðëni ÿëry ŵënka ña.

14 Dol tëyëdëfuha aryampo hnë vëhni nkury unkwahn ntëwu ña soñe siyawu. Ge ntehnëko “Ciyary, njëdëdëfuhëhni fëna wayonkomb hu wï ciyantini”, awa, njëtëdëfu umë ÿaryaryëduha aryokuñ hu ÿi Isak. Koyëna njëtëdëfu ntiru gë uhwëhna nëf soñe ale ryokuñëhnëdëfu ÿa Abëraham.»

15 Ani gë puhahnënd iyëfa ña tëkëlehni Rebeka, aryagu Betuwel, unkwahn ntëwu ña nkus hna. Betuwel ajë Milëka gë Nahor yeho, aheryu Abëraham.

16 Fandag fankwamah d'us yeho; yëtëlehniwohna vësan. Cëlëndako kolomba hna, tëmpën unkwahn ntëwu ña do kayënda.

17 Aryokuñ Abëraham ÿa më nkaryëk pankëlëni do ntehna: «Këlami, yëdërye siyawu toye wënkahu ñi.»

18 Më ntëkwaka: «Këlami, Apa, ciyary.»

Më nkwëtëndak ñap nkwahn uña do njëd'ahna ciya.

19 Ga njëd'aka ciya, më ntehnëka: «Ñëryëhnëdëfuhëhni fëna wayonkomb hu wï ciyantini afo mërëni.»

20 Më kotak ñap wënk'a wabë nkwahn dëwu ña kosa hna, tac nkary mbok ñëryi kat. Pëdëkëhniwo wayonkomb w'a fop.

21 Asan a njëkëdëhawo aryag a hara ñoñ nësëna, do tëyadëho bi Ahwëhn a Wënu ña canjëndanëk yas lëwu w'a.

22 Ante puhnani wayonkomb ciya ña, asan a më canik waryiñ walëwu hna njëd'ahna aryag a anënk sanu le hwëhna nafa yabah do gë wame

sanu waki wante hwëhna ule-wo-le nafa yabah fëna.

²³ Tac më tëyëka: «Aryag mo yeru? Pëyarye këlami bi nkehëhna igwac tere rëmu hna soŋe asëlëndahnëfu ryakëfu dol hnam gë vële lapëhnađëho vi?»

²⁴ Aryag a më ntëkwaka: «Betuwel ye rëm mën ÿa, aju Milëka gë Nahor.»

²⁵ Më nkwënëk: «Lury ÿa gë idël inja njabëk ÿal fu hna, do gë hn'ile kodun aryaku fëna.»

²⁶ Asan a më ndëkwëhnëk yëka ÿa nkal hna do camehna Ahwëhn a Wënu ŋa

²⁷ ntehn: «Camehnëmi Ahwëhn, Wën ale ryokuñëhnëđëfu Abëraham! Tufahnëđu kwëlëkwël ipërëna hu ŋa do g'ikahnënda hu ŋa gë cape ale ryokuñëhnëđëfu ka: hnë uwi yas Ahwëhn a Wënu ŋa njiryeryëko satën fo gë hnënk ale ryokuñëhnëđëfu ka.»

²⁸ Aryag a më nkaryëk pëyahn tere hnëmu hna le ryëcëtak ÿa.

²⁹⁻³⁰ Hara Rebeka kwëhna kawo acër ale waciko Laban. Nuko anënk ŋa gë wame ŋa hnë wák aheryu hna do nkwëryëko ga tëfëtađe ile ntehnëkawo asan a. Awa më nkaryëk nji təkata asan a gë wayonkomb walëwu wã đarël kolomba hna

³¹ do ntehna: «Yij ÿal fu hna, wëjë ale ndëwak Ahwëhn a Wënu ŋa. Soŋe ye yëwëru hnë gwac li? Pëhwëtëbu cery ŋa do ntinëhnëbuhëhni wayonkomb hu wi hn'ile ñëwëđëni.»

³² Awa aryokuñ Abëraham ÿa më njik vëhni Laban hna. Më nkwëtëndini wayonkomb wã ile ndibëniho ÿa do njëđayini ile tokëđëni. Do

njonëhnijini fëna aryokuᅇ Abëraham ᅇa gë vële lapëhna kawo va wënkä nkuyëtahnëni wapary ᅇa.

³³ Më njëdayik roka, bare më ntehnëk: «Tokëda ge gena nësëbu le ᅇadëfu hnësu ᅇa.»

Laban më ntehnëka: «Awa nësëry!»

³⁴ Asan a më ntehnëk: «Aryokuᅇ Abëraham yëbu.

³⁵ Ahwëhn a Wënu ᅇa mbetandanëka dus ale ryokuᅇhnedëfu ᅇa; njëdaka wape gë wuh-nankal do gë wuhni, gë koryi do gë sanu gë vëryokuᅇ vësan gë vësëval, wayonkomb gë wafali.

³⁶ Asëvalu Sara, mama ntafahnëk, nagëhnëka facan fante njëdak fop ile kwëhna ᅇa.

³⁷ Ale ryokuᅇhnedëfu ᅇa ntehnëko lëku: “Yëkëlehnëndilihahna ajë mën aᅇi asëval avë hnë nkal Kanan nte lëdahnëbu ᅇi.”

³⁸ Më lehnëkowo: “Dëkënde alehn njidü tere rëm mën hna, hnënk mën hna, soᅇe ayëkëlehnëhneha ajë mën aᅇi asëval.”

³⁹ Awa më rëyëbuha: “Ye lidëfu ge ᅇwëyëk asëval a tëfidilohna?”

⁴⁰ Më ntëkwako: “Ahwëhn a Wënu ᅇa ale rëfëdëfu kwëlëkwël ᅇa, umë fayëdëha mëleka lëwu ᅇa haryënk wu, ntid caᅇ uyas wu wä do njonëhnicuᅇa asëval avë hnënk mën ajë mën aᅇi, avë tere rëm mën hna.

⁴¹ Ge njiru vëvë tere mën hna, ntihëtafëhi idëk nte lëkëhneruho ᅇa. Wëla ᅇoᅇ nuᅇajëlihna, dëwanëdila wëh.”

⁴² Ante tëkekëbu dol darël kolomba ᅇi, aki njëfakëbu: “Ahwëhn, Wën ale ryokuᅇhnedëfu

Abëraham, ðemarye caŋaryo uyas le yidëfu wï.

⁴³ Tame kabi ðarël kolomba li nkebu, tëyëdëfuha aryag ale yijed ÿery wënka ña njëdo siyawu toye wënka wante ñëryëd nkwahn ntëwu hna.

⁴⁴ Ge ntëkwako: ‘Këlami ciyary, do ñëryëhnëdëfuhëhni fëna wayonkomb hu wï’, awa, njëtëdëfu umë ye asëval ale ÿaryaryëdëfu ajë ale ryokuñëhnëdëfu ÿa.”

⁴⁵ Ani gë fuhnahnëndu nësëlehna ña, tëkiko Rebeka, unkwahn ña nkus hna; më cëlëndak kolomba hna do ñëryi wënka ña. Më rëyëbuha: “Këlami, yëdërye siyawu.”

⁴⁶ Më nkwëtëndak ñap nkwahn uña do nteho: “Ciyary, tac pëdëdëfuhëhni wayonkomb hu wï fëna.” Më siyabu do më pëdëkëhni wayonkomb wã fëna.

⁴⁷ Ga tëyëbuha bi mo hnagëka, më ntëkwako: “Betuwel ye rëm mën ÿa do Milëka gë Nahor hnagëka.” Awa më libuha nënk ña icëhn hna do wame ña vák hna.

⁴⁸ Më ryëkwëhnëbu yëka ÿa nkal hna soje sëmbëwã Ahwëhn a, Wën ale ryokuñëhnëdëfu ÿa, Abëraham; camehnëbuha soje ile njoko yam fo hnë aryag mbaÿ ale ryokuñëhnëdëfu ÿa. Koyëna kodëfu yonëhnëwã ajë ale ryokuñëhnëdëfu ÿa.

⁴⁹ Tame, pëyaryino ge kahnëndarun alinëhnuna ifërën ale ryokuñëhnëdëfu ÿa. Ge kodiluhna, njidëfu sëñ haŵary.»

⁵⁰ Laban gë Betuwel më ntëkwaniha: «Ahwëhn a Wënu ña fëhnak koyëna. Ñoñ

kodilëfuhna hnësëfu.

⁵¹ Rebeka ani nke, haryënkw hu. Yoryehna nke asëval ajë ale ryokuñëhnëdu ÿa, gante ntehnëk Ahwëhn a Wënu ka.»

⁵² Aryokuñëhn Abëraham ÿa ga nkwëryëk wani wanës, më ndëkwëhnëk yëka ÿa nkal hna do camehna Ahwëhn a Wënu ña.

⁵³ Tac më canik waryiþ walëwu hna vile ryëhwarik koryi gë sanu do gë wafand njëdahna Rebeka; më njëdfakëhni fëna wabuña wakwëhn nafa sankaf vëhni acëru gë hnëmu fandag fa.

⁵⁴ Aryokuñëhn Abëraham ÿa gë vële lapëhna kawo va tokëniho do ceni, tac njilehneni ndakëni.

Ga pacëk g'acahnëfëd ga, nte matëni ña, aryokuñëhn Abëraham ÿa më ntehnëkëhni acëru gë hnëmu Rebeka: «Napëryino vokawu gë ale ryokuñëhnëdëfu.»

⁵⁵ Më ntëkwaniha: «Rebeka ani nkoð ten toye, soñe wafac ipëhw, tac koð njinti.»

⁵⁶ Aryokuñëhn Abëraham ÿa më mbok ntehnëk: «antë avëyëhnuno, kabi Ahwëhn a Wënu ña cañëdanëk nkañ mën ña. Tavëryino vokawu gë ale ryokuñëhnëdëfu.»

⁵⁷ Më ntehnëniha: «Macëñëfuna aryag ayi do tëyina ile nahak ÿa.»

⁵⁸ Awa më macëniha Rebeka do tëyëniha: «Ñadu bi arëfëlu ayi asan?»

Më ntëkwakëhni: «Ha, ñadëfu.»

⁵⁹ Awa më tavëniha Rebeka gë asëval ale hnihnëdëhawo ÿa† tëfëlëni gë aryokuñëhn

† 24:59 24:59 *Asëval ale hnihnëdëhawo ÿa fëhnëtanëk ale yentiko gë Rebeka koßëri tah hna do woð g'umë hafo cëm.*

Abëraham ÿa do gë vële lapëhnajëkawo va.

⁶⁰ Më ndëwanëniha Rebeka aki: «Arabi aye, wëjë ahery fu ÿi, hnëm wabulunda wayabah. Arabi vutah hu va nufëni wahnaw' vële ÿewëki va!»

⁶¹ Rebeka gë vësëval vële ryokuñëhnëdëhawo va më kayëni wayonkomb hna soñe tëfëlëni gë aryokuñëhn Abëraham ÿa do njini ndampo fo.

⁶² Awa hnë wati rac, Isak, aju Abëraham, matëko kolomba le w'aciko Lahayi-Royi hna pakëta hnë resiyo Negev hna fo.

⁶³ Hnë anëka ndampo cahnëko nji nkwërëtalehnënd gë igwac, më nukëhni tañ wayonkomb ga tëkidëni.

⁶⁴ Rebeka ga nuka Isak, më ntëd'ak yonkomb hna

⁶⁵ do tëya aryokuñëhn Abëraham ÿa: «Mo ye asan ale yijëd pankëlin igwac li?»

Aryokuñëhn Abëraham ÿa më ntëkwak: «Ale ryokuñëhnëdëfu ÿa ye.» Awa Rebeka cënkalehn tañ yëka ÿa tufahnahn ntënah ntëwu ña.

⁶⁶ Aryokuñëhn Abëraham ÿa më tëfëtanëka Isak fop ile ntijëk ÿa.

⁶⁷ Tac Isak më njoka Rebeka hnë usank le yeho va Sara hnëmu ÿa. Isak nufëkawo ñëla do ñahnëkawo. Koyëna nduñënako Isak aju Abëraham icëm hnëmu Sara ña.

25

Vutah Abëraham vunte nagëk Ketura

¹ Abëraham ñëlëkawo asëval aha'ary. Ketura maciko.

² Nagëhnëkawo: Simëra gë Yokësan gë Medan gë Madiyan gë Isebak do gë Suwa.

³ Yokësan yeho rëmu Saba gë Dedan ÿa. Hnë viju Dedan hna naginiho wabulunda Wa-asur wã, gë Waletus wã, do gë Walewum wã.

⁴ Madiyan yeho rëm Efa ÿa, gë Efer, gë Hanok, gë Abida, do gë Elëda. Vëÿi fop vërah vutah Ketura yeho.

⁵⁻⁶ Abëraham njëdëkëhniwo buña viju vësëvalu vëÿëntaŵ va wati nte nkoko cëmëna ña. Tac cañëtëkëhniwo ñaŵëtaniha Isak, gë cape pëhna lav ka, bare Isak umë lëwëko hnapul rëmu ÿa fop.

Icëm Abëraham

⁷ Abëraham nuÿako wabëhn keme gë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd (175) cëmat.

⁸ Hn'untaf yaryah nëjah cëmëko nji tëkëhëhni vacërakëlo vantëŵu va.

⁹ Isak gë Isëmayel viju, më mbañëniha hn'uhary Makëpela hna, ule yeho hn'ikaÿ Efëron aju Sohar, avë bulunda Het, ñarël Mamëre hna.

¹⁰ Abëraham hnë bulunda Het hna ntaŵëko kaÿ tac. Hnam mbañiko Abëraham ñarël asëvalu Sara.

¹¹ Ante cëmëko Abëraham ña, Wënu ña ndëwanëkawo aju Isak. Isak ñarël kolomba Lahayi-Royi hna ntëdëko.

Tere Isëmayel aju Abëraham

¹² Wëli itëfëta soje tere Isëmayel, aju Abëraham, ale nagënihawo gë Agar, aramp Sara avë Esipët ÿa.

13 Aki nke wamac vutah Isëmayel va gante tēfēlēni hnagi ka: fandēnkwēryēnkw fa Nēbayot maciko, tac fakigēna fa Kedar, gē Adēbel, gē Mibēsam,

14 gē Misēma, gē Duma, gē Masa,

15 gē Hadad, gē Tema, gē Yetur, gē Nafis, do gē Kedēma.

16 Waŋi ye wamac vutah pēhw gē vuki (12) vumba Isëmayel va. Ale-wo-le asankaf bulunda yeho; wamac wadēw hni ŋa macahnēniho vankol vantēw hni va gē wēryaha walēw hni wā.

17 Isëmayel wabēhn keme gē wafēhw warar g'imbēd gē waki (137) nuŋako ante cēmēko nji tēkēhēhni vacērakēlo vantēwu ŋa.

18 Vēva Isëmayel va hnē resiŋo le yeho yēbēlan Havila gē Sur hna ntēdēniho. Sur d'arēl Esipēt hna nkeho, gē cape Asur. Naŋētanihēhniwo vutah Abēraham vuñēntaw va.

Sakob wasapitēr 25-36

Esawu gē Sakob

19 Wēli itēfēta soŋe tere Isak, aju Abēraham ŋa.

20 Ante nuŋako Isak wabēhn wafēhw wahnah ŋa (40), ñēlēkawo Rebeka. Rēmu ŋa Betuwel yeho, avē bulunda Aram mbē Padan-Aram ŋa, do acēru ŋa Laban yeho.

21 Bare Rebeka nagēd'lohna; awa Isak mē kēlaka Ahwēhn a Wēnu ŋa soŋe asēvalu ŋa. Ahwēhn a Wēnu ŋa maŋēhnēkawo kēla dēwu ŋa do Rebeka ndonkēko.

22 Vucēp ndonkēko, do vutah vutac peñēlēdēniho d'ōnk dēwu hna. Awa Rebeka

më ntehnak: «Ye ga fëlako ami?» Më njik tëya Ahwëhn a Wënu ña.

²³ Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka:
«Wayal wahi yehëhna ðonk hu hna,
wabulunda waki waÿewëlah hnagëdu.
Ryampo yawëd ntëba ÿëntaÿ ÿa,
do fandënkwerÿenkwa fa rëkëd ndokuñëhnënda
aheryu.»

²⁴ Ante tëkëkëko wati hnag ña, pacëkëhniwo vucëp ndonkëko.

²⁵ Avëntah had kombo ryënkewiko nagi. Wëñahn fo nkehawo mbahn ña had acud cudak. Soñe rac macahniko Esawu*.

²⁶ Tac nagëgik aheryu. Itak Esawu ña pëlako do Sakob† maciko. Isak wabëhn wafëhw imbëd gë ryaw (60) kwëhnako nte naginiho ña.

Igwëcëtël Esawu g'aheryu Sakob

²⁷ Vutah va naÿëniho. Esawu asary asankaf yeho, gë fëk nkedëho kwëlëkwël; bare Sakob, asan ayamah yeho, ñawëdïlohna tere ÿa.

²⁸ Isak Esawu ñako ñand, kabi faÿar fa ñadëho ðus, bare Rebeka asëvalu umë, Sakob ñako ñand.

²⁹ Fac ryampo Sakob hnëg nëgëdëho ante mënciko Esawu g'icary ka. Mbërako do inte yokawo ðus.

³⁰ Esawu më ntehnëka Sakob: «Mbërafu ðus. Këlami, tavërye roku ile hnëgëru ÿi, ñadëfu

* **25:25 25.25** *Esawu mëntëlëk g'uhnës Wa-ebëre ile fëhnëtanëk «wëñahn fo nke». † **25:26 25.26** *Sakob mëntëlëk g'uhnës Wa-ebëre ile fëhnëtanëk «ale fëlad itak» ma «ale rokad».**

roku iŷi roka vēntah.» (Soŷe rac macahnik Esawu «Edom», kabi umē fēhnētanēk vēntah.)

³¹ Sakob mē ntēkwaka: «Maŷēryanērye ten intēŷ nte rēfēka fandēnkŷeryēnkŷ fa.»

³² Esawu mē ntehnēka: «Inte ŷa đaw ŷa nkeho. Ye ga nēfadēho intēŷ nte rēfēka fandēnkŷeryēnkŷ fa?»

³³ Sakob mē mbok ntehnēka: «Dēkēnde ten.» Awa Esawu mē ntēkēk do nkwēcēt koyēna intēŷ nte rēfēka fandēnkŷeryēnkŷ fa.

³⁴ Awa Sakob mē nēhētēhnēka roka ŷa. Esawu mē tokēk do ciya, tac njilehn. Koyēna njafaŷeko Esawu intēŷ nte rēfēka fandēnkŷeryēnkŷ fa.

26

Isak gē Ambimelek

¹ Mboko nke inte nkal hna had nte yeŷo hnē yamani Abēraham ŷa. Soŷe rac Isak nŷiko Gerar hn'ile nkeho Abimelek ahnaŷ Wafilisēte ŷa.

² Ahwēhn a Wēnu ŷa mē karyētahnēka Isak do ntehna: «Antē ayi gē Esipēt, dēđēnti hnē nkal nte rufēđēmi hna.

³ Nēwēry hnē itac. G'ami nkeđe do ndēwanēđēmi, kabi wējē gē fop vutah hu va gē vutah hni va yēđadēfu waŷi wayal. Koyēna ntidēfu ile lehnēbuhawo rēmuh Abēraham ntinēhnēđēfuha ŷa.

⁴ Ntidēfu njabēni vutah hu va had gē wahol wavē g'ambin ki, do njēđadēfuhēhni iŷi nkal fop. Wabulunda wabē nkal ŷi fop gē vēhni ndēwanēđēni,

⁵ kabi Abēraham maŷēhnēko wanēs mēn ŷa, gē vakwēđa mēn va, do gē sariya mēn ŷa.»

⁶ Awa Isak ntiko ile ntehnëkawo Wënu ña, ntëdëko Gerar hna.

⁷ Vahnë vëvë hnam va tëyënihawo soñe asëvalu ña. Më ntëkwakëhni ntehn aheryu ye: dëkëdïlohna ntehn Rebeka asëvalu ye, kabi ntakekawo antë ndawï soñe lëwu ña, kabi nk kwamëko dëcët.

⁸ Isak mbiÿëko hnam. Hnë fac ryampo Abimelek, ahnaŵ Wafilisëte ña, fenetër hna njëkëdëho. Më nuka Isak ga nëhandëha nëh nte rufahnëf Rebeka asëvalu ye.

⁹ Më macehnëka do ntehn: «Pacëk asëval hu ye! Awa soñe ye lehnëru ahery hu ye?»

Isak më ntëkwak: «Nësëbu koyëna kabi ntakeko antë ryawïwu soñe lëwu».

¹⁰ Abimelek më mbok ntehnëk: «Ye liru hëfu koyëna? Ge mbiÿakënd toyë aryampo avë bulunda mën nufakëndëha asëval hu, do koyëna menëhnakënduhëfu.»

¹¹ Tac Abimelek më mbañëhnëkëhni bulunda ña fop ntehnëhni: «Ge ahnë ÿakëka aÿi asan ma asëvalu ndawëde.»

¹² Hnë bëhn rac, Isak njamëko hnë nkal tac do mbarëpëko roka yabah kabi Ahwëhn a Wënu ña ndëwakawo.

¹³ Uhwëhna lëwu ŵa nkwënadëho kwëlëkwël, do nkwënadëho beta ña.

¹⁴ Kwëhnako vantega wape gë wuhnankal do gë wuhni, gë vëryokuñ vëyabah.

Ikwëtël Isak gë Abimelek

Awa, Wafilisëte ŵa më ñeŵaryëniha Isak.

¹⁵ Më mbëwëni fop wakolomba wante nk-abëniho vëryokuñ rëmu Abëraham ante nkoko cëmëna ten ña.

16 Tac Abimelek më ntehnëka Isak: «Njabëki dëcët fanka fa alëbëfu fuhnë; kërënarý ani.»

17 Awa Isak më kërënak hnam; nji ndah hnë garyëla Gerar hna do ntëd hnam.

18 Më nkëyëtehnëk wakolomba wante yabiko nte nkoko cëmëna ten rëmu Abëraham do mbëwëniho Wafilisëte nte cëmëko Abëraham ña. Më mbokaryëk mac wakolomba ña wamac wante macëko rëmu ña dënk.

19 Fac ryampo, vëryokuñ Isak va nkabëniho kolomba do pëhnëniho wëнка wante yalëdëho gë fanka.

20 Vëhery wusañ Gerar va gë vëva Isak va conkëniho. Vëhni lehnëdëho: «Fuhnë hwëhnëk wëнка ñi.» Isak më macëk hacëm hatac Esek, umë fëhnëtanëd «Sonko», kabi vëhery wusañ va conkëniho g'umë.

21 Awa vëryokuñ Isak va nkabëniho kolomba hawary, do mboko nke kat sonko soje hatac fëna. Isak më macëk kolomba rac Sitëna, umë fëhnëtanëd «Gwajëtël».

22 Më matëk hnam do mbok nkabehn kolomba rarëna; rac yojëlohna sonko. Më macëk Rehobot, umë fëhnëtanëd «Igwac Yankah». Ntehnadëho: «Tame, Ahwëhn a Wënu ña njankënhënkëfu, soje mbetahnin hnë inji nkal.»

23 Më matëk hnam nji Berëseba.

24 Ahwëhn a Wënu ña më karyëtahneka hn'umëd nte ryaviko hna do ntehna: «Wën rëmuñ Abëraham ÿa yebu. Antë ntaki iñë kabi gë wëjë nkeyik do ndëwadëmi

njabënëdfuhëhni vutah hu va gë vutah vuntëw hni va soŋe aryokuŋëhn mën a Abëraham.»

²⁵ Isak ntiko hnam hn'ile cënađe sadëha njëfadëhawo Wënu ŋa do Ahwëhn a Wënu ŋa macëdëhawo. Ntiko usank lëwu wã do vëryokuŋ vëlëwu va nkabëniho kolomba haŋary.

²⁶ Awa ahnaŋ a, Abimelek, matëko Gerar hna nji njëkehna. Gë Ahusat, lawo lëwu ŷa, nkeniho do gë Pikol, asankaf wasođađe walëwu wã.

²⁷ Isak më tëyëkëhni: «Soŋe ye yijërun ayëkuno, wũhnë vële ŷewëko do lajëko ŷal hun hna?»

²⁸ Më ntëkwaniha: «Kamahnebun Ahwëhn a Wënu ŋa gë wëjë nkerun, do nahabun tëfëka kwëtëlin wëjë gë fuhnë, akwëtëla nte lëkik.

²⁹ Awa dëkëndifu alehn didilihëfuhna uweh, kabi diyilihna këm fo; ifërën fo linëhniru, do taviro ayi yam. Do tame, asan ale njëdëk Ahwëhn a Wënu ŋa yeru.»

³⁰ Isak më ntëvakëhni. Tokëni do ceni.

³¹ Ga pacëk nëganiho do ntëkëni vëhni fop soŋe nkwëryëla ntëw hni ŋa. Më koyalëni gë Isak njilehnëni yam.

³² Hnë fac rac dënk, vëryokuŋ Isak va njijëniho pëyaniha Isak ntehnëni pëhnëni wënka hnë kolomba haŋary le nkabëni ŷa.

³³ Isak më macëk kolomba rac «Kolomba Idëk». Soŋe rac hafo dol inaw inã Berëseba nkok macëde —umë fëhnëtanëd «Kolomba Idëk».

Iñël Esawu

³⁴ Esawu wabëhn wafëhw wahnah (40) kwëhnako ante ñëlëkëhniwo vësëval Wahit

wahi va, Yehudit, aryag Beri ÿa, do gë Basëmat, aryag Elon ÿa.

³⁵ Vësëval vërac ndëñehnënihëhniwo vëhni Isak g'asëvalu Rebeka.

27

Isak ndëwanëdëha Sakob

¹ Awa, Isak, ante cërëko ña, golohna nund. Fac ryampo më macëka Esawu, aju aryënkwëryënkw alëwu ÿa, do ntehna: «Ajë mën!»

Më mëtaka: «Nëpami.»

² Isak më ntehnëka: «Nuru, ntafëbu do yëtëla bi guve cëmëdëfu.

³ Awa tame, nufëry unwary hu ña gë wëca hu ña ayi g'icary. Yonëhne faÿar,

⁴ do ahnëgëhno, gante ñadëfu ka, ahnëhëtëhno roku, tac ndëwanëdëmi ani gë sëmahnëndu.»

⁵ Hara Rebeka nëpadëho ile nësëhnëdëhawo Isak aju Esawu ÿa. Njind tunj umë g'icary soje njoj faÿar fa,

⁶ Rebeka më ntehnëka Sakob aju: «Nkwëryëbuha rëmuh ga ntehnëdëha acër hu Esawu:

⁷ “Yonëhne faÿar tac ahnëgëhno gante ñadëfu ka. Ge tokëbu, ndëwanëdëmi haryënkw Ahwëhn a Wënu ña ani gë sëmahnëndu.”

⁸ Awa tame, ajë mën, nëparye dus do diry ile rëyëdëmi ÿa.

⁹ Yiry cery wahnankal hna do yonëhnewëhni vunankal vuki vupërën. Nëgëhnëdëfuhaha rëmuh gante ñad ka.

10 Njinenëhnëdëfuha tok, tac ndëwanëdëhi ani gë cëmahnënd.»

11 Sakob më ntëkwaka: «Esawu wëñahn fo nkeha mbahni ña, bare ami gelohna.

12 Ge ñakëko apa, njëtëd ñadëfu rokaŵa, do uŵeh ndëwanëdëho; gedina fërën.»

13 Hnëmu më ntëkwaka: «Ge koyëna nke, arabi wameh watac nkewo ami, ajë mën! Nëparye tunj do yinëndëwëhni vunankal va.»

14 Awa Sakob njinëhnelehnëhni njojëhni do njëdahna hnëmu. Rebeka më nëgëhnëka Isak roka hnëjah gante ñad ka.

15 Tac më nufëk viyi Esawu aju aryënkwëryënk a vile ŷak wamëk, yeho tere va, do cudä Sakob, aju ahigëna ŷa.

16 Më përyëka gë wayand wuhnankal wã wëbák ña g'igëb ña

17 do njëdahna hnëhët hnëjah gë mburu le nëgëko ŷa.

18 Më njiryeryëk vëhni rëmu hna do ntehna: «Apa!»

Isak më ntëkwaka: «Nëpami, ajë mën; bare pëyarye bi mo yeru.»

19 Sakob më ntëkwaka rëmu: «Ami Esawu ye, ajë hu aryënkwëryënk a. Ntiŷu ile rëyëruho ŷa. Awa yij alaña arok faŷar mën fa; tac njëdaduho dëwara hu ŷa.»

20 Isak më tëyëka: «Hak ntiru ahnuŷahni faŷar ñap aki, ajë mën?»

Sakob më ntëkwaka: «Ahwëhn a Wënu ña, Wën hu ña, yojëka nkawë mën hna.»

21 Isak më ntehnëka: «Tëhaj, ajë mën, ŷaki yëtahnu bi paryi ajë mën a Esawu yeru.»

²² Sakob më tëhaka rëmu; Isak më ñakëka do ntehn: «Hohna ha, va Sakob ÿa ye, bare wëbák ña wëba Esawu ña ye.»

²³ Yavëtëlawohna kabi wëbák wadëwu ña wëñahn fo nkeho had wëba Esawu ña. Bare njëdahnënda dëwara lëwu ÿa,

²⁴ mboko tëya kat: «Paryi bi ajë mën a Esawu yeru?»

Sakob më ntëkwaka: «Ha.»

²⁵ Isak më mbok ntehnëk: «Nëhëtënde, ajë mën, roku faÿar hu fi do yëdäÿi dëwara mën ÿa.» Sakob më nëhëtëhnëka rëmu Isak tok, më njonëhnika uñen do ce.

²⁶ Tac Isak më ntehnëka Sakob: «Tëhaj do awüryawo, ajë mën!»

²⁷ Sakob më tëhak do muryahna. Isak tehëkawo viÿi vile yeho viva Esawu va, tac më ndëwanëka aju Sakob aki: «Paryi nke rehëry a ajë mën a ye! Had ikaÿ nte ndëwak Ahwëhn a Wënu ña nke.

²⁸ «Arabi Wënu ña njëdï wawënk wale yojëd g'ambin wã,
inkal nte wufak,
roka g'uñen yabãh.

²⁹ Arabi wayalu ndokuñëhnëndënihi,
arabi wabulunda ndëkwëhnëhnëndënihi.
Gery asankaf vëhery hu,

Arabi ndëkwëhnëhnëndënihi!

Ale ryëwanëki uweh a, arabi umë fëna nuÿa rac!
Ale ryëwanëki ufërën a, arabi umë fëna nuÿa
rac!»

³⁰ Ante puhnak Isak dëwan Sakob ña, Sakob më cahnek do hnë wati rac dënk tëkidëho Esawu g'icary.

³¹ Më nëgëk, umë fëna, roka hnëjah, nji-nenëhna rëmu do ntehna: «Matëry, Apa, arok faÿar fale yonëhnimi fa; tac njëdäduho dëwara hu ÿa.»

³² Isak më tëyëka: «Mo yeru?»

Më ntëkwak: «Ami, Esawu ye, ajë hu aryënkwëryënkwa.»

³³ Awa Isak pëmpëhnahnëkawo d'us hafo mbalënda mbahn inja fop do ntehn: «Mo ga ye, awa, ale saryëk do yonëhnekëho faÿar aÿi? Fop tokëbu arëkahnind ÿa do njëdäbuha dëwara mën ña; do nkoryaryëd dëwara rac!»

³⁴ Esawu ga nkwëryëk wanës rëmu ña, ntavëkawo d'us, pëgwëlehn ndekand d'us do këlahna rëmu: «Apa, dëwanërye, ami fëna!»

³⁵ Bare Isak më ntëkwaka: «Ahery hu njijakëh do tokako. Nufëk dëwara le rëfëkawo ahnuÿa ña.»

³⁶ Esawu më ntëkwaka: «Sakob! Paryi nke uÿac ule rëfëka ÿa kwëhna —Aroka Vahnë— kabi tokako wahwënta wahi! Uçer uña ntenëhnëko ten do tame wëli nufëk dëwara mën ña!» Esawu më nkwënek: «Goryaryëlihna bi dëwara soje lëmën?»

³⁷ Isak më ntëkwaka: «Sakob libu asankaf hu ÿa, do njëdäbuha vëlëwu va fop nkeni vëryokun vëlëwu. Maÿëryanëbuha roka ÿa do g'uñen yabah. Ye wok soje wëjë, ajë mën?»

³⁸ Esawu më mbok tëyëka rëmu: «Idëwara d'ampo tac fo bi hwëhna ruho? Apa, dëwanërye ami fëna!» Do pëgwëlehn kond d'us.

³⁹ Tac rëmu më ntëkwaka aki: «Idëd hu ña ñaÿëtäd nkal gufak ña,

ɲawětad wawënk wale yojëd g'ambin wï.

⁴⁰ Duniya hu ya fop uwët g'ule fo yed,
do rëkëdu aryokuñëhnënda ahery hu.
Bare afaya fo rëkëdu awërëtalehnënd,
nkubëdu sug le ryibëndëderu ya
do ntoñëdu.»

Igary Sakob

⁴¹ Esawu më ñewëka Sakob soje idëwara le
ndëwanëkawo rëm hni ɲa. Më ntehnak: «Apa
biyëdina cëmëd. Awa tac ndawëdëfuha ahery
mën ayi, Sakob.»

⁴² Ga njëtak Rebeka ile pëhnak Esawu ya, më
macehnëka Sakob do ntehma: «Acër hu, Esawu,
ñađ nkwëcagi ndawï.

⁴³ Tame, ajë mën, nëparye ðus do diry ile
lehnëdëmi ya: matëry ayary vëhni acër mën hna
Laban, Aran hna.

⁴⁴ Ñëwëry hnam, hafo acër hu njama sakahn
ha.

⁴⁵ Ge njamëka do ndënkwa ile liruha ya,
awa payehneriyidëfu ayinëhneriyi. Ñađa raku
wuhne vëhi tak hne fac ryampo.»

⁴⁶ Rebeka më ntehnëka Isak: «Gona nëɲahno
ɰuniya yi soje vësëval Wahit ajë mën Esawu
vi. Ge Sakob, umë fëna, ñëlëka aryampo hne
vësëval vëvë hn'iɲi nkal vi, godina tëfo wow
ɰuniya li!»

28

¹ Awa Isak më macëka Sakob, koyalëni do tac
ndëwana tac ntehma aki: «Ñëlëdilihahna asëval
avë nkal Kanan.

² Yiry Mesopotami, vëhni Betuwel rëmu hnëmuh hna. Yëkëlehnaryehna hnam asëval, aryag Laban, acëru hnëmuh.

³ Arabi Wën Hwëhn Fanka Fop ña njëdī vutah vunjabah, ayehahn rëm wabulunda wayabah.

⁴ Arabi njëdu wëjë gë vutah hu va gante njëdëkawo Abëraham ka, soñe arebahnëhni inkal nte lëdantu ñi vële hwëhnëk va, inkal nte njëdakawo Wën Abëraham ñi.»

⁵ Awa Isak më cañëtëka Sakob ñi Mesopotami, vëhni Laban hna, nte yeho aju Betuwel Aram ña do yeho fëna acëru Rebeka ña, hnëmu Sakob gë Esawu.

⁶ Esawu njëtako Isak ndëwanëka Sakob do cañëtëkawo ñi njëkëlehnaja asëval Mesopotami hna. Njëtako fëna ante ndëwanëdëhawo Isak Sakob ña mbañëhnëkawo antë ñëla asëval avë inkal Kanan,

⁷ do Sakob ntënënekëhniwo vëhni rëmu gë hnëmu do njiko gë Mesopotami.

⁸ Koyëna Esawu njëtako rëmu Isak nëñëlawohna gë vësëval vëvë Kanan va.

⁹ Awa Esawu më pëhna nte njëkëlehnahna asëvëval ahawãry. Më njik vëhni Isëmayel hna, aju Abëraham, do njëkëlehnahna ñëla aryagu, ale wãciko Mahalat, aheryu Nëbayot.

Huɔakery Sakob

¹⁰ Hnë wati rac matëko Sakob Berëseba hna soñe ñi Aran.

¹¹ Kabi njoko lav wã, më ndakëk hn'ile tëkëko hna. Do itaka nufëko nkagëtahn hnam.

¹² Umë ndakeryëk: më nuk ihëya sëbiko nkal li hafo tëk ambin hnani. Wamëleka Wënu ɲa kayëdëhniho cëlindëni. ¹³ Ahwëhn a Wënu ɲa umë dënk kahnëko haryënkw lëw̃u do ntehna: «Ahwëhn a Wënu ɲa yeɓu, Wën rëmuɥ sankaf Abëraham ɲa do gë Wën Isak. Inkal Kanan nte ryakantunji njëdädëmi wëjë gë vutah hu va.

¹⁴ Vutah hu va njabëdëni had ivëd nkal ɲi; duniŷa li fop ntëdëdëni: gë cape pëhna lav, g'ajoya lav, gë cape rëhw do g'irahahn. Soɲe lëw̃ hu ŷa ndëwanëdëfuhëhni yam vahnë vëvë duniŷa vi fop.

¹⁵ Antë aryënkw! Gë wëjë nkeyik, keryëdëmi hn'ile-wo-le njidfu hna do mbokaryidëmi hn'ɲi nkal. Tavëdila, ntidëfu fop ile hnësëhnëmi ŷi.»

¹⁶ Sakob më nëgak do ntehn: «Paryi nke, Ahwëhn a Wënu ɲa ani nke, do ami yëtëlëw̃ohna!»

¹⁷ Më ntakëka do ntehn: «Hn'ani, ŷëw̃a Wën ye! Paryi nke cery Wënu ɲa ye do gë rënka ambin ɲa!»

¹⁸ Sakob më nëgak kobëri fo g'acahnëfëd ga, do nuf taka nte nkagëtahnëko ɲa, cëɓ tac tur wagu soɲe nti taka ɲa nke taka Wën.

¹⁹ Më macëk ŷëw̃a rac Betel, umë fëhnëtanëk «Cery Wën». Bare kobëri ɲa Lus macëdeho hnam.

²⁰ Tac Sakob më ntëkëk aki: «Ge Wënu ɲa g'ami nke, ge keryëko hn'uyas mën hna, ge njëdako ile rokëdëfu do ile liyadëfu,

²¹ do ge mbokajëɓu yam fo vëhni rëm mën hna, awa Ahwëhn a Wënu ɲa Wën mën yed.

22 Inji taka nte sëbëbu do rurëbu wagu ñi yedf yëwa le sëmbande Wënu ña; do umë rëkëdëfu yëdandu ihwëhn pëhw-wo hn'ile maŵëryanëdëho Wën hna fop.»

29

1 Sakob kahnëtake paß gë cape pëhna lav ka.

2 Fac ryampo, më nukëhni wakore watar wape gë wuhnankal yinëgadëho hnë kolomba fëk hna, kabi hnam cedëniho wënka ña. Itaka cankaf fidahnëdëho kolomba rac.

3 Ge fop mbarëpëlëniho wusaŵ ŵa, vëhery wusaŵ va ntihtëdëniho taka ña do ñëryëhnënihehni wusaŵ ŵa ciyani, tac mbokaryëni pidëni kolomba ÿa g'itaka ña.

4 Sakob më tëyëkëhni vëhery wusaŵ va: «Wëlawo mën, ne nkejërun?»

Më ntëkwaniha: «Aran.»

5 Sakob më mbok tëyëkëhni: «Njëterunëha bi Laban, aju Nahor?»

Më ntëkwaniha: «Ha njëtëbunëha.»

6 Sakob mbok tëyëkëhni: «Hak nkok?»

Më ntëkwaniha: «Aki fo nkok. Wëliha aryagu Rasel ga tëkid gë wusaŵ wulëwu ŵa.»

7 Sakob më ntehnëk: «Lav a nkok, wati gwak wusaŵ ña tëkëna ten. Pëdëryinëhni do avokaryuni nkwënani ryav ŵa.»

8 Vëheryëherya va më ntëkwani: «Kodilëfuhna fëdëfuni tameki ge wavarëpëlina fop. Ge padini, tac walihëtëfu taka nte fidahnik ñi do yëdafuni ciyani.»

⁹ Sakob nkoko nësëlëndëni gë vëhni tēket Rasel gë wusaŵ rëmu ŵa, kabí ahery wusaŵ yeho.

¹⁰ Sakob ga nuka Rasel do gë wusaŵ acëru Laban ŵa, më tēhak kolomba ŷa, ntihtëk taka ŋa do njëdahní wusaŵ acëru Laban ŵa wënka ŋa ciyani.

¹¹ Tac Sakob më muryaka Rasel kotënd uh-natah ŵa.

¹² Më ntehnëka: «Rëmuh mbaŷ mën ye, Re-beka ye hnëm mën ŷa.» Awa Rasel nkaryëlehn pëyahna rëmu watac.

¹³ Laban, ga njëtak ajë acëru ŷa hnam nke, më nkaryëk kacahna, muryaka do njohna gë tere lëwu. Sakob më tēfëtanëka fop Laban ile yeha ŷa.

¹⁴ Laban më ntehnëka: «Paryi nke mbaŷ mën yeru, sat rac fo hwëhnayik.»

Iñël Sakob gë vëryag Laban

Ante ñëwëko Sakob lepera ŵa fop vëhni Laban hna do ndokuñëhnëndëhawo,

¹⁵ awa Laban më ntehnëka: «Mbaŷ mën inja yeru. Bare gena soñe rac rëkëdu aryokuñëhnahnëndo aki fo. Pëyarye bi wayëhw rëkëdëmi sosëndi.»

¹⁶ Hara Laban vëryag vëhi kwëhnako. Aryënkwerëyënkwa a Leya maciko, aheryu ŷa Rasel.

¹⁷ Leya mëhwëryëkawo yëka ŷa, bare Rasel umë nkamëko dus.

¹⁸ Sakob ñadëhawo Rasel, më ntehnëka Laban: «Ndokuñëhnëdëmi wabëhn mbëd gë waki (7) soñe ŷëlahnëwë Rasel, aryag hu ahigëna ŷi.»

19 Laban më ntehnëka: «Yëdfayina wëjë fecehnëko gë le yëdfabuha asan ahaŵary. Gory ŷal mën li.»

20 Awa, soŋe nuŷahna Rasel ŷa, Sakob ndokuŋëhnëkawo Laban wabëhn mbëd gë waki (7). Bare waŋi wabëhn ntiyahnëkawo had wafac fo ryëcëk, kabi ñadëhawo ðus Rasel.

21 Tac Sakob më ntehnëka Laban: «Wabëhn wante hnësëliko ŋa padëk. Yëdfaryewã asëval mën a. Ñadëfu ŷëlëŵa.»

22 Laban më macehnëkëhni fop vële ntëdëlahnëniho va do nëgehn roka sankaf soŋe ñël iŋa.

23 Bare g'umëd ga më nufëka aryagu Leya do njinehna Sakob, ndakëlahnëni g'umë.

24 Laban aryokuŋ alëŵu ale wãciko Silëpa nufëko njëdfahna aryagu nke aryokuŋ alëŵu.

25 Ga pacëk Sakob kamahnëko Leya ye! Më ntehnëka Laban: «Soŋe ye liruho aki? Gena bi ŷëlahnëŵa Rasel ryokuŋëhnëmi wabëhn mbëd gë waki (7)? Soŋe ye rokaruho?»

26 Laban më ntëkwaka: «Gena namu ŷal fu li ñëli aryag hara acëru ŷa ñëlina ten.

27 Puhnaryin ambënt ñël ŋa gë acëru tac njëdfaderuha aheryu fëna ge mbokëru aryokuŋëhno wabëhn mbëd gë waki (7).»

28 Sakob më maŵëk: puhnani gë Leya wafac imbëd gë wahi ambënt ñël ŋa, tac Laban më njëdfaka Rasel.

29 Rasel, umë, Laban aryokuŋ ale wãciko Bila njëdfakawo nke aryokuŋ alëŵu.

30 Sakob ndakëlahnëniho gë Rasel do ñadëhawo ntëbi Leya; do tac mbok ndokuñëhna Laban wabëhn mbëd' gë waki kat.

Vutah Sakob

31 Ahwëhn a Wënu ña ga nuk Rasel ÿahniko ntëbi Leya, më ntika Leya nagënk, hara Rasel kodilohna nag.

32 Leya ndonkëko, do naga facan fante macëko Riben*. Më lehnëko: «Ahwëhn a Wënu ña nuk sëfëhnah mën wã; tame asan mën a rëkëd' ñando.»

33 Leya më mbok ndonkëk do mbok naga facan. Më mbok ntehnëk: «Ahwëhn a Wënu ña njëdakoŵa facan fakawary kabi njëtak ñadëleŵohna.» Umë, Simeyō† macik.

34 Leya më mbok ndonkëk kat do mbok naga facan fatarëna. Më mbok ntehnëk: «An'ankaŵ asan mën aÿi pabëdëho, kabi nagëhnëŵuha vucan vutar.» Soñe rac macahnëkawo Sakob facan fatac Levi‡.

35 Leya më mbok ndonkëk. Tac mbok naga facan do ntehn: «An'ankaŵ, njëŵëdëfu icëmb Ahwëhn a Wënu ña.» Soñe rac macahnik aju Yuda§. Tac teryalehn hnag ÿa.

* 29:32 29.32 *Riben* fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «nuk uhorot mën a». † 29:33 29.33 *Simeyō* fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «Igwëry». ‡ 29:34 29.34 *Levi* mëntëlëk gë Wa-ebëre ña ile fëhnëtanëk «ñabi». § 29:35 29.35 *Yuda* mëntëlëk gë Wa-ebëre ña ile fëhnëtanëk «cëmbi».

30

¹ Rasel ga njëtëk kodina nag, më ñeŵaryëka acëru vutah va. Më ntehnëka Sakob: «Diry hnagu, ge gena umë cëmëdëfu.»

² Sakob më ntavëka g'umë do ntehn: «Ŵënu ña bi yebu, ami? Umë wëyëk antë ahnag.»

³ Rasel më ntëkwaka: «Nufëryehna Bila, ale ryokuñëndëho yi, aryaku soñe nagëhni vutah; nufëdëfuhëhni. Koyëna soñe lëwu ña, nuñadëfuhëhni, ami fëna, vutah.»

⁴ Awa më njëdaka aryokuñ alëwu ña Sakob ndakëni.

⁵ Bila ndonkëko do nagëhna Sakob facan.

⁶ Rasel më ntehnëk: «Ŵënu ña kitiñëk soñe lëmën ña. Nkwëryëk imunta mën ña do mawëk njëdawoŵa ami fëna facan.» Soñe umë macahnëkawo Dan*.

⁷ Bila, aryokuñëhn Rasel ña, mboko ndonk do mbok nagëhna facan fakigëna Sakob.

⁸ Rasel më ntehnëk: «Mëtaryëbuha ðus acër mën a do mëkëbuha.» Më macëka fatah fa Nefëtali†.

⁹ Leya, ga nuk gona nagënd, më nufëka aryokuñëhn alëwu ña, Silëpa, njëdahna Sakob ndakëni.

¹⁰ Silëpa nagëhnëkawo Sakob facan,

¹¹ do Leya më ntehnëk: «Nkoc ña tëkik!» Do më macëka Gad‡.

¹² Silëpa mboko nagëhn facan fakigëna Sakob.

* **30:6 30.6** *Dan* fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «Ŵënu ña kitiñëk do nuk catëbu». † **30:8 30.8** *Nefëtali* fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «wëtëk». ‡ **30:11 30.11** *Gad* fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «nkoc».

13 Leya mboko ntehn: «Nafa ÿa tëkik, tame vësëval va kodëni ntehnëni nëfako.» Do më macëka fatah fa Aser[§].

14 Fac ryampo, hnë wati barëp roka hna, Riben njiko kaÿ hna do tëkat vutah atëh nte lidëha ahnë përana ndakëntal do ndonk. Më njok njëdahna hnëmu, Leya. Awa Rasel më ntehnëka Leya: «Këlami, yëdërye vutah atëh ajë hu vi wëdampo.»

15 Leya më ntëkwak: «Asan ale rebëruhoÿa ÿi gedilihna bi gwër? Mbokëru aÿand areboÿa wadëwel atëh ajë mën ñi!»

Rasel më mbok ntehnëk: «Awa, umëd nte yejëk ñi gë wëjë ndakëdun Sakob nkwëcëtëli gë wadëwel atëh ajë hu ñi!»

16 G'anëka ga ante mëncik Sakob kaÿ ña, Leya më kacaka do ntehna: «G'ami ndakëlahnëde dol: wadëwel atëh ajë mën va sosahnëbu hnuÿahni.» Awa Sakob më ndakëlahnëni g'umë mëd tac.

17 Wënu ña mawëko imunta Leya ña. Ndonkëko do nagëhna Sakob facan fambëryëna (5).

18 Më ntehnëk: «Wënu ña cosëko kabi njëdafuha aryokuñëhn mën a asan mën a.» Do më macëka fatah fa Isakar*.

19 Leya mboko ndonk do mbok nagëhna Sakob facan fakwëhn mbëd gë fandaw (6).

20 Më ntehnëk: «Wënu ña njëdako buña wamah! Añ'ankaÿ asan mën aÿi ntënënëdëho,

§ 30:13 30.13 Aser fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «nëñëko».

* 30:18 30.18 Isakar mëntëlëk gë Wa-ebëre ña g'ile fëhnëtanëk «icos».

kabi nagëhnëbuha vucan mbëd' gë fandaŵ (6).»
Do më macëka fatah fa Sabilon†.

21 Tac më nagëka facëval do maca Dina.

22 Awa Wënu ɲa më nahaka Rasel, më maŵëk imunta dëŵu ɲa do ntiha kol nagënd.

23 Më ndonkëk do naga facan. Më ntehnëk:
«Wënu ɲa ntihtëko sëfëhnah mën ŵa!»

24 Më macëka aju Yosef‡, ntehn: «Arabi Ahwëhn a Wënu ɲa nkwënëhnoŵa facan fakawary!»

Ibeta Sakob

25 Ante nagiko Yosef ɲa, Sakob më ntehnëka Laban: «Tavërye vokawu g'inkal mën.

26 Ndokuɲëhnëmi d'us hnuŷahnëŵëhni vëryag hu vi. Awa, yëdaryëŵëhni do gë vutah mën vi yifu.»

27 Laban më ntëkwaka: «Këلامي, nëparye. Ge maŵëru demarye, gory ani. Wamën mën ɲa njetëndanëniho Ahwëhn a Wën hu ŵa ryëwako ile hwëhnabu ŷi.

28 Pëyarye ile ŷadu sosi ŷa, do cosëdëmi.»

29 Sakob më ntehnëka: «Njetëru gante ndokuɲëhnëmi ka do gante nke ntega hu wusaw' soɲe lëmën ka.

30 Hnapul toyë le hwëhnaruho rëkahnindu ŷa tame nkwënak d'us. Ahwëhn a Wënu ɲa ndëwaki kobëri ga tëkahnibu tere hu li. Tëkëna bi wati ŷa ryokuɲahnu soɲe tere lëmën ŷa dënk?»

† 30:20 30.20 *Sabilon* mëntëlëk gë Wa-ebëre ɲa g'ile fëhnëtanëk «dënënërye». ‡ 30:24 30.24 *Yosef* fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ɲa «arabi nkwën».

³¹ Laban më mbok tëyëka: «Ye rëfëka sosi?»

Sakob më ntëkwak: «Ñoñ cosëdilihohna. Ge maŵëru ile ŷadëmi rêyi ŷa, ani nkodëfu ryokujëhnëndi.

³² Dol pëcëtaďëfuhëhni đus wusaŵ ŵi do pitëndëlendëbuhëhni fop wape wante hwëhnaď wañiñir, vutoy ma wahnaŷah, ma wabahnah do fop wuhnankal wule hwëhnaď wañiñir, vutoy ma wahnaŷah: cos mën iña yed.

³³ Ge mbiŷëk toye, kodu ayët icat dëmën ña ge njëkëru cos mën ña. Fop wuhnankal wule wod wahwëhnana wëñahn wanëmpëlah ña, do fop wape wante wod bahnëna ña, wule leyik ye.»

³⁴ Laban më ntehnëk: «Awa, maŵëbu wanës hu ñi.»

³⁵ Hnë fac rac dënk, Laban më pitëkëhni wuhnankal wule hwëhnaď wañiñir wayaryah ña, ma wañiñir tëb tëb ña, vutoy ma wahnaŷah, do wape wante vahnëk do hwëhnaď wëñahn wayaryah ña do kwëtehnahnëhni wurac viju.

³⁶ Tac cañëtëhni ñaŵët le njasëďëni wafac warar tëkahnëndëni, soñe ñaŵëlëni gë Sakob nte heryëďëhëhniwo wusaŵ wuŷëntaŵ Laban ŵa.

³⁷ Awa, Sakob më nufëk vundoko vatëh vatar vanëmpëlah do këcëk vakuđ va.

³⁸ Më kwëtëk vundoko va le kosëndeni wëнка wusaŵ hna. Kabi wusaŵ ŵa njëŵalëďëniho ge njijëni siya wëнка ña.

³⁹ Wusaŵ ŵa njëŵalëďëniho haryënk wundoko hna do nagëďënihëhniwo vucaŵ vunkwamah vunte hwëhnaď wañiñir wayaryah ma wañiñir tëb tëb ña, vutoy gë wahnaŷah.

⁴⁰ Sakob pitëkëhniwo wusaŵ wulëŵu ŵa do kwëtëni njëkëndënihëhni wusaŵ Laban wule hwëhnako wañiñir wayaryah do wabahnah ña. Koyëna ntiko ntega ntëŵu ña do tavëdîlëhniwohna mbarëpëlëni gë ntega wusaŵ Laban ña.

⁴¹ Nte-wo-nte njëŵalëdëniho ña Sakob kwëtëdëho vundoko va le kosëndeni wënkahna, soñe njëŵalëni haryënkwa vundoko vutac.

⁴² Bare ge camëni wusaŵ ŵa, kwëtëdîlohna vundoko va: koyëna wusaŵ wusamah ŵa Laban hwëhnekëhniwo do wuhonah ŵa Sakob hwëhnekëhniwo.

⁴³ Sakob nkwënadëhawo hnapul ÿa do nke ahwëhn wusaŵ wuyabah ðus. Kwëhnekëhniwo vëryokun vësëval gë vësan gë wayonkomb do gë wafali.

31

Sakob matëd vëhni Laban hna nkary

¹ Sakob njëtako viju Laban va ntehnëdëniho: «Sakob nufëk fop le kwëhnekë rëm fu ÿa do umë vetandanëka.»

² Sakob kamahnëko Laban gona njëkënda gë kobëri ka.

³ Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka Sakob: «Bokary hn'inkal vële hnagëki hna, ðarël vëvë tere hu hna, do g'ami nkeðe.»

⁴ Sakob më macehnëkëhni vësëvalu Rasel gë Leya, hnë wëhaÿ hna, le nkeho ntega wusaŵ wulëŵu hna.

⁵ Më ntehnëkëhni: «Kamahñëbu rëmun gona njëkëndo gë kobëri ka; bare Wën rëm mën ña gë ami nkebun kwëlëkwël.

⁶ Nurun, wñhnë dënk, ndokuñëhnëbuha rëmun gë fanka mën fa fop.

⁷ Bare, tokako nkwëcëtëdëho cos mën ña. Bare Wënu ña tavëlahna ntiwo wëh.

⁸ Ge ntehnakëndëho: “Wusañ wule hwëhñak wañiñir tëb tëb wã ye cos hu ña”, wusañ wã fop wuhwëhn tëb tëb fo nagakëndëni, do ge ntehnakëndëho: “Wusañ wule hwëhñak wañiñir wayaryah ña ye cos hu ña”, fop wusañ wã wule hwëhñak wañiñir wayaryah fo nagakëndëni.

⁹ Wënu ña nufëkëhni wusañ wulëwu wã do njëdawañwëhni.

¹⁰ «Hnë wati nte njëwalëdëniho wusañ ña, nubu yinë hnë hudakery: wusan wule yëwadëhëhniwo wësëval wã wañiñir wayaryah kwëhnaniho gë tëb tëb do gë wacankaf.

¹¹ Tac, mëleka Wënu ña më macëko hnë hudakery: “Sakob!” Më wëtabu.

¹² Më ntehnëko: “Yëkëryihni: fop wusan wule yëwadëhëhni wësëval wã wañiñir wayaryah kwëhnaniho gë tëb tëb do gë wacankaf; ami lik kabi nubu fop ile ntiki Laban yã.

¹³ Wën Betel ña yëbu, hn'ile cëbëruho do rurëru wagu itaka hna, hnam ntëkëntuhowo. Tame, matëry, kërënyari ñi nkal do avoka hnë nkal nte hnagahniru hna.”»

¹⁴ Rasel gë Leya më ntëkwaniha: «Goryaryëlëfuhna ile lëwëdëfun tere rëm fu hna.

15 Had vëhneh pëlakëfu, kabi nkwapëkëfu do tokëk koryi lëw̃ fu ÿa.

16 Awa, fop hnapul le nufëhnëka Wënu rëm fu ÿi fuhnë hwëhnëk gë vutah vudëw̃ fu vi. Tame diry fop le ntehnëki Wënu ña.»

17 Awa, Sakob më pëhwëtak do kayëndëhni vërahu gë vësëvalu hnë wayonkomb.

18 Më njokëhni fop wusaw̃ wulëw̃u w̃a gë hnapul le nuÿako hnë Padan-Aram ÿa. Mënc gë vëhni rëmu Isak, hn'inkal Kanan hna.

19 Hnë wati rac, Laban imëc wëñahn wusaw̃ wulëw̃u njiko. Kabi rëmu Rasel golohna hnam, Rasel më nuÿak fere soje ntehahn vundëhwa vunte cëmbëdëho rëmu had wamën ña.

20 Sakob tokakawo Laban avë Aram ÿa, g'unji dëw̃u hara koyalahna ña.

21 Nkaryëko, gë fop le kwëhnako ÿa. Ntëmpëtakò sën sankaf ÿa, Yufërat, do nji gë cape inkal nte hwëhnak wahuñ, do w̃acëde Galad.

Laban tëkadëha Sakob

22 Hnë fac rarëna hna, më pëyayik Laban Sakob nkaryëk.

23 Më nufëkëhni vëheryu, tëfëlehna hnë uyas wafac mbëd gë wahi (7) do tëkahna hnë wahuñ Galad hna.

24 Bare g'umëd ga Wënu ña më tufëhnaka Laban, avë Aram ÿa, hnë hudakery do ntehna: «Antë alehna wameh Sakob.»

25 Awa Laban tëkakawo Sakob. Sakob hn'ikuñ ndampo ntiko hnam usank lëw̃u w̃a; Laban fëna ntintëlehni hnam ulëw̃u w̃a hn'ikuñ tac.

²⁶ Laban më ntehnëka Sakob: «Ye fëlaki? Soje ye rokaruho ayojëhni vëryag mën vi had vëramp uwët?

²⁷ Soje ye sořaru ayaryi, tokaruho do pëyalihohna? Ntinëhnakëndëmi ambënt can kaf koyalahni.

²⁸ Ma wëlihna hoyalëfu vëryag mën vi gë vutah vuntëw hni vi! Paryi nke had intëhn ntiru aŋ'ankaw.

²⁹ Kodëfu liwu wëh ge ñadëfu; bare Wën rëmuh ŋa më lehnëko umëd nte ryëcëk ŋi: “Antë alehna wameh Sakob!”

³⁰ Awa, nkwëryëbu ŋjiru kabi ñankahnëkino awënc gë vëhni rëmuh, bare soje ye lë lëru vundëhwa vunte sëmbëdëfu had wamën ŋa?»

³¹ Sakob më ntëkwaka Laban: «Njibu koyëna kabi ntakëkowo do nahadëfuho tebëduhowëhni vëryag hu vi.

³² Tame ge nuru vundëhwa vutac hnë aryampo vëlëmën li, ahnë arac cëmëd. Tase vëlëw fu vi yëkëry fop ile ye hnë ŷal mën ŷi do nufëry ile hwëhnëru ŷa.» Hara Sakob yëtëlohna Rasel leko vundëhwa va.

³³ Awa, Laban më njëkëlehnëk hn'usank Sakob hna gë va Leya hna do gë vëryokun vëhi va, bare nulohna. Ga cahnik hn'usank Leya hna, më tënkëk hn'uva Rasel hna.

³⁴ Hara, Rasel leko vundëhwa va; hnë le tindëfeni wayonkomb ntañahni kwëtëko do ntañahn. Laban njëkëlehnëko hn'usank hna fop hara ñoñ nuna.

³⁵ Rasel më ntehnëka rëmu: «Apa, antë ntavi ge kolëla watu haryënkwa hu; ures lepera

fëgwëko.» Laban njëkëlehnëko bare nulohna vundëhwa va.

³⁶ Sakob më ntavëka do nirahna Laban ntehna: «Ye libu wëh? Mo ryawëbu soje aholahn arëfëlehnëndo aki?

³⁷ Njëkëlehnëru hnë viyë mën hna fop. Tëkatëru bi inë ryampo ile hwëhnëru? Tufëryihni vëlëmën vi do gë vëlëw hu vi, do tëfëka kitiñënihëfu.

³⁸ «Ntibu wabëhn wafëhw wahi (20) ýal hu hna; nulihahna muk icaw hu nte hnacëk, do cemëlëwahna muk icaw hu.

³⁹ Mëncënanilinahna muk icaw nte ndawëk intaw, mbokënanëdëminawo nte-wo-nte cëmëko icaw ña. Tëyëduhowëhniwo vësayingi wule ledëho wã, g'umëd ma g'anent ña.

⁴⁰ G'anent ga korotëdëfuho gulav wã do g'umëd ga gë huji ha, do kodëwöhna ryaku wakwëd.

⁴¹ Mawëbuho liwu wabëhn wafëhw wahi (20) ýal hu hna: ndokuñëhnëmi wabëhn pëhw gë wahnah (14) ýëlahnëwëhni vëryag hu vëhi vi, do wabëhn mbëd gë ryaw (6) soje hnuñahnëwëhni wusañ, bare wëjë, nkwëcëtëduho cos mën ña. Koyëna nkeho!

⁴² Ge Wën rëm sankaf mën Abëraham, Wën hunte valendëhawo rëm mën Isak ña, demakëndilohna, tavakënduho wëncu wëbák fo. Bare Wënu ña nuk horot mën wã gë doku lakah le libu ýa do umëd nte ryëcëk ñi niraki.»

⁴³ Laban më ntëkwaka Sakob: «Vëyi vësëval ami hwëhnëkëhni, vutah vuntëw hni vi ami hwëhnëkëhni, wuñi wusañ ami hwëhnëkëhni do fop le hnuđu ýi ami hwëhnëk. Bare,

njavëtëbu tëk pëgw dol, ñoñ koda voku liwu soje vëryag mën vi ma soje vutah vunte nagëni vi.

⁴⁴ Tame yij nkwëryëli fuhnë vëhi, do tëfëka ntiyi iñë nke sedë yëbëlan fu.»

⁴⁵ Awa Sakob më nufëk itaka do cëb.

⁴⁶ Tac ntehnëhni vëlëwu va mbarëpini wëraka. Më mbarëpini do ntini akova. Tac vëhni fop hnë kova tac tokëniho.

⁴⁷ Laban Yëgar Sahaduta* macëko yëwë rac, do Sakob umë Galed† macëko.

⁴⁸ Laban më ntehnëk: «Anji kova ye dol sedë lëw fu ÿa wëjë g'ami.» Soje rac wacandë yëwë ÿa Galed, umë fëhnëtanëk «kova nte ye sedë».

⁴⁹ Misëpa maciko fëna, umë fëhnëtanëk «yëwë soje iyëka», kabi Laban mboko ntehn kat: «Arabi Ahwëhn a Wënu ña njëkandëfu antë tavi ile hwëtëlik ani ÿi ge gona nulënde.

⁵⁰ Ge koroteyehnëruhëhni vëryag mën vi, ge ñëlëruhëhni vësëval vëhawëry, diry wajira, gena ahnë ye sedë ÿa yëbëlan fu, bare Wënu ña dënk ye.»

⁵¹ Tac Laban më mbok ntehnëka Sakob: «Yëkëry anji kova wëraka nte hovëbu yëbëlan fu ñi, yëkëry inji taka nte sëbik ñi.

⁵² Anja kova gë inji taka ye wasedë walëw fu wë: tëfëlohna ryëcu anja kova yiryindu ÿal hu soje liyi wëh, wëjë fëna tëfëlihna aryëci anja kova ayijënd ÿal mën soje aliwo wëh.

* **31:47 31.47** *Yëgar Sahaduta* fëhnëtanëk gë Wa-arame ña «kova nte ye sedë». † **31:47 31.47** *Galed* fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «kova nte ye sedë».

⁵³ Arafi Wën Abëraham ña gë Wën Nahor ña, asankaf rëm mën, nke ahitiñ yëbëlan fu.»

Awa Sakob më ntëkëk gë Wën hunte valehnëdëhawo rëmu Isak ña.

⁵⁴ Tac Sakob më cënak sadëha kuñ hna, do macehnëhni vahnë va fop roka ÿa. Tokëniho do ndakëniho kuñ hna.

32

¹ Ga pacëk Laban matëko kobëri fo, muryahni vëryagu gë vërah hni do ndëwanëhni. Tac mëncëlehn gë ÿalu.

Ipankël Sakob gë Esawu

² Sakob ndëcalëko njind nkañ ntëwu ña, hnë wati rac wamëleka Wën më pankëlëni.

³ Ga nukëhni, Sakob më ndekak: «Kañ Wën ye!» Do hnam Mahanayim* maciko.

⁴ Sakob më payëkëhni vahnë ndënkwahëni vëhni acëru Esawu hna, nkal Seyir hna hnë resiyo Edom hna.

⁵ Ntehnëhni aki: «Wëlin le fëyadunëha Ahwëhn mën a Esawu: “Aryokuñ hu ÿa Sakob më lehnëk: Vëhni Laban hna nkebuho hafo gaki.

⁶ Kwëhnabuhëhni wuhni gë wafali gë wape gë wuhnankal do gë vëryokuñ vësan gë vësëval. Payëryibuhëhni vahnë pëyanihi, soñe gante kodu ahacawo g'untënah.”»

⁷ Vële fayiko va më mbokajëni pëyaniha Sakob: «Pëyajëbunëha Esawu do nkejëk

* **32:3 32.3** *Mahanayim* fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «wakan wasodafe waki».

afankëlu, gë vësan wakeme wahnah (400) nkejëni.»

⁸ Sakob më ntakëka ðus. Më pitëndëlehnëkëhni vahnë vële nkeniho va wakore waki, do gë wape ña gë wuhnankal wã gë wuhni wã do gë wayonkomb wã fëna.

⁹ Ntehnadëho: «Ge Esawu njijëk ndawëhni kore ryampo, kore yëntaw ÿa pehëdëni.»

¹⁰ Tac Sakob pëgwëlehn njëfand: «Wën rëm sankaf mën Abëraham, gë rëm mën Isak, Ahwëhn a Wënu ña ntehnëruho: “Bokary g'inkal hu, ðarël vëvë tere hu hna. Ntinëhnëdëmi ifërën.”

¹¹ Ahwëhn, mbabu ðus soñe hnuÿaw fop uryema ule wawëryanëruho g'ikahnënda yabähëhu ñi, ami aryokunëhn hu ÿi. Ryoko mën ÿi fo hwëhna buho ante ndëcëdëfuho sën Yurëdan ñi, do tame mbokajëdëfu gë waji wakore waki.

¹² Këlami, pehetëryëwã Esawu, kabi ntakëko g'umë, ntakëko antë njij ndawëfu gë wësëval vi do gë vutah vi.

¹³ Dënkwëtary ntehnëruho: “Ntinëhnëdëmi ifërën. Vutah hu va njabëdëni had nkërëyal nte wok kodena ndëkwi.”»

¹⁴ Herac, Sakob hnam ndakëniho gë vëlëwu va. Më nufëk hnë hnapul le nuÿajëko hna soñe mbuñahna Esawu:

¹⁵ wuhnankal wësëval wakeme waki (200) gë wusan wafëhw wahi (20), wape wacëval wakeme waki (200) gë wacan wafëhw wahi (20),

¹⁶ wayonkomb wafëhw warar (30) wale yiwëndëd gë vutah hni per, wuhni wësëval

wafëhw wahnah (40) gë wusan ipëhw (10), wafali wasëval wafëhw wahi (20) gë wasan ipëhw (10).

¹⁷ Më njëdakëhni vëryokuŋ vëlëwu va, wuh-nankal wã aryampo, wape ŋa aryampo, way-onkomb wã aryampo, wuhni wã aryampo, wafali wã aryampo do ntehnëhni: «Dënkwëhën, do ŋawëtëlehnëryinëhni wakore wusaŵ ŋi.»

¹⁸ Tac ntehna aryënkwëryënkwa: «Ge pankëlërun acër mën Esawu tëyati: “Mo hwëhnëki? Ne njidfu? Mo hwëhnëkëhni wusaŵ wule hëryëdu wï?”

¹⁹ ntëkwaduha: “Sakob aryokuŋëhn hu ŷa hwëhnëkëhni. Buña njëdanahniki, wëjë, ahwëhn mën Esawu, do umë dënk nkejëk hamëhnifu.”»

²⁰ Më ntehnëka koyëna ahigëna ŷa fëna gë ararëna ŷa do gë fop vële hëryëdëhëhniwo wusaŵ va: «Koyëna ntehnëdëfunëha Esawu ge pankëlërun,

²¹ do nkwëndëfun: “Sakob aryokuŋëhn hu ŷa nkejëk kamëhni fu.”» Kabi Sakob ntehnadëho: «Njamëhnëdëfëfuha gë wabuña wante ryënkwëhnëdëho ŋi, do tac tëkëdëfu haryënkwa lëwu. Ntiyahnëko kacadëho g'untënah.»

²² Awa wusaŵ wã ndënkwaryëhiniho, hara Sakob, umë dënk, hnam mboko ndak umëd nte rëkiko ŋa.

Iyol Sakob gë Wën

²³ Awa hnë umëd tac dënk, Sakob matëndëkëhniwo hnam vësëvalu gë Bila gë

Silëpa do gë vutah pëhw gë fandaw̃ (11) vuntëwu va kegëtani garyëla Yabok ÿa, cañëtëhni.

²⁴ Ga kegëtani, cañëtëkëhniwo vëryokuŋ va gë fop le kwëhnako ÿa.

²⁵ Sakob nkolehn umë fo.

Awa tac asan më njijëk hn'umëf tac njolëni g'umë hafo wakëwak ÿa.

²⁶ Asan arac, ga kamahnëk, mëkëdilahna Sakob hn'iyol tac, më ndafëka cokot hna, do cokëtakawo njolatëndëni.

²⁷ Tac asan a më ntehnëka Sakob: «Tavërye yiwu, kabi pacëk.»

Sakob më ntëkwaka: «Tavëdila ayi ge gena ndëwanëruho.»

²⁸ Asan a më tÿëka: «Hak maciru?»

Më ntëkwaka: «Sakob w̃acibu.»

²⁹ Asan a më ntehnëka: «Gofelihna a w̃acënde Sakob. W̃ac hu w̃a Isërayel† yed, kabi gë Wënu ŋa njolërun do gë vahnë va, do wëjë lëbëkëhni ya w̃ inja.»

³⁰ Sakob më tÿëka: «Këlami, pëyarye bi hak maciru.»

Asan a më ntëkwaka: «Soŋe ye rëyëduho w̃ac?» Awa tac asan a më ndëwanëka Sakob.

³¹ Sakob më macëk ÿëw̃a rac Penuwel, umë fëhnëtanëk «yëka Wën»; kabi më lehnadëho: «Nulëbun gë Wënu ŋa vinkër vinah, do cëmëla.»

³² Ante pëhnik lav ŋa, Sakob ndëcëtako Penuwel ÿa. Tadëdëhawo kabi mbuf ŋa ntavëdëhawo.

† 32:29 32.29 *Isërayel* mëntëlëk g'uhnës Wa-ebëre ŋa ile fëhnëtanëk «amëtarëdëha Wënu ŋa».

33 Soje umë ye, hafo dol, vëvë Isërayel va vërokëdfina faÿar favë pombor fa, kabi fay hnam cërehniko Sakob.

33

Igwëryël Sakob gë Esawu

¹ Awa, Sakob njëkako do nulehna taŋ Esawu tëkid gë vësan wakeme wanah va (400). Më pitëndëlehnëkëhni vutah va, ale-wo-le gë hnëmu: Leya gë Rasel do gë Bila gë Silëpa fëna.

² Më ndënkwendëkëhni Bila gë Silëpa gë vutah vuntëw hni va, tac hamëhni lëw hni Leya gë vërahu, do Rasel gë Yosef tëkwahnini hamëhni.

³ Tac Sakob umë dënk më ndënkwareyëkëhni. Ndëkwëhnëko yëka ÿa nkal hna wahwënta mbëd gë wahi (7) tëkahnënd ðarël hn'ile nke Esawu hna.

⁴ Awa Esawu më nkaryëk kacaka, nji muryahna do mbuca. Pëgwëlehnëni kondëni vëhni vëhi tak.

⁵ Ga nukëhni Esawu vësëval va gë vutah va, më tëyëka: «Vëhni mo ye vële lapëhnajëdëhi vi?»

Sakob më ntëkwak: «Vutah vunte njëdëkowëhni Wën, ami aryokuŋëhn hu ÿa ye.»

⁶ Vëryokuŋ vësëval va gë vutah vuntëw hni va më tëhani do ndëkwëhnëni haryënkwa Esawu.

⁷ Tac Leya gë vërahu njigëlehnëni ndëkwëhnëgëni, do Yosef gë Rasel.

⁸ Esawu më tëyëk: «Ye ÿadfu ali gë fop wusaw wule fankëlibun wï?»

Sakob më ntëkwak: «Ahwëhn, ñakëndëbu ahacawo g'untënah.»

⁹ Esawu më ntehnëk: «Ahery mën, kwëhnaabu hnapul yabah, kwëtary ile hwëhnaru ÿa.»

¹⁰ Sakob më ntehnëk: «Hali, këlami ge gona ntavi g'ami, maŵëry iÿi buña. Ipankël gë wëjë ña nke soje lëmën had gë Wënu ña nulëbun vinkër vinah, kabi kacaruho g'untënah.

¹¹ Awa maŵëry buña ile yëðanahnimi ÿi, Wënu ña yëðako do kwëhnaabu fop le rëfëko ÿa.»

Sakob njawënenko do Esawu më maŵëntak.

¹² Tac, më ntehnëka: «Matëry! Njiyi lapëhnaÿi.»

¹³ Bare Sakob më ntëkwaka: «Njëtëru vutah va vëyaŵëna, do tëfëka ntiyini wajira vucaŵ vunte wok yëŵëð bël va. Ge porosiñini njasëni ñap wëla fac ryampo fo, fop cëmëðëni.

¹⁴ Dënkwahëndëno; ami, njasaryëryidëfuhëhni wajira fo wusaŵ mën ŵi gë vutah vi, hafo rëkëryiŵu ÿal hu hna, hn'inkal Seyir* hna.»

¹⁵ Esawu më ntehnëk: «Awa tavëhnëðëmini vahnë vëryampo vële rëfëlibun vi.»

Sakob më ntëkwak: «Wëla tavëlihëhnhna, ahacawo g'untënah fo ÿadëfu.»

¹⁶ Hnë fac rac, kahnëtako Esawu mëncënd gë Seyir.

¹⁷ Sakob umë, Sukot njiko. Hnam më mbëryehnek tere, do wakece, soje wusaŵ wulëŵu ŵa. Soje rac ŵacande ÿëŵa rac Sukot, umë fëhnëtanëk «wasank».

Itëk Sisem

* **33:14 33.14** Seyir ŵacik fëna «Edom».

¹⁸ Koyëna Sakob matëko Mesopotami do yam fo tøkëko hn'inawñ Sisem vë Kanan hna. Darël nawñ hna ndahëko.

¹⁹ Më ntawñëk hnë vutah Hamor, ale hahnëndëko Sisem hna, inkal nte ntihahnëko usank lëwu wã. Wañëc keme koryi ntawñahnëko.

²⁰ Hnam ntiko hn'ile cënade sadëha do mac El Elohe Isërayel, umë fëhnëtanëk «Wën Isërayel».

34

Igwëcanëhn Dina

¹ Hnë fac ryampo Dina, aryag hni vëhni Sakob gë Leya, nehahnëkëhniwo vësëval vëvë nkal va.

² Sisemaju Hamor, asankaf Wahiv wavë resiyo wã, nukawo. Më nufëka do ntihna ndakëni forosima.

³ Bare ñadëhawo ðus do pëlakawo, njëkëlehnëdëho fëna nuya ikwëtahn Dina ña.

⁴ Awa Sisem më ntehnëka rëmu Hamor: «Yëkëlehnëndëwã ayi aryag, ñadëfu yëlëwã.»

⁵ Ga njëtak Sakob Sisem cëfëhnanëka aryagu Dina, viju gë wëhañ nkeniho gë wusañ wã; ñoñ nësëlohna hafo nte mëncini ña.

⁶ Awa Hamor më njini g'aju vëhni Sakob hna soñe nësëhna.

⁷ Hara tëko mëncini viju Sakob, do njëtaniho ile ryëcëtak ya. Vësan vërac pëbëkëhniwo yiwëhñah sankaf do ntavëkëhniwo ðus, kafi Sisem ntiko iñë le wok didëna muk Isërayel hna idak forosima g'aryag Sakob ya.

⁸ Bare Hamor më ntehnëkëhni: «Ajë mën a Sisem ñadëha ðus ayi aryag. Këلامي, yëdëryina ñëla.

⁹ Gwëryëlënëfu: yëdaryinëfuni vëryag hun vi yëlëfuni do aÿëluni vëryag fu vi.»

¹⁰ Gë fuhnë ntëdëntëderun. Pidëtënderun resiÿo ÿi. Kodun alëdëntiwu ani alindu le valëdëhu ÿa, ahwëhnu nkal inji.

¹¹ Sisem umë dënk fëyakëhniwo vëhni rëmu gë vicëru aryag fa: «Demaryino, pëhwëtabu yëdaŵu ile rëyëdunëho ÿa.

¹² Kodun arëyuno hupay hucankaf do gë wabuña wayabah. Njëdadëmu fop le rëyëdunëho ÿa, danko yëlëŵa aryag aÿi tun.»

¹³ Viju Sakob më ntëkwaniha Sisem gë rëmu Hamor, bare cowëniho ile nahani ÿa kabi Sisem cëfëhnanëkawo ahery hni ÿa Dina.

¹⁴ Më ntehnënihëhni aki: «Kodilëfuhna yëdafuna ahery fu ÿa asan ale wok kácina; usëfëhnah lëŵ fu yedf.

¹⁵ Soÿe iñë ryampo fo ŵawëhnanderun: fop vësan vëvë ŷal hun va kácini gë fuhnë ki.

¹⁶ Awa, tac njëdaderunëhëhni vëryag fu va aÿëluni, do yëlëfuni vëryag hun va. Ntëdëntëdefun gë ŵuhnë do koyëna bulunda ryampo fo yedfen.

¹⁷ Bare ge maŵëluhna aháciwu, mbidëfunëha ahery fu ÿi do njidëfun.»

¹⁸ Hamor g'aju më maŵëni watac.

¹⁹ Jar ña pëhwëtalehn taÿ soÿe nti ile tëyiniho ÿa, kabi ñadëhawo dus aryag Sakob ÿa. Hara umë yeho ale ŷako ntënëni tere ÿa.

²⁰ Hamor gë Sisem më njini yëŵa bulunda hna, do ntehnënihëhni aki vëvë hnam va:

²¹ «Vëÿi vësan vëhwëhn yam yëbëlan fu ye. Arabi ntëdëntini resiÿo fu li do ntindëni ile

ñadëni ÿa, kabi nkal inji njankëk haryënkwa lëw hni! Kodën ñëlinëhni vëryag vëlëw hni va do kodën njëdayinëhni vëlëw fu va ñëlinëhni.

²² Mawëdëni ntëdëntini gë fuhnë do ntiyin bulunda ryampo fo ge ntiyinëk ile ñadëni ÿa, umë ye: fop vësan vëvë ÿal fu va kácini gë vëhni ka.

²³ Ge mawayinëkëhni, njijëdëni ntëdëntini gë fuhnë; awa fop wusañ wulëw hni wã gë hnapul lëw hni ÿa fuhnë hwëhnëdën.»

²⁴ Fop vële yeho hnam va mawëlehnëni wanës Hamor g'aju Sisem ña, do fop vësan vëvë nañ va káciniho.

²⁵ Hnë fac rarëna hna, hara vësan va ntavëdëhëhniwo wahajëhn wã, viju Sakob vëhi, Simeyö gë Levi, vicëru Dina va, më nufëni wasëlame walëw hni wã, tënkëni nañ hna hara ahnë yëtëna do ndawënihëhni vësan va fop,

²⁶ ndawaryënihëhniwo fëna vëhni Hamor g'aju Sisem. Ga cahnëdëni tere Sisem ÿa më njonihä Dina.

²⁷ Viju Sakob vëyëntañ va më njijëni nteni ile kwëhnani vësëm va do nufëni fop le yeho nañ ÿa kabi ahery hni sëfëhnanik.

²⁸ Nufënihëhniwo wusañ wavë nañ wã fop gë wule yeho wëhañ wã.

²⁹ Njonihö fop hnapul lëw hni ÿa, gë vësëval va fop gë vutah va fop do gë fop ile yeho watere hna.

³⁰ Awa Sakob më ntehnëkëhni vëhni Simeyö gë Levi: «Njonëhnirunëho kata. Soñe lëw hun ÿa, vëvë Kanan vi gë vëvë Perisi vi ñëwëdëniho.

Nkwëryëlëdëni do mëkëdëniho gë tere mën yi, kabi vësan toyë fo hwëhnafu.»

³¹ Bare vëjar vaki va më ntëkwaniha rëm hni: «Ayi asan tëfëlawohna ntiha ahery fu yi had asëval ale wafëd nkaf ntëwu.»

35

Iboka Sakob gë Betel

¹ Fac ryampo Wënu na më lehnëkawo Sakob: «Matëry ayi alëd Betel, hn'ile ntinëhneduho sëna sadëha hna. Hnam tufëhnamino ante nkaryëduhawo acër hu Esawu na.»

² Sakob më ntehnëkëhni vëvë tere lëwu va gë vële nkeniho va fop: «Dihëtëryin wamën wahneh wale ye yalun wi. Pacënyin do gwëcëtaryin viyi va.

³ Pëhwëtaryin, Betel yidën. Hn'ile cënadë sadëha yadëfu linëhnëwa Wën hunte rye-makowo hale ndëñëbuho do ryemadëhowo hn'ile-wo-le hna.»

⁴ Awa më njëdaniha Sakob fop wamën wahneh wale kwëhnaniho wa, do gë vampebel vante mpebelaniho va. Sakob më mbañëk kuyët tëh cankaf nte ye darël Sisem na.

⁵ Ante kahnëtaniho Sakob gë vëlëwu va, Wënu na cëlëndëhnikëhniwo ntakah cankaf vëvë vankol vante kakëniho va, hafo ahnë dëkëlohna tëfëlehnëhni.

⁶ Sakob gë fop vële tëfëlëniho va tëkëlehnëni Lus, umë wacëdë Betel, hn'inkal Kanan hna fo.

⁷ Më njik ntik hn'ile cënadë sadëha hna do mac yëwa rac «Ël-Betel*», kabi hnam tufëhna-kawo

* **35:7 35.7** *Ël-Betel* fëhnëtanëk «Wën vë Betel».

Wënu ɲa ante nkaryëdëhawo Esawu ɲa.

⁸ Debora, asëval ale hnihnëdëhawo Rebeka hnëm Sakob ɲa, cëmëko do mbaɲi ðarël Betel hna, kuyët hn'atëh cankaƒ hna; kobëri fac rac, «Atëh Wako» macëde tëh tac.

⁹ Wënu ɲa mboko tufëhnahna kat Sakob ante matiko Mesopotami mbokand Betel ɲa do ntinëhna fërën.

¹⁰ Më ntehnëka: «Wac hu wã Sakob yeho, ðare bokëdelihna aƵaci koyëna. Tame wac hu wã Isërayel yed.» Awa Wënu ɲa Isërayel macëkawo.

¹¹ Më mbok ntehnëka kat: «Wën Hwëhn Fanka Fop ɲa yëbu. Njëdadëmini vutah vunjabah, soɲe aye rëm sankaf nkal do gë kore wabulunda. Nkedëni vëhnaƵ hnë vutah hu hna.

¹² Inkal nte lehnëbuho yëdadëfuhëhni Abëraham gë Isak ɲa, njëdami, do ge mbiyëk vutah hu va yëdadëfu.»

¹³ Tac Wënu ɲa më ɲaƵëtak yëƵa le nësëhnahnëkawo Sakob ɲa.

¹⁴ Sakob më kahnëndëk hnam itaka, do tur wagu gë uñen toye, soɲe nkehahn taka Wën.

¹⁵ Kabi Wënu ɲa nësëhnëkawo hnam më macëk yëƵa rac Betel, umë fëhnëtanëk «Cery Wën».

Hnagi Besame gë icëm Rasel

¹⁶ Sakob gë tere lëwu ɲa matëniho Betel hna. Nkojëkëhniwo tëkahnëni Efërata ante nagëko Rasel ɲa. Korotëko hnagi ɲa.

¹⁷ Ante korotëdëho Rasel hnagi ɲa, asëval ahnagënd a më ntehnëka: «Antë ntaki, facan vok ye.»

18 Rasel cëm inja nkeho. Ante mbëvëdëho ña, më macëka fatah fa Ben-Oni, umë fëhnëtanëk «Fatah horot mën», ßare Sakob Besame macëkawo, umë fëhnëtanëk «Fatah vák rëhw».

19 Rasel cëmëko do mbañi tëfary ankañ Efërata hna, umë wãcëde tame Betëlem.

20 Sakob më cëbëk itaka yag hna: hafo dol nkok macënde «Itaka ßë yag Rasel».

21 Sakob më njik kahnënd wasank wadëwu ña hnë resiyo Migëdal-Eder† hna.

22 Hnë wati nte ntëdëko Sakob hnam ña, Riben fandënkwëryënk w fantëwu fa njiko ndakëni gë Bila, asëval ale nkeniho gë rëmu ña. Sakob njëtako do ntavëkawo dus. Hara Sakob vutah vucan pëhw gë vuki (12) nuñako:

23 Leya nagëhnëkawo Riben fandënkwëryënk w
fa
tac Simeyo gë Levi gë Yuda gë Isakar do gë Sabilon.

24 Rasel umë Yosef nagëhnëkawo gë Besame.

25 Bila, ale ryokuñëhnëdëhawo Rasel ña,
Dan gë Nefëtali nagëhnëkawo.

26 Silëpa ale ryokuñëhnëdëhawo Leya ña
Gad gë Aser nagëhnëkawo.

Vëyi ye viju Sakob va; Mesopotami hna naginiho.

Icëm Isak

27 Sakob më njik Mamëre vëhni rëmu hna, ßarël Kiriyat-Arëba, umë wãcëde tame Ebëron. Hnam ntëdëniho Abëraham gë Isak.

† 35:21 35:21 Migëdal-Eder fëhnëtanëk ide nte fëlik njëkahnëndeni wusañ.

28 Isak wabëhn keme gë wafëhw mbëf gë warar nuŷako (180)

29 cëmat. Awa g'untaf yaryah tēfēlehnēkēhniwo vacērakēloŵu va hn'icēm hna do viju, Esawu gë Sakob, mē mbañëniha.

36

Esawu gë tere lëŵu

1 Wëli itëfëta soŋe vutah Esawu nte ŵacëfë Edom.

2 Esawu vësëval vëvë Kanan ñëlëko: Ada, aryagu Elon avë bulunda Wahit ŷa gë Oholibama aryagu Ana nte nagëko Sibeyo avë bulunda Wahiv ŷa.

3 Basëmat ñëlaryëko fëna, aryagu Isëmayel do ye aheryu, Nëbayot.

4 Ada yeho hnëm Elifas ŷa, Basëmat yeho hnëm Rewuyel ŷa,

5 do Oholibama yeho hnëm Yewus gë Yalam do gë Kora ŷa. Vëyi ye vijë Esawu vële hnagiko Kanan va.

6 Esawu mē njokëhni vësëvalu gë vërahu do gë fop vëryokuŋ vëlëŵu va gë wusaŵ wulëŵu ŵa. Njoryaryëko fëna fop hnapul le nuŷako hn'inkal Kanan ŷa. Njini hnë resiŷo haŵary, ŋaŵët aheryu Sakob.

7 Vëhodilohna nko ntëdëlahnëni ndampo kabi hnapul lëŵ hni ŷa njabëko dus. Resiŷo le nkehahnëniho ŷa gedilohna gwër soŋe ndavahnëndënihëhni wusaŵ ŵa.

8 Soŋe umë, Esawu, (nte ŵacëfëho Edom), njiko ntëf hnë resiŷo Seyir hwëhn wakuŋ hna.

Bulunda Esawu

⁹ Wëli itëfëta soje vërah Esawu va, rëm sankaf bulunda Wa-edom, vële lëdëko hnë resiyo Seyir hwëhn wahu.

¹⁰ Wëlin wamac viju Esawu va: Elifas, ale nagëko asëvalu Ada; Rewuyel ale nagëko asëvalu Basëmat.

¹¹ Viju Elifas va Teman yeho gë Omar gë Sëfo gë Gatam do gë Kënas.

¹² Elifas fëna nkeniho g'asëval a ahaŵary. Timëna maciko. Umë hnagëhnëkawo facan fakaŵary: Amalek maciko. Vëyi ye vële nagëni vutah Esawu va do gë viju asëvalu, Ada va.

¹³ Wëli itëfëta soje viju Rewuyel va: Nahat gë Sera gë Sama do gë Misa. Vëyi nagëk ajë hni vëhni Esawu g'asëvalu Basëmat ŷa.

¹⁴ Do fëna, Oholibama, Ana yeho rëmu ŷa do Ana tac, Sibeyo yeho rëmu ŷa, umë hnagëhnëkawo Esawu: Yewus gë Yalam do gë Kora.

Vësankaf Edom

¹⁵⁻¹⁶ Wëlin wamac vësankaf vële nagëko Esawu va: wamac vësankaf Elifas ajë aryënkŵeryënkŵ Esawu gë Ada ŷa, Teman ye gë Omar gë Sëfo gë Kënas gë Gatam do gë Amalek. Edom hna ntëdëniho.

¹⁷ Wëlin wamac vësankaf Rewuyel, aju Esawu ŷa, Nahat ye gë Sera gë Sama do gë Misa. Edom hna ntëdëniho. Vërah aju Basëmat asëvalu Esawu yeho.

¹⁸ Wëlin wamac vësankaf vële nagëko Oholibama, asëvalu Esawu ŷa: Yewus yeho

gë Yalam gë Kora. Vëyi ye vësankaf vële nagëko Oholibama, aryagu Ana, asëvalu Esawu ãa.

¹⁹ Vëyi yeho vësankaf Wa-edom, vële nagëko Esawu va.

²⁰ Wëlin wamac viju gë vijë hni Seyir, avë bulunda Wahori ãa, vële ryënkwëko ntëdëni nkal tac va: Lotan yeho gë Sobal gë Sibeyo gë Ana,

²¹ gë Dison gë Esër do gë Disan. Vëyi yeho vësankaf Wahori wã, viju Seyir, hn'inkal Edom hna.

²² Viju Lotan va, Hori gë Hemam yeho. Lotan aheryu asëval a, Timëna maciko.

²³ Viju Sobal va, Alëvan yeho gë Manahat gë Ebal gë Sëfo do gë Onam.

²⁴ Viju Sibeyo va, Aya gë Ana yeho. Ana hnuko wënka ña wula hna, ante keryëdëhëhniwo wafali rëmu, Sibeyo ña.

²⁵ Vutah Ana va: Dison maciko facan fa, facëval fa Oholibama.

²⁶ Viju Dison va, Hemëdan yeho gë Ecëban gë Itëran do gë Këran.

²⁷ Viju Esër va, Bilëhan gë Savan gë Akan yeho.

²⁸ Viju Disan va Us gë Aran yeho.

²⁹ Awa, wëli wamac vësankaf Wahori wã: Lotan yeho gë Sobal gë Sibeyo gë Ana

³⁰ gë Dison gë Esër do gë Disan. Vëyi yeho vësankaf Wahori wã, gante nkeni hnënk ka hn'inkal Seyir hna.

Vëhnaw Edom

³¹ Wëlin wamac vëhnaw vële hnawëko Edom ani gë nawahnënd ahnaw Isërayel hna:

32 Bela aju Bewor, avë naŵ Dinaba ŷa, ryënkwëko naŵ.

33 Bela ga cëmëk, Yobab aju Sera avë naŵ Bosëra ŷa hnaŵëgëko.

34 Yobab ga cëmëk, Husam avë resiŷo Wate-man ŷa hnaŵëgëko.

35 Husam ga cëmëk, Hadad aju Bëdad nte wëkëkëhniwo bulunda Madiyan hn'inkal Mowab hna do nkol dëŵu ŷa Avit maciko, umë hnaŵëgëko.

36 Hadad ga cëmëk, Samëla mbë Masëreka hnaŵëgëko.

37 Samëla ga cëmëk, Sawul mbë Rehobot nte ye tëfary sën ŷa hnaŵëgëko.

38 Sawul ga cëmëk, Bal-Hanan, aju Akëbor hnaŵëgëko.

39 Bal-Hanan, aju Akëbor, ga cëmëk, Hadar hnaŵëgëko; naŵ dëŵu ŷa, Pawu maciko; asëvalu Mehetabel maciko do aryagu Matëred yeho do Matëred aryagu Me-Sahab yeho.

Kat vësankaf vëvë tere Esawu

40 Wëlin wamac vësankaf vëvë tere Esawu va, gante nkeho wahnënk walëŵ hni do gë walëf walëŵ hni ka: Timëna yeho gë Alëva gë Yetët

41 gë Oholibama gë Ela gë Pinon

42 gë Kënas gë Teman gë Mibësar

43 gë Magëdiyel do gë Iram. Vëŷi yeho vësankaf Wa-edom vële hnaŵëndiko ale-wo-le hnë resiŷo ryampo hnë nkal dëŵ hni hna. Esawu yeho rëm sankaf Wa-edom ŵa.

Yosef wasapitër 37-50

37

Hudakery Yosef

¹ Ga cëmëk Isak, awa Sakob më ñëwëk hn'inkal Kanan hna, le ntëdëko rëmu hna.

² Wëlin itëfëta soŋe tere Sakob ÿa. Yosef wabëhn pëhw mbëd' gë waki (17) kwëhnako. Wape gë wuhnankal keryëdëniho gë vicëru, viju Bila, gë Silëpa, vësëvalu rëmu va. Yosef pëyaðëhawo rëmu wameh wante ntidëniho vicëru ña.

³ Sakob ñadëhawo Yosef ntëbini viju vëyëntaŵ va, kabi hn'ucër ntëwu hna nuÿakawo. Më tëfehnhëka acud' gwamah dus.

⁴ Vicëru Sakob va nuniho rëm hni umë ñadëho ntëbini vëhni fop. Awa ñëwëlehnëniha do vëhodilohna mbok nësëhnëniha wajira.

⁵ Tac, hwënta ryampo, Yosef ndakeryëko. Më pëyakëhni vicëru, do vicëru më ñëwëniha g'ahaŵary.

⁶ Umë lehnëkëhniwo: «Nëparyin hudakery mën ha.

⁷ Fuhnë fop kaÿ hna nkeyinëko waÿabëh ÿabëdenëho. Taŋ ñabëh mën iŋa matëndalehn kahn; awa waÿabëh hun ŵa njilehni kwëra do ndëkwëhn haryënk'w lëwu.»

⁸ Vicëru më tëyëniha: «Paryi bi ñadu aye ahnaŵ alëw' fu do aryokuŋëhnënde?» Më ñëwëniha g'ahaŵary soŋe hudakery hutac do gë soŋe ile tëfëtaðëho ÿa.

⁹ Yosef mboko ndakery kat më mbok tëfëtanëhnëkëhni vicëru: «Mbokëbu ryakeryu.

Ulav wã gë ulepera wã do gë wahol pëhw gë ryaw (11) ryëkwëhnakëh haryënkw mën.»

¹⁰ Tëfëtanëkawo fëna huñi hudakery rëmu tase vicëru. Umë më ñañënahñëka do ntehna: «Ye pëhnëtanëd hudakery hu hi? Tëfëkëfu bi ami gë hnëmuh do gë vicër hu ryëkwëhnëfu haryënkw hu?»

¹¹ Vicëru ñëwaryënihawo watac, bare rëmu hakili hna kwëtako huñi hudakery.

Igwaf Yosef

¹² Fac ryampo vicëru Yosef njiniho hnë resiyo Sisem hna hery wusañ rëm hni wã

¹³ do Sakob, ale waciko Isërayel fëna, më ntehnëka Yosef: «Payëdëmi ayi arëkatëhni vicër hu, wusañ wã keryëdëni hnë resiyo Sisem hna.»

Yosef më ntëkwaka: «Awa, apa.»

¹⁴ Rëmu më ntehnëka: «Yiry ayëkihni bi yam nkeni vicër hu gë wusañ wã. Tac g'ayij afëyawo.» Sakob hnë Ebëron* hna payëkawo Yosef nji.

Ga tëkëk Sisem hna,

¹⁵ më pankëlëni g'asan hara wëwac hna nkwëretalehnëdëho Yosef. Asan arac më tÿëka: «Ye yëkëlehnëdu?»

¹⁶ Yosef më ntëkwaka: «Vicër mën va yëkëlehnëdëfu, pëyarye bi ne nkeni g'usañ wã?»

¹⁷ Asan a më ntëkwaka: «Pakëtani ani, do nkwëryëbuhëhni ga nësëdëni: “Yinëfu gë cape Dotan hadi.”»

* **37:14 37.14** *Ebëron* nkol nte ye yëbëlan wahunj.

Awa Yosef njilehn njëkëlehnëhni vicëru do nuhni Dotan hna.

¹⁸ Vicëru më nujëniha ñawët. Ani gë tëhahnëndëhni ÿa, më nkwëryëlëni ndawëniha.

¹⁹ Ntehnëlëcfëniho: «Wëliho ahwëhn hudakery a nkejëk!

²⁰ Tame dawënëfuna, do ntabina hnë hatëh hatëwah†! Do ntehnëden intaw ñañah rokëka. Awa tac nuđen bi ntiyađ hudakery hudëwu hi.»

²¹ Riben nkwëryëkëhniwo, më pëhnaç pehëta Yosef. Më lehnëkëhniwo: «Antë aryawuna!»

²² Tac më nkwënëç: «Antë arëkwëhnu wafac walëwu wa; dabëryina ki fo hnë hatëh hatëwah le ye wula ÿi.» Nësëhnëdëhëhniwo koyëna soçe pehëtahna do mëncerya gë vëhni rëmu.

²³ Tëkënd tuç Yosef le nkeniwo vicëru hna, pëlalehnëniha, cudëtëniha cud gwamah nte cudako ña

²⁴ do ntabëniha hnë hatëh hatëwah. Hatëh hataç nkuhëko.

²⁵ Tac ntañalehnëni soçe tokëni. Awa më nujënihëhni kore bulunda Wa-isëmayel hn'inkal Galad hna matiniho. Wayonkomb walëw hni wã wakoyel vatëh ndibëniho, njiryeryëndëni nkwaçini Esipët hna.

²⁶ Awa Yuda më ntehnëkëhni vicëru gë vëheryu: «Ye nëfađëhëfu ge ndawinëka ahery fu ÿi do cowin ñas dëwu ña?»

²⁷ Nkwafinëhna Wa-isëmayel ñi fecek, antë ndawina: ahery fu ye, sat ryampo fo hwëhnayinëç.» Mawëhnelehnëniha.

† **37:20 37.20** *Hatëh hatëwah* fëhnëtanëç hatëh hante ranahnëçe rëv ÿa.

28 Hara wëwaf vërac Madiyan matëniho. Awa, vicëru më ndanëtinia hatëh hna. Nkwafëniha gë wanjéc wafëhw wahi (20) koryi. Vëhni më njonihã Esipët.

29 Ante mbokako Riben hatëh ña, tëkatëlawohnã Yosef. Pëbëkawo yiwëhnhã wã, awa më citëk viyi vilëwu va,

30 do mboka gante nkeni vëheryu ntehnëhni: «Yosef gona hatëh hna! Ye lidëfu tame?»

31 Awa më ndawëniha hotohn do nufëni acud Yosef ña, nëvëni wasat wã.

32 Tac njëdanahnëniha rëm hni cud gwamah ña gë wanj wanës: «Iyin hnuhun. Yëkëry dus bi acud ajë hu ña ye.»

33 Sakob njavëtëko cud ña do ntehn: «Acud ajë mën ña ye! Intaw ñañah lëpëtëlehnëka Yosef do rokëka!»

34 Awa më citëk viyi vilëwu va, do ntiya viyi wakwëy do koko wafac wayabãh soñe icëm aju ña.

35 Vutah vuntëwu va fop mborëdënihawo bare ñwëyëdëho bor ña fop; ntehnëdëho: «Gë wakwëy ña cëlëdëfu rëkëhëwã ajë mën a duniya vësëm hna.» Do nkoko kond.

36 Vëvë Madiyan va asan ale wãciko Potifar nkwafëtënihawo Yosef Esipët hna. Potifar asankaf wasodadë Farawo yeho, umë yeho ankaf vëyëka Farawo va.

38

Yudã gë Tamar

1 Hnë yamani rac, Yudã tavëkëhniwo vicëru gë vëheryu do ñji Adulam, hnë ale wãciko Hira.

² Hnam më nuka aryag Suwa, avë Kanan. Më ñlëka. Ga mbankëni ryëka ÿa,

³ më ndonkëk do naga facan. Awa Yuða më macëka Er.

⁴ Asëval arac mboko naga facan fakawary; më macëka Onan;

⁵ tac fakawary kat fante macëko Sela. Yuða Kësið nkeho hnë wati nte nagiko Sela ña.

⁶ Ga nayëk Yuða më njëkëhnëka Er aju aryënkwerÿënkwa a asëval. Asëval arac Tamar maciko.

⁷ Bare ile lavëdëha Ahwëhn a Wënu ña fo ntidëho, awa Ahwëhn a Wënu ña më ndawëka.

⁸ Awa Yuða më ntehnëka Onan: «Dëwëryehna asëval acëru hu ÿi, soñe ahnagëhnahna vutah.»

⁹ Bare Onan njëtëko fatah fa pëladëna had fantëwu. Soñe umë ye, ante-wo-nte ndakëdëniho g'asëval acëru ña, bac fo ndehëtëd sat lëwu ÿa, soñe antë nagëhna acëru fatah.

¹⁰ Watac ntavëkawo Ahwëhn a Wënu ña; më ndawëka umë fëna.

¹¹ Awa Yuða më ntehnëka asëval aju ÿa: «Kabi cëmaryëkini vësan va, mëncëry gë vëhni rëmuh ayi ahnap hnam hafo ajë mën aÿi Sela naÿ.» Kabi ntehnadëho: «Tëfëlahna Sela fëna cëm had vicëru vi.» Awa Tamar më mëncëk gë vëhni rëmu.

¹² Ga mbiÿëk, aryagu Suwa, asëvalu Yuða cëmëko. Ante puk wakwëy ña, Yuða më nduñënak tac njini Timëna gë lawo lëwu ÿa, Hira avë Adulam ÿa, soñe njëkinihëhni vële wëcëdëhëhni wape ña.

13-14 Tamar njëtako Sela naÿëk, bare yëdayilawohna ñëlëläni. Awa kabi ayëlaŵu Timëna njidëho soŋe mëcehnihi wape ña, më cudëtak viÿi itiŵ va, cënka yëka ÿa antë njavëti do nji ntaña rënka Enayim le ye hn'ankaw Timëna hna.

15 Yuda më nuka bare yavëtëlawohna kabi cënkako yëka ÿa. Awa më ntiyahnëka ale wafëd nkaf ntëwu ye.

16 Yëtëlohna asëval viju ÿa ye. Awa më tëhaka do tëya: «Maŵëry tëfëli!»

Tamar më ntëkwaka: «Ye yëdaduho soŋe rac?»

17 Yuda më ntehnëka: «Njëdfanahnidëmina fanankal famb ntega mën.»

Tamar më ntëkwak: «Maŵëbu, bare yëdfarye iñë hnapahnëhëndëŵa.»

18 Yuda më tëyëka: «Ye ÿadu yëdaÿi?»

Tamar më ntëkwaka: «Ile lihahnëdu viyavëta ÿi gë ryeyët lëwu ÿi, do gë ryoko le wënkëru ÿi.» Yuda më njëdaka tëfëlälehnëni. Ga mbankëni ryëkwa ÿa, Tamar nufëko donk.

19 Më mëncëk gë ŷalu, nji ntihët le cënkako ÿa do mbokërya viÿi itiŵ va.

20 Yuda më payëka lawo lëwu Adulam njiryerya fanankal fa do mbij viÿë vile njëdfahëkawo Tamar va. Bare nulawohna;

21 më tëyëkëhni vahnë vëvë Enayim va: «Ne nkeha asëval ale wafëd nkaf ntëwu lañakëh tëfary nkaŵ darël ani ÿa?»

Më ntëkwaniha: «Asëval ale wafëd nkaf ntëwu kobëri gena ani!»

22 Asan a më mbokak pëyahna Yuda: «Nujëlëwahna, do vahnë vëvë hnam va vëhni lehnëko: Asëval ale wafëd nkaf ntëwu kobëri gena ani.»

23 Yuda më ntëkwaka: «Arabi nkoryaryëh vile yëdabuhawo vi soje antë njafënihëfu vahnë va. Gante-wo nke ka, ami njëfanahnëbuhafanankal fa, do wëjë, nujëlihahna.»

24 Ga ndëcëk wadepera watar, ahnë më njijëk ntehma Yuda: «Tamar, asëval vijë hu va, nkwahek nkaf ntëwu na; wëliho ndonkëk tame.»

Awa Yuda më ntehnëk: «Arabi cani do pëdi hafo cëm!»

25 Hnë wati nte njiryeryëdeho na, Tamar më payëka ahnë pëyahna ayëlawu: «Yëkëry iÿin. Ile lihahnëde viyavëta ÿi gë ryeyët lëwu ÿi, do gë iÿi ryoko, asan ale ryonkëndëko ÿa hwëhnëk. Awa yavëtëry do afëyawo bi mo hwëhnëk.»

26 Yuda njavëtëko do ntehnë: «Ntënënëk sariya ÿa ntëbo ami; ntik iÿin kabi yëdalëwahna ajë mën a Sela nëlëlëni.» Ga ndëcëk watac, Yuda bokëlohna ndakëni muk gë Tamar.

27 Ante tëkëko wati hnag na më hamahnik vucëp ndonkëko.

28 Fëndampo hnë vutac më canik vák ryampo. Ahnagënd a më pëlaka do ñaba faÿawar favëntah tac ntehnë: «Fañi ryënkwi hmagik.»

29 Bare fatah fa më mbokaryëhëk vák ÿa do aheryu ndënkwi nagi. Ahnagënd a më ntehnëk: «Ne pidëtëru hafo asahni!» Yuda më macëka fatah fa Peres, umë fëhnëtanëk «Pidët».

30 Tac cahnëgik fatah fañëntaw fa gë ÿawar yavëntah ÿa vák hna, do Yuda më macëka Sera.

39

Yosef Esipët hna

¹ Awa Yosef tëkaryiko Esipët hna. Vëva Isëmayel va nkwafëtënihawo avë Esipët ale w̃aciko Potifar. Potifar tac asankaf wasodafe Farawo ŷa yeho, ankaf vëyëka vëlëwu va.

² Ahwëhn a Wënu ŋa gë Yosef nkeniho, fop caŋaryëdëhawo. Tere avë Esipët ale hwëhnëka hna ntëdëko.

³ Potifar kamahnëko Ahwëhn a Wënu ŋa gë Yosef nkeniho do caŋaryëdëhawo fop ile ntidëho ŷa.

⁴ Awa Potifar nëŋëkawo gë Yosef, më kwëtehna hna do tere lëwu ŷa: ankaf tere lëwu gë hnapul ŷa fop ntikawo.

⁵ Do tëk pëgw hnë wati rac, soŋe Yosef ŷa, Ahwëhn a Wënu ŋa ndëwakëhniwo tere avë Esipët ŷa. Dëwara rac campëko hnë viyë vile kwëhnako hna fop, tere hna do gë wëhaŷ per.

⁶ Awa Potifar taveryëkawo Yosef fop ile kwëhnako ŷa do ñoñ golohna paŋ, ge gena ile tokëd ŷa fo.

Yosef g'asëvalu Potifar

Awa Yosef asan awamah yeho,

⁷ do, ga mbiyëk toye, asëval Potifar a ŋahnëkawo më ntehnëka: «Dakëfu!»

⁸ Bare Yosef ŋwëyëko do ntehnëka asëval a: «Ale ryokuŋëhnëdëfu ŷa ñoñ tëyëdilo hna tere li, fop kwëtehna hna do gë wëhaŷ per.»

⁹ Umë dënk, kwëhnana ucankaf ntëbo ami hnë iŷi tere: ñoñ bañëhnëlo hna ge gena wëjë, kabi

asëvalu ÿa yeru. Awa hak kodëfu liwu iñë ÿayah gë iÿi ki do liwu ile mbañëk Wënu ña?»

¹⁰ Asëval a ndëñanëdëhawo fac-wo-fac nji ndakëni, bare Yosef mawëlohna muk do kehadëhawo.

¹¹ Hnë fac ryampo, Yosef tënkëko cery cankafe vëhwëhn tere hna soñe nti ðoku lëwu ÿa do vëryokun ntawu va vëwolohna hnam.

¹² Asëval Potifar a më pëlanëka Yosef cud cankafe ña ntehna: «Yij ndaki!» Bare Yosef më taveryëka cud ña do nkary cahn cery hna.

¹³ Asëval a, ga nuk taveryëka cud ña do nkary cahn cery hna,

¹⁴ pëgwëlehn ndekand mëcandëhni vëryokun va ntehnëhni: «Yëkëryin: asan mën a njonëhnikëfuna iÿi Ebëre njafanjëdëfu! Nji-jakëh soñe ryakëfu g'ami, bare ndekakëbu ðus.

¹⁵ Nkwëryëndo tun ga mëcadëfu, më tavëk cud ntëwu ña, nkary do cahn cery li.»

¹⁶ Tac më kwëtëk cud Yosef ña ðarël lëwu hafo asanu mënci.

¹⁷ Ga mëncik asanu më tëfëtanëka watac fo: «Aramp Ebëre ale yonëhniruhëfuna ÿa njijakëh ryakëfu.

¹⁸ Bare ga pëgwëbu ryekandu wëcandu, tavëlehn cud ntëwu ña nkary do cahn cery li.»

¹⁹ Ante nkwëryëko asan a wante pëyadëhawo asëvalu ña, ntavëkawo ðus.

²⁰ Më pëlayehnéka Yosef do cëdi hnë kaso hn'ile cëðahniniho vëramp ahnañ hna.

Yosef kaso hna

²¹ Bare Ahwëhn a Wënu ña g'umë nkeniho do ndemaďëhawo. Ntiko hafo asankaf vëyëka kaso ÿa kwëtahna.

²² Arac më kwëtehnahnëka Yosef nke ankaf vëramp vëyëntaŵ va fop; umë yeho ankaf d'oku vëramp ÿa fop.

²³ Asankaf vëyëka kaso ÿa golohna paß ile kwëtehnahnëkawo Yosef ÿa, kabi Ahwëhn a Wënu ña gë Yosef nkeniho do ntidëho canjarya fop ile pëhnaďëho ÿa.

40

Hudakery vësan vëlënah vëhi va

¹ Ga mbiyëk, hnë fac ryampo vësan vëlënah vëhi vëva Faraŵo va iñë ntëntëniho. Asankaf vële yëďadëhawo Faraŵo ÿa ile ced' ÿa yeho gë asankaf vëwul vamburu va.

² Faraŵo ÿa ntavëkawo gë vëhni

³ do cëďehnëhni hnë kaso va vëyëka vëlëwu hna, hn'ile cëďiko Yosef hna dënk.

⁴ Asankaf vëyëka va më kwëtehnahnëka Yosef paďëhni, do kaso hna taviniho hafo mbiyë.

Yosef nkabahnëď hudakery vësan vëlënah va

⁵ Hn'umëď ndampo, vësan vëlënah vëhi vëva ahnaŵ avë Esipët va ndakeryëniho vëhni vëhi tak kaso hna. Hudakery-wo nëmpëlëko gë yëntaŵ ÿa.

⁶ Ga pacëk, ante njiko Yosef njëkëhni ña, më tëkatëkëhni ga njamëni.

⁷ Më tëyëkëhni: «Soje ye yamërun aki dol?»

8 Më ntëkwaniha: «Fuhnë vëhi tak ndakeryëbun, do ale hod pëyafu ile pëhnëtanëk ÿa gena ani.»

Awa Yosef më ntehnëkëhni: «Wënu ña kod pëyawu ile pëhnëtanëk ÿa. Tëfëtanëryino ile ryakeryërun ÿa.»

9 Asankaf vële yëdadëhawo ahnaŵ ale ced ÿa më tëfëtak hudakery hudëŵu ha ntehn: «Hudakery mën hna, atëh resen yekëh haryënkŵ mën.

10 Atëh tac wahni warar kwëhnakëh. Nëpënd tun, pëtëlehn, tac ntëŵ waresen wavëntah.

11 Ankëlëŵa Farawo ÿa wënkakëbu. Më hwëcëbu waresen ŵa, háŵu nkëlëŵa hna, do yelëhnëŵa Farawo ÿa.»

12 Yosef më ntehnëka: «Wëli ile pëhnëtanëk hudakery hu ha: wahni warar ŵa wafac warar pëhnëtanëk.

13 Hnë wafac warar, Farawo ÿa matëndëdëhi. Mbësadëhi doku hu ÿa. Tac kodu avoka yëdanda këlëŵa ña gë kobëri ka.

14 Bare ge fop mbokak cañaryi, këlami antë aryënkwo; demarye ahnësëhna Farawo ÿa soñe lëmën ÿa do cano hnë iŵi kaso.

15 Kabi paryi pëyadëmu gë fanka nufijibu hn'inkal Wa-ebëre hna, do hnani ñoñ dila le rëfëka sëdahnïwu.»

16 Asankaf vëwul vamburu va, ga nuk ipëhnëtan nte nësëk Yosef ñi tëfëlëk gë hudakery ha, më ntehnëka: «Ami fëna ndakeryëbu. Hnë hudakery hutac, vëkankel vatar mburu ryibakëbu nkaf li.

17 Hnë ambë yaŋ hna, sifa vamburu ÿa fop yekëh hnam, vante tokëd Farawo va. Do wusëry yijakëh tokëndëni kankel hna yaŋ nkaf mën hna.»

18 Yosef më ntehnëka: «Wëli ile pëhnëtanëk hufakery hu ha: vëkankel vatar va wafac warar pëhnëtanëk.

19 Hnë wafac warar Farawo ÿa matëndëdëhi: ntëpëtëderu nkaf ñi, kaŋëderu hn'atëh do wusëry wã njijëdëni cëhëndënihi.»

20 Ga ndëcëk wafac warar, Farawo ÿa, ambënt fac le nagahniko ÿa ntidëho; më nëgehnëhnëkëhni roka sankaf fop vële nawëndëko va. Më cëdëtehnëkëhni vësankaf vëhi va do njoyini haryënkw lëwu.

21 Tac më mbësaka aryënkwëryënkw a doku lëwu ÿa. Do arac kol mbok njelëhnënda këlëwa ña gë kobëri ka,

22 bare ahigëna ÿa, kaŋehna hn'atëh. Koyëna ntiyako wante pëyahnëko Yosef ña.

23 Bare asankaf vële yëfadëha Farawo ÿa ile ced ÿa ndënkwëkawo Yosef.

41

Hufakery Farawo ÿa, Ahnaw Esipët

1 Ga ndëcëk wabëhn waki, Farawo ÿa ndakeryëko: tëfary sën Nil hna kahnëko.

2 Awa më nukëhni wuhni mbëd gë wuhi (7) wuhonah wuwamah ga ndanëtajëdëni sën hna, pëgwëlehnëni ndavëndëni dël bë tëfary sën ña.

³ Tac wuhni wuŵeh do wusamah mbëd gë wuhi (7) wuhawãry ndanëtagëlehnini sën hna, njini hn'ile nkeni wuhonah wuwamah hna.

⁴ Wuhni wuŵeh do wusamah ŵa më tokënihëhni wuhonah wuwamah ŵa. Hnë wati rac, Farawo ŷa nëgalehn taŋ.

⁵ Më mbokak ndak do mbok ndakery higëna: nuko wayënt vantimp mbëd gë waki (7) hnë uriry ryampo fo cantëko, ntëŵëko dŷus do nkwamëko.

⁶ Tac, wayënt mbëd gë waki (7) wakawãry santëgëko, wante kankënëko sël vë wula ŋa.

⁷ Awa wayënt wakankah ŋa më kohnëk wadëwah wagwamah ŋa. Hnë wati rac, Farawo ŷa mbok nëgalehn do kamahnëko ndakeryëk.

⁸ Pacënd tuŋ, Farawo ŷa payehnëlehnëhni vambilayo va fop do gë vicër vëvë Esipët va. Ga tëkini më tëfëtanëkëhni hudakery hudëwu ha, bare ahnë yëtëlohna ile pëhnëtanëk ŷa.

⁹ Awa asankaf vële yëdädëhawo Farawo ŷa ile ced ŷa më tebak wanës ŋa ntehn: «Ahnaŵ, ñadëfu hnësu dol ile ryënkwëbuho ŷa.

¹⁰ Ante ntavëkino g'asankaf vëwul mburu va do g'ami, cëdentuhëfuno hnë kaso asankaf vëyëka vëlëw hu hna.

¹¹ Fuhnë vëhi tak ndakeryëbunëho hn'umëd tac fo, hudakery fu ha nëmpëlëko.

¹² Ajar aramp Ebëre yentiko gë fuhnë kaso hna, umë ryokuŋëhnëdëhawo asankaf vëyëka kaso ŷa. Tëfëtanëhnëbunëhawo hudakery fu ha do pëyakëfuno ale-wo-le ile pëhnëtanëk hudëwu ha.

13 Awa, fop gante pëyakëfuno ka ntiyako: ami, mbokaryibu ðoku mën hna, do aÿëntaŵ a kaŋik.»

Gabahn ile pëhnëtanëk hufakery

14 Awa Farawo ŷa më ntehnëk njinëhni Yosef kaso hna. Njinëhnëlehni ñap caniji kaso hna; më karëtik, tac nkwëcëti viÿi va do njoyi vëhni Farawo hna.

15 Arac më ntehnëka: «Hufakery ryakeryëbu, do ahnë kolëna nësëhno ile pëhnëtanëk ŷa. Bare nkwëryëbu ga nësëde wëjë hufakery hunte fëyayiru ha, njëtëru ile pëhnëtanëk ŷa.»

16 Yosef më ntëkwaka Farawo ŷa: «Gena ami, Wënu ña hoð nësëhni ile pëhnëtanëk ŷa.»

17 Awa Farawo ŷa më ntehnëka aki Yosef: «Hufakery mën hna, tëfary sën Nil hna kahnëbuho.

18 Umë hnuubuhëhni wuhni mbëð gë wuhi wuhonah wuwámah ga ndanëtajëðëni sën hna, pëgwëlehnëni ndavëndëni ðël bë tëfary sën ña.

19 Tac wuhni wuwëh do wusamah mbëð gë wuhi (7) wuhawary ndanëtagëlehnini sën hna, njini hn'ile nkeni wuhonah wuwámah; camëniho ðus, kobëri nulëwëhni hna Esipët hna fop gë wurac ki.

20 Awa më kohnënihëhni wuhonah wuwamah wã.

21 Do ante kohnënihëhniwo ña, yëtëðelohna iñë kohnëni, wëla tac nkonihho camëni gë kobëri ka. Hnë wati rac nëgaðuho.

22 «Tac më vokëbu ryakeryu: nuðëfuho wayënt vantimp mbëð gë waki (7) hnë uriry ryampo fo cantëko, ntëwëko ðus do nkwamëko.

²³ Tac, wayënt mbëd gë waki (7) wakaŵary, wante kankënëk sël vë wula ɲa, më cantëgëk.

²⁴ Awa wayënt wakankah ɲa më kohnëk wadëwah wagwamah ɲa. Pëyaɓuhëhni waɲi fop vambilayo vi, bare wëla aryampo hnë vëhni kolëna nësëhno ile pëhnëtanëd ŷa.»

²⁵ Yosef më ntëkwaka Faraŵo ŷa: «Hudakery wuhi hu ŵi iñë ryampo fo pëhnëtanëk. Wënu ɲa fëyaki koyëna ile ñad nti ŷa.

²⁶ Wuhni wuhonah mbëd gë wuhi ŵa (7) gë wayënt wagwamah vantimp mbëd gë waki ɲa (7), wabëhn mbëd gë waki (7) pëhnëtanëk. Awa hudakery hudampo fo ye.

²⁷ Wuhni wusamah mbëd gë wuhi (7) wuyëntaŵ ŵa gë wayënt mbëd gë waki (7) wante kankënëk sël vë wula ɲa fëna, wabëhn mbëd gë waki (7) pëhnëtanëk, bare wabëhn wakwëhn inte yed.

²⁸ Awa Faraŵo, gante ntehnakëmi ki: Wënu ɲa fëyaki koyëna ile ñad nti ŷa.

²⁹ Wabëhn mbëd gë waki (7) wante yejëk ɲi roka ŷa njivëd dɯs Esipët li fop.

³⁰ Tac, nkeɗ wabëhn mbëd gë waki (7) inte, do godena ndënkwëtande wabëhn mbëd gë waki (7) wante njivahnëko roka ɲa; inte ɲa ñoñ tavëdina nkal li.

³¹ Soɲe inte ɲayah tac, godena ndënkwëtande roka le yivëko hn'inkal hna.

³² Do ge nuru ga ndakeryëru iŷi sifa hudakery hutac fo wahwënta wahi, Wënu ɲa fëhna do biŷëdina ntid.

³³ «Awa tame, tëhnaryehna ale hwëhna hak-ili, satëk do ahwëtehnahna nkal inŷi.

³⁴ Nawëndëryihni fëna vahnë. Vahnë vërac rëkëd mbarëpëndëni ivëryëna hn'ile-wo-le varëpik hnë wabëhn mbëd' gë waki wante njivahnëd' roka ñi fop.

³⁵ Mbarëpëdëni roka yabah hnë wabëhn mbëd' gë waki (7) wante yejëk ñi. Pehnëdëni g'uwãc hu hnë vandank, wahnaw' hna fop.

³⁶ Koyëna vahnë va fop kwëhnaðëni ile tokëdëni hnë wabëhn mbëd' gë waki (7) inte hna fop. Antë inte ña përekan nkal ña.»

Yosef nkaf nkal Esipët

³⁷ Iyi siyab Yosef, Farawo ña cañahnëkawo gë vësankaf vëlëwu per.

³⁸ Awa Farawo ña më ntehnëkëhni: «Ayi asan pëbëka Iyir Wënu ña. Kodën bi nuñayina ale lëbëka?»

³⁹ Awa më ntehnëka Yosef: «Wënu ña njëtëndanëki iñin fop, awa ahnë kodëna kwëhna hakili do cat ntëbi wëjë.

⁴⁰ Wëjë yed' nkaf nkal mën ñi, do bulunda mën ñi fop mawëndënihi. Wëla ami dënk, uwãc Farawo ña fo lëbahnëdëmi.»

⁴¹ Farawo ña më mbok ntehnëka Yosef: «Awa, tame njëdami aye nkaf nkal mën ñi fop.»

⁴² Do Farawo ña më ndënëtak anënk ucankaf ntëwu ña ndënëka Yosef; më cudëka viji vësankaf do ñaba gëb hna wanjere sanu.

⁴³ Tac, më kayëndëka saret higëna lëwu hna ile pehnëhniko ale ñak rëhaka ña, do vële ryënkwarëkëhniwo va ndekadëniho: «Kërënyin nkañ hna!» Koyëna njëdakawo Farawo ña Yosef ucankaf uña Esipët hna fop.

44 Farawõ ÿa më mbok ntehnëka kat Yosef: «Farawõ ÿa yebu. Bare ge gena wëjë wawëk, ahnë yelëdina rufa ÿa ma kërëcët fary ÿa nkal li fop.»

45 Farawõ ÿa më njëdaka Yosef uŵac haŵary, Tësafënat-Paneya, do njëdahna ñëla Asënat, aryagu Potifera, asëna wasadëha avë inaŵ nte ŵacik On ña. Kobëri tac Yosef nkwayëtako nkal Esipët ña fop.

46 Yosef wabëhn wafëhw warar (30) kwëhnako ante pëgwëko ndokuñëhnënda Farawõ ÿa. Më kërënaka Farawõ ÿa do nkwayëta nkal ña fop.

47 Hnë wabëhn mbëd gë waki (7) uvetak hna, roka ÿa njivëdëho dus.

48 Yosef mbarëpëko roka yabah Esipët hna, hnë wabëhn watac. Ndanëko vankol vacankaf hna roka le varëpiko wahaÿ hna.

49 Mbarëpëko roka yabah dus; njabëko ntëbi nkërëyal nte ye itëfary wov, kodëlohna mboki ndëkwi, kabi njabëko dëcët.

50 Ani gë tëkahnindo inte ña, Asënat, asëvalu Yosef, vucan vuki nagëko.

51 Yosef Manase macëkawo fandënkwëryënkwa fa, kabi umë lehnëko: «Ŵënu ña ndënkwehnëko ambër mën ña fop do gë fop tere rëm mën ÿa.»

52 Efërayim macëkawo fakigëna fa, kabi umë lehnëko: «Ŵënu ña njëdakowëhni vutah hn'inkal nte haÿëhnahnëbuho hna.»

53 Wabëhn wante njivahnëko roka Esipët ña puko.

54 Awa pëgwëlehn wabëhn mbëd gë waki (7) inte ña, gante pëyahneko Yosef ka. Inte ña

campëko wayal hna fop, bare Esipët hna nkeho roka.

⁵⁵ Ante pëgwëniho vëvë Esipët korotëndëni inte ña, ndekandënihawo Farawo ña njëfahni ile tokëdëni. Arac më ntëkwakëhni bulunda ña fop: «Tëyëryina Yosef do diryin ile ntehnëdëhu ña.»

⁵⁶ Ante tënkëko inte ña nkal hna fop Yosef më pidëtehnëk fop vandank va do nkwaëndëhni roka ña vëvë Esipët va. Inte ña nkoko nkwënannd kat Esipët hna.

⁵⁷ Wayal hna fop, vahnë va njijëdëniho soñe dañ roka vëhni Yosef hna, kabí inte ña mbërendëhëhniwo vahnë va gante-wo-gante.

42

Viju Sakob Esipët hna

¹ Ga njëtak Sakob roka wafëde Esipët hna, më ntehnëkëhni viju: «Soñe ye ñëwërun ani ayëkëlëndu?»

² Njëtabu nkehëhna roka Esipët hna. Yiryin alëwajaju, soñe antë cëmin inte.»

³ Awa vicëru pëhw Yosef va njilehnëni gë Esipët ntëwajëni roka ña.

⁴ Sakob tavëlawohna aheryu Yosef, Besame njinti, kabí nahadëho: «Antë nkeja iñë wëh.»

⁵ Viju Sakob va tëkëlehnëni Esipët hna gë vahnë vëhawary vële yintiko lëwa roka, kabí inte ña nkeho gante-wo-gante Kanan hna fëna.

⁶ Yosef yeho asankaf avë nkal ña fop. Umë wafëdëhëhniwo roka ña vahnë va fop. Vicëru

tëkëlehnini ndëkwëhnëni haryënkw lëwu wayëka wã nkal hna.

⁷ Yosef nundëhni tuŋ vicëru, njavëtelehnehi, bare ndënkwehnakëhniwo do ɲaňënahnehi tëyëhni: «Ne nkejërun?»

Më ntëkwaniha: «Kanan yejëbun, lëwã roka yijëbun.»

⁸ Koyëna njavëtekëhniwo Yosef vicëru, bare vëhni vëyavëtelawohna.

⁹ Awa Yosef më ndëkwëtak hufakery hunte ndakeryëko ha soŋe lëw hni ha më ntehnëkëhni: «Vëyëkëtehma yerun! Njijërun soŋe ayëtu ile nkok kwëhnana fanka nkal inji.»

¹⁰ Më ntëkwaniha: «Hali, Ahwëhn fu, ndëwa roka fo yijëbun.

¹¹ Fuhnë fop vutah asan aryampo fo yebun. Vahnë vësatah yebun, gelëfuhna vëyëkëtehma.»

¹² Yosef më ntëkwakëhni: «Gena toña! Njijërun soŋe ayëtu hnë cape nte nkok kwëhnana fanka nkal inji.»

¹³ Më ntëkwani: «Vucan pëhw gë vuki (12) yebunëho, vutah asan aryampo fo yebun, hn'inkal Kanan hna matibun: fatëkwa fa gë rëm fu yã nkohëni do aryampo gona.»

¹⁴ Bare më ntehnëkëhni: «Ile hnësëbu yã dihëtëda: vëyëkëtehma yerun.

¹⁵ Njëtëdëfu ge toña hnësëdun: ntëkëbu g'intawary Farawo ɲa, cahnëd'iluhna nkal li ge gena arëkwa hun a rëkik ani.

¹⁶ Payëryina aryampo hnë wuhnë njinëhna arëkwa hun a, hara vëyëntawã va kaso hna nkoďëni. Koyëna njëkëde wanës hun ɲa ge toña

hnësëdfun. Ge gena toña, g'intaŵary Faraŵo ña, vëyëkëtehna yerun.»

17 Yosef më cëdehnëkëhni vicëru wafac warar.

18 Hnë fac rarëna hna, më ntehnëkëhni: «Ami ntakëdëho gë Wënu ña. Awa, ge ñadiluhna asëmu, wëli ile lehnëdfëmu aliwu ÿa.

19 Ge vahnë vële hnësëdf toña yerun, maŵëryin aryampo hnë ŵuhnë nko kaso li; vëÿentaŵ va njonëhnënihëhni roka ÿa vëvë watere hun vële njok inte va.

20 Tac, yonëhninowa arëkwa hun a. Koyëna njëtëdfëfu toña hnësëdfun do cëmëdiluhna.»

Vicëru Yosef maŵëlehnëni ntini koyëna.

21 Tac ntehnëlëdfëniho: «Soñe ile liyinëka ahery fu ÿa finiñahninëkëfu: nuyinëko yiŵëhnah lëŵu ŵa, ante këladëhëfuno ña, do nëpayilënowohna. Soñe rac yehahninëk fuhnë dënk tame hnë iÿi yiŵëhnah.»

22 Riben më ntëkwakëhni: «Pëyalunohna bi: antë aliwuna iÿi sifa ŵeh fañi fatah! Bare nëpalunoŵohna. Tame cosanden soñe cëm dëŵu ña.»

23 Vëyëtëlohna Yosef nkwëryëdfëho wante nësëdfëniho ña kabi ahnë rëkëtëlehnëdfëhëhniwo.

24 Awa Yosef më ñaŵëtakëhni do kond. Tac mboka darël lëŵ hni hna pëyahni Simeÿo tavëdf kaso hna do ñabehna tase lëŵ hni.

Imënc viju Sakob Kanan

25 Yosef më ntehnëkëhni vëryokuñ vëlëŵu va pëbënhënihëhni roka ÿa wësaku walëŵ hni hna, do mbokaryi koryi lëŵ hni ÿa ale-wo-le saku

lëwũ hna do fëna njëdayini ile valëhëdëhëhni soñe uyas wã. Do koyëna ntinëhniniho.

²⁶ Më ndibëndënihëhni roka ÿa wafali walëwã hni wã njilehñeni.

²⁷ Ante tëryaniho hn'ile ndakëdëni hna, aryampo hnë vëhni më pëtëk saku lëwũ ÿa soñe njëdahna ile tokëd fali falëwũ fa, do nuko koryi lëwũ ÿa saku hna.

²⁸ Më ndekak ntehnëhni vëÿëntaã va: «Nurun! Mbësaiyibu koryi mën ÿa! Ani nke, saku mën li!» Pëmpëhnahnëkëhniwo ðus do ntakëhni. Më tëyëlëdëni: «Ye la ntikëfu aki Wënu ñi?»

²⁹ Ante tëkëniho Kanan vëhni rëm hni, Sakob, më pëyaniha fop ile yejëkëhni ÿa.

³⁰ Vëhni lehnëko: «Asan ale ye asankaf avë Esipët ÿa njapënanëkëfuno. Vëyëkëtehna yëfun ntehnëkëfuno.

³¹ Awa, më lëkwafunëha: “Gelëfuhna vëyëkëtehna, bare vësatah yëfun.

³² Pëhw gë vëhi yëfunëho, vucan rëm ryampo fo; aryampo gona do fatëkwa fa gë rëm fu ÿa nkohëni hn'inkal Kanan hna.”

³³ «Asan arac më ntehnëkëfu: “Ge vahnë vële hnësëd toña yerun, maÿëryin aryampo hnë wuhnë nko hnani. Vëÿëntaã va njonëhñënihëhni roka ÿa vëvë watere hun vële njok inte va.

³⁴ Tac yonëhñinowa arëkwa hun a. Njëtëdëfu koyëna toña hnësëdun, do geluhna vëyëkëtehna. Awa tac mbësadëmuna aÿënta hun aÿi do tavëdëmu ayasëlehnëndu nkal li gante ñadun ka.”»

35 Ante njëpëtëniho roka ÿa hnë wësaku walëw̃ hni hna, ale-wo-le hnë vëhni tëkatëko fakufa koryi lëw̃u fa gë koryi per, do ga nuni koryi lëw̃ hni rac, ntakëkëhniwo gë rëm hni Sakob per.

36 Awa rëm hni Sakob më ntehnëkëhni: «Ñadun antë worryaryëw̃ëhni vutah mën va: Yosef gona; Simeyō nulëw̃ahna, do ñadun ah-nufëhnunoŵa Besame! Ami nked iÿin fop!»

37 Riben më ntehnëka: «Kwëtehnandeŵa ami, mëncënanidëmina. Ge mëncënanilinahna, ndawëdëfuhëhni vijë mën vëhi vi!»

38 Bare Sakob më ntëkwak: «Hali, ajë mën aÿi yidina gë w̃uhnë. Acëru cëmëk, umë fo worryaryëbu fëmba hnëmu fa. Ge uŵeh yehëka nkaŵ hna, cëmëdëfu ntavah soŋe hun ÿa gante cërëbu ki.»

43

Besame njodëniha vicëru Esipët

1 Inte ña g'ahaŵary mbërehnëdëhëhniwo vahnë va hn'inkal Kanan hna.

2 Awa tere Sakob ÿa, ga puhnëni roka ile ntëwajëniho viju Esipët hna, Sakob më ntehnëkëhni: «Bokëryin ayiwu alëwajaju roka toye.»

3 Yuda më ntëkwaka: «Asankaf Esipët ÿa nësëhnëkëfuno wapacëk, bokëdëlëfuhna hahnëfu haryënkw lëw̃u ge arëkwa fu ÿa yintina.

4 Ge maŵëru arava Besame yofuna, njidëfun lëwajëfu roka ÿa.

⁵ Bare ge ñwëÿëryaruha, yidilëfuhna, kabi asan a më lehnëkëfuno, bokëdilëfuhna hahnëfu haryënkw lëwu ge arëkwafu ÿa yintina.»

⁶ Sakob më ntehnëkëhni: «Soje ye lëntahnërunëho aki afëyawuna aÿi asan kwëhnarunëha ahery ale wok hnani?»

⁷ Më ntëkwaniha: «Umë rëyëkëfuno wayabah, soje lëw fu do gë soje tere fu. “Rëmun ÿa, nkok bi? Kwëhnarunëha bi fakery fakawary?” Ile tëyëkëfuno ÿa fo lëkwabunëho. Yëtëlëfunohna ntehnëdëhëfu: “Yojëna arëkwahuna.”»

⁸ Yuda më ntehnëk: «Apa, maÿëry arava Besame yoÿa. Tëfëka yifu, ge ñadelënëhna cëmin, wëjë, gë fuhnë do gë vutah fu va.

⁹ Kahnëndabu yewu ankaf soje lëwu ÿa. Ami yed ale wënëka haryënkw hu duniÿa mën hna fop ge mëncënanilinahna.

¹⁰ Do ge biÿakëndilëfuhna ani, njikëndëbun vokajëfu wahwënta wahi.»

¹¹ Awa rëm hni më ntehnëkëhni: «Kabi koyëna nke, diryin aki: tawëryin wësaku hun hna vifërën vivë nkal dëw fu va* ayonëhnuna asan arac.

¹² Bokaryëryin koryi le rëkatërun wësaku hun hna. Mpëd ale rawëk aÿi dina mpër. Yoryin fëna koryi haÿary.

¹³ Tame, yoryina ahery hun aÿi avokawu g'asankaf avë Esipët.

* **43:11 43.11** *Vifërën vivë nkal dëw fu va* ye wakoyel gë wadëj gë vile hnëjënëd iroka gë ñatikola ile wacik mir, do g'ile wëntëlëk gë wanjëc wayimp.

14 Arabi Wën Hwëhn Fanka Fop ña ntiha kaÿëhna gë wühne do tavihni Simeÿo gë Besame awënceryiwuni. Ge ami ye, arabi woŵ fatah këm, ge koyëna tëfëko!»

Yosef gë vicëru

15 Awa viju Sakob va më nufëni wabuña ña gë koryi haŵary ÿa. Njilehnëni gë Besame Esipët hna do njini tufëhnani vëhni Yosef hna.

16 Yosef, ga nuka Besame gë vëhni, më ntehnëka ale yeho asankaf vëryokuñ vëvë tere lëwu va: «Yiryeryeryihni vëÿi ÿal mën hna, ðawëhnëryehna icaŵ do ahnëgehna, kabi vëÿi g'ami tokëdëfun g'anent ga.»

17 Asan a më ntik ile ntehnëkawo Yosef ÿa, njiryeryëkëhniwo viju Sakob va tere Yosef hna.

18 Ante ntehniniho tënkëni tere ña, ntakëkëhniwo. Ntehnëlëdëniho: «Soñe koryi ile vokaryiko hnë wasaku fu ÿa ye ante njijinëko ryënkweyënkwe ña. Njodënihëfu soñe njohahnënihëfu ntinihëfu vëramp do nufënihëhni wafali fu wï.»

19 Më tëhaniha ankaf vëryokuñ vëvë tere Yosef va rënka tere hna,

20 ntehnëniha: «Këlayiru tavëndifu, asankaf: ndënkwebunëho yijëfu hwënta ryampo lëwa roka ani.

21 Awa wamëncä ña, ga təkëbun hn'ile ndakëdëfunëho hna pidëtëbunëho wësaku fu wä, do ale-wo-le təkätëko koryi ÿa saku lëwu hna, gante nkeho koryi le lawahnëbunëho roka ka dënk. Awa mbokaryibun tame,

²² do njojëbun koryi haŵary lawahnëfu roka ŷa. Yëtëlëfuhna bi mo rawëko koryi ŷa wësaku fu hna!»

²³ Bare ankaf vëryokuŋ vëvë tere Yosef va më ntëkwak: «Ñëwëryin yam, antë ntaku. Wënu hun ŋa ye, Wën rëmun ŋa, kwëtëhnëku koryi ŷi wësaku hun hna; koryi hun ŷa teŋabuho.» Tac, tavëlehna Simeŷo.

²⁴ Asan a ndënëlehñëni tere Yosef hna. Më njonëhnikëhni wënka nkuyëtahnëni wapary ŋa do njëdayini wafali wã ile tokëdëni.

²⁵ Më pëhwëtëni wabuña ŋa napatëndëniha Yosef tëki g'anent ga.

²⁶ Tëkind tuŋ Yosef tere hna, më njëdaniha wabuña wadëw hni ŋa, tac ndëkwëhñëni haryënkw lëwu.

²⁷ Yosef më tëyëkëhni bi hak nkoni, tac më nkwënëk: «Hak nkok rëmun lafah ale hnësëhñërunëhoŵa ŷa? Nkontik bi?»

²⁸ Më ntëkwaniha nkotëni ndëkwëhñëni haryënkw lëwu: «Aryokuŋëhn hu ŷa, rëm fu ŷa, nkontik do ki fo nkok.»

²⁹ Tac Yosef më nuka Besame, aheryu ŷa, aju hnëmu. Më tëyëk: «Nësëhñërunëhoŵo soŋe arëkwa hun a. Umë bi ye aŷi?» Më nkwënëk: «Arabi Wënu ŋa ndëwani, fatah mën!»

³⁰ Yosef njiwëhñahnëkawo dus ante nukawo aheryu Besame ŋa, do wankwën ŋa tëmpëkawo vinkër hna. Cahnëlehn ñap do nji cery ntëwu hna soŋe ko.

³¹ Tac më nkwëñajëk do cahnëlehni. Nduñënako do ntehn nëhëti roka ŷa.

³² Yosef hnë tabali minu nëhëtëhniko, hara vicëru g'aheryu hnë tabali hařary nkeniho. Vëvë Esipët vële wãacehnaryiko řalu va fëna minëhni tokëdëniho, kabi vëhođilohna tokëlahnëni gë Wa-ebëre: namu ikwëtahn dëw hni řa mbañëko.

³³ Yosef gë vicëru g'aheryu pabëlëniho. Gante mbařëlëni ka cariniho, aryënkwerënkwa a hafo arëkwa hna. Njëkëlëdëniho g'ufëmpëhna.

³⁴ Yosef më nëhëtëhnëhnëkëhni hnë vanëhëta vante yeho tabali lëwu va. Më nëhëtëhnëhnëka Besame uhnëhët ule fëbëk ntëbi wahwënta imbëd wëba vicëru řa. Do ceniho uñen yabah gë Yosef.

44

Yosef njëkëhnañdëhëhni vicëru

¹ Ga mbiřëk, Yosef më ntehnëka ankaf vëryokuñ vëvë tere lëwu va: «Pëbënëry wësaku viřë vahnë, yëđaryihni roka yabah ile kodëni njeni. Tařaryiry fëna koryi řa wësaku hni hna.

² Hnë saku ale řak vak hna tařëđu koryi řa do ñërya mën nte ryëhwarik koryi řa fëna.» Asan a më ntik ile ntehnëkawo Yosef řa.

³ Ga tëk pac, tavëlehnini njini viju Sakob gë wafali walëw hni wã.

⁴ Cahnëlehnëni nař hna, bare vëřawënëlohnä ten đus ante ntehnëkawo Yosef ankaf vëryokuñ vëvë tere lëwu va: «Tëfëlehnëryihni vëři vahnë arëkahni. Tëyëryihni: “Ntinëhnirun ufëren awa soņe ye sosahnërun uřeh?”

⁵ Soŋe ye lerun ñërya koryi nte cehand do cihnand ale ryokuñëhnëdëfu ÿa? Uweh sankaf ye ile lirun ÿi!”»

⁶ Asan a më tëkakëhni do ntehnëhni watac.

⁷ Më ntëkwani: «Asankaf, hak kodu alehnëfu aki? Muk kodilëfuhna lifu inë gë iyi ki!

⁸ Mbokaryibun koryi le rëkatëbunëho hnë wësaku fu Kanan hna. Awa soŋe ye ledëfun koryi ma sanu tere ale ryokuñëhnëdu ÿa?

⁹ Ge tëkatik aŋi ñërya hnë saku aryampo hnë fuhnë, ndaŵi! Do fuhnë dënk nkedëfun vëramp hu.»

¹⁰ Asan a më ntëkwak: «Awa, dinëfu gante nësërun ki. Bare hnë ale tëkatëde ÿa, umë fo yed aramp mën a; vëÿëntaŵ va afaya nkedëni.»

¹¹ Më cëlëndëni ale-wo-le ñap saku lëwu ÿa do pidëtëni.

¹² Asan a më njëkëk fop wësaku ŵa pëgw hnë va ale sërëhnëkëhni hna do tëkwahn fatoy fa. Më tëkatëk ñërya ŋa hnë saku Besame hna.

¹³ Awa vicëru më cëfëhnëkëhni hafo citëni viÿi vilëŵ hni va do mbokaryëni ndibëndënihëhni wafali ŵa wësaku ŵa tac mbokani g'inaw.

Yudfa ntëwëhnëdëha Besame

¹⁴ Awa ga tëkëni Yudfa gë vicëru do gë vëheryu vëhni Yosef hna, Yosef hnam fo nkoko. Më ndëkwëhnëni wayëka ŵa nkal hna haryënk w lëwu.

¹⁵ Yosef më ntehnëkëhni: «Soŋe ye lirun iÿin? Yëtëluhna bi asan g'ami ki kwëhnabu fanka soŋe yëtu fop?»

¹⁶ Yudfa më tebak wanës ŋa ntehn: «Asankaf, ñoñ kodilëfuhna alëkwayi. Ñoñ gena ile hod

tufahn nufëlëfuhna. Bare Wënu ña rufahnëk ile wënebun ÿa, awa vëramp hu yedëfun g'ale yokëh ñërya ñi per.»

17 Yosef më ntehnëkëhni: «Hali, kodä liwu koyëna. Ale yokëh aÿi fo yed aramp mën. Bare wühnë mëncëryin yam gë vëhni rëmun.»

18 Yuda më tëhaka Yosef do ntehn: «Këlami asankaf, njëtëbu këñëlantun gë Faraŵo ÿa, bare maŵëryanërye vok hnësu kat, hara davëlihma g'ami.

19 Ante ndënkwëbunëho yijëfu ña, tëyëruhëfuno bi nkoryaryëbunëha rëm gë ahery ahawary.

20 Më lëkwayiru: “Nkoryaryëbunëha rëm lafah lëw fu ÿa, gë ahery aryampo, ale nagëhnika hn'untaf ntëwu hna. Rëm fu ÿa umë ñak ñad ðus, kabi fatah fatac fo wok fëmba hnëmu fa; aju aÿëntaŵ a cëmëk.”

21 Më lehnëruhëfu: “Yonëhniowa hnuŵa.”

22 Më fëyayiru: “Fatah fa kodina ñawëtahna rëmu; ge ñawëtaka, cëmëd.”

23 Bare më lehnëruhëfu: “Ge ahery hun a tëfëlëntijina gë fuhnë bokëdëlëfuhna hahnëfu haryënkwa hu.”

24 «Awa ga mbokabun vëhni rëm fu hna, aryokuñëhn hu ÿa, më fëyabunëha wante lehnëruhëfu ña.

25 Ga mbiÿëk më ntehnëkëfu vok yijëfu lawëfu le rokëde.

26 Më lehnëbunëha: “Kodëlëfuhna yifu, ge gena ahery fu ÿa rëfëlëntik. Ge tëfëlëntina, asankaf avë nkal ÿa dëkwajëdëlëfu hna.”

27 «Rëm fu ÿa më ntëkwakëfu: “Njëtërun ðus, asëval mën a Rasel vucan vuki fo nagëhnëkoŵëhni.

28 Aryampo hnë vutac njik; ntiyahnëko intaw̃ ñañah rokëka, kabi ðokëla hnuŵa,

29 do aÿandu ahnufëhnunoŵa fañi fëna! Gante cërëbu ki ge wëh yejèk a, ntifunëho ntavah nte ryawëdëho.”

30 «Awa tame, asankaf, kodä wëncu vëhni rëm mën hna hara yolëŵahna fatah fi. Ntaŵary rëm mën ña fatah li nke.

31 Cëmëd ge mëncëntina. Awa fuhnë yed vële ryawëka g'antavah va hn'untaf ntëŵu hna.

32 Do kat, pëyahnëbu ami ye ankaf fatah fi haryënkŵ rëm mën hna; ntehnëbuha: “Ge mënceryilëŵa hna, ami yed ale lëntahnëki ÿa kwëlëkwël.”

33 «Këلامي, maŵëryanërye woŵ ami ryokunëhnëndi had aramp, hnëmpëtëŵa fatah fi, soñe mëncëntahni gë vicëru vëyëntaŵ vi.

34 Kodä muk vokawu gë vëhni rëm mën hara tëfëlëlēfuhna gë fatah fi. Kodä ryuñënaŵ hnuŵa rëm mën ÿa hnë horot le ÿad nkehna ÿa.»

45

Itufëhna Yosef

1 Awa Yosef kodilohna nko nduñëna haryënkŵ vële hwëhnëkawo va; më ntehnëkëhni cahnëni. Koyëna umë fo woko gë vicëru g'aheryu ante tufëhnakëhniwo bi mo nke ña.

2 Bare kodëho ðus hafo vële canëko va nkwëryëdënihawo, do wakasëk watac tëkëko hafo cery inaŵ Farawo hna.

³ Yosef më ntehnëkëhni vicëru g'aheryu: «Ami ye, Yosef! Rëm fu ÿa nkok bi?» Bare vëhni vëhodilohna ntëkwaniha, ntakëkëhniwo ðus g'umë.

⁴ Awa Yosef më ntehnëkëhni: «Tëhajëno.» Më tëhaniha. Yosef më mbok ntehnëkëhni: «Ami ye, Yosef, ahery hun ale wafërunëho soje yoyiwu Esipët hna.

⁵ Tame, antë pëbu yiwëhnah do antë ah-niralu kabi aki nkwaferunëho. Wënu ña ryënkwehniko ani, soje holahnu fehëtu.

⁶ Wëli, inte ña nuÿak wabëhn waki (2) nkal li do nkojëk wabëhn mbëd (5) uyam g'ibarëp gedina.

⁷ Wënu ña ryënkwehniko hn'ini nkal, ahwëhnahnuni hnënk do awontiwu; pehët cankafe ye.

⁸ «Awa gena wëhnë sañëtiko ani, Wënu ña ye. Do umë fëna liko yewu asankaf aryënkwëryënkwa ale ÿak hwëhna nafa awa Farawo ÿa awë Esipët aÿi: ami ye nkaf acery inaw Farawo ña do ye fëna asankaf inkal Esipët ña fop.

⁹ «Tame, yiryin ñap alehnuna apa: “Ajë hu Yosef më lehnëk: Wënu ña nawëndëko hn'inkal Esipët hna fop. Yij ÿal mën hna hara biÿëlihna.

¹⁰ Hnë resiÿo Gosen hna ntëdëdun gë vutah hu va, gë vërah hni, wape hu ña, wuhnankal hu wã, wuhni hu wã do fop ile hwëhneru ÿa. Koyëna ðarël mën nkedu.

¹¹ Ami njëdadëmi ile valëdëhi ÿa fop, wëjë, tere hu ÿa, do gë wusañ hu wã, soje antë nkoji iñë, kabi ani gë wabëhn mbëd (5) inte ña nkod.”»

12 Yosef më nkwënëk: «Do wëli: nudfun wũhnë dënk, do ahery mën aÿi Besame fëna nud, paryi nke ami Yosef hnësëhnëdëhu.

13 Awa yiryin afëyawuna apa fop nafa le hwëhnabu hnë Esipët ÿa, do pëyaryina fop le hnurun ÿa. Tac yojëna ñap ani.»

14 Yosef më muryaka Besame, aheryu, pëgwëlehn kond; Besame fëna kodëho.

15 Yosef muryakëhniwo fëna vicëru kotënd ðus. Ga ndëcëk umë, vëhni fop nësëlëdëniho g'umë.

Sakob macik nji Esipët

16 Ga njëtayik cery inaŵ Faraŵo hna vicëru g'aheryu Yosef va tëkëni Esipët hna, Faraŵo ÿa gë vësankaf vële rëhakawo va natëkëhniwo.

17 Faraŵo ÿa më ntehnëka Yosef: «Dehnëryihni vicër hu g'ahery hu ndibëndënihëhni wafali walëŵ hni wã do mëncëni gë Kanan,

18 soŋe njinëhneniha rëm hni gë watere wadëŵ hni ña njojënihëhni ani. Hnë resiŷo le ÿak vetak hnë Esipët hna njëdädëfuhëhni ntëdëni, do ile ÿak fërënak hnë Esipët ÿa rëkëd tokëndëni.

19 Ntehnëduhëhni fëna nufëni wasaret Esipët li njohahninihëhni vësëval hni, vutah hni do gë rëm hni.

20 Tëfëlahna njahnani soŋe viÿë vile tavëhëdëni hnam va. Kabi, hnë resiŷo le ÿak vetak hnë Esipët hna njijëdëni ntëdëni.»

21 Viju Sakob va më ntini ile ntehniniho ÿa. Yosef më njëdfakëhni wasaret wã

gante ntehnëkawo Faraŵo ka, tac gë vile valëhëdëhëhni hn'ankawã hna.

²² Më mbuñakëhni vëhni fop ale-wo-le viyi viwamah. Bare Besame, viyi imbëd (5) mbuñakawo gë wanjéc koryi wakeme watar (300).

²³ Më njëdanahnëka rëmu wafali pëhw (10) wale ryibëndik viyë vifërën vivë Èsipët, gë wafali ipëhw (10) wale ryibëndik roka, vamburu do gë vile rokëde sojé uyas lëwu ŵa.

²⁴ Yosef më ntehnëkëhni antë nkwajëlëhëndëni nkaŵ hna. Tac koyalëni.

²⁵ Matëlehnëni Èsipët hna mëncëni gë Kanan do təkëni vëhni rëm hni Sakob hna.

²⁶ Më pëyaniha: «Yosef cëmëna! Do umë ye asankaf Èsipët ŷa fop.» Cëmëkawo mbahn ija, bare kodilohna kwëtahnëhni.

²⁷ Më tëfëtanëniha fop ile nësëko Yosef ŷa. Tac Sakob më nuk wasaret wale njëdanahnëko Yosef njohahni ŵa. Awa nkelehn had ale sëmëko njënat.

²⁸ Do më ntehnëk: «Ha, pacëko: ajë mën a Yosef cëmëna ten. Afo yiwu hnuŵa ani gë sëmahnëndu ŷa.»

46

Sakob njid Èsipët

¹ Sakob kahnëtalehn gë fop ile kwëhnëko ŷa. Ga təkëk Berëseba, më ntinëhnëka sadëha Wën rëmu Isak ŷa.

² Hn'umëd tac, Wënu ja nësëhnëkawo wati nte ndakëko wakwëd ja. Macëkawo: «Sakob! Sakob!»

Më ntëkwaka: «Mëtabu, nëpadëmi.»

³ Wënu ña më ntehnëka: «Wën rëmuh ña yebu. Antë ntaki ayi gë Esipët, kabi hnam, vutah vërah hu va njabëdëni hafo nkeni bulunda sankaf.

⁴ Ami dënk lapëhnadëhi, do mbokaryidëmi fëna. Ge cëmëru, Yosef pabëd iñas hu ña.»

⁵ Awa Sakob matëlehn Berëseba hna. Viju njonihawo gë vutah hni do gë vësëval hni hnë wasaret wale njëdanahnëko Farawo ÿa soñe uyas wã.

⁶ Njonihëhniwo fëna wusañ wulëw hni wã do gë fop ile kwëhnaniho hn'inkal Kanan ÿa do njini gë Esipët, Sakob gë tere lëwu ÿa fop.

⁷ Koyëna njiko Sakob gë Esipët gë vëlëwu va fop: vutahu gë vërah hni.

Tere Sakob

⁸ Wëlin wamac vutah Sakob, nte wãciko Isërayel, vële yiko Esipët va: fandënkwëryënkwa fa Riben yeho,

⁹ do vutah Riben va, vëhni ye: Enok gë Palu gë Hesëron do gë Karëmi.

¹⁰ Vutah Simeyö va, vëhni ye: Yemuwel gë Yamin gë Ohad gë Yakin gë Sohar do gë Sawul, aju asëval avë Kanan ÿa.

¹¹ Vutah Levi va, vëhni ye: Gerëson gë Kehat do gë Merari.

¹² Vutah Yuda va, vëhni ye: Er gë Onan gë Sela gë Peres do gë Sera. Er gë Onan hn'inkal Kanan hna cëmëniho. Peres vutah vuki kwëhnako: Hesëron gë Hamul.

13 Vutah Isakar va, vëhni ye: Tola gë Puva gë Yasub do gë Simëron.

14 Vutah Sabilon va, vëhni ye: Sered gë Elon do gë Yahëlel.

15 Vëhni yeho vutah Leya gë Sakob vunte hnagiko Mesopotami gë vërah hni. Nagënihawo fëna facëval: Dina maciko. Viju gë vëryagu wafëhw warar gë vërar (33) nkeniho fop.

16 Vutah Gad va, vëhni ye: Sëfon gë Hagi gë Suni gë Esëbon gë Eri gë Arodi do gë Areli.

17 Vutah Aser va, vëhni ye: Yimëna gë Yisëva gë Yisevi gë Beriya do g'ahery hni facëval fa Sera. Beriya vucan vuki nagëko: Heber gë Malëkiyel.

18 Vuñi vutah yeho vunte nagëhnëkawo Silëpa Sakob va, aryokuñ asëval ale njëdakawo Laban aryagu ÿa Leya. Ipëhw g'imbedf gë fandaw (16) nkeniho.

19 Viju Rasel, asëvalu Sakob va, vëhni ye: Yosef gë Besame.

20 Esipët hna Yosef vutah vuki nuñanihëhniwo g'asëvalu Asënat, aryagu Potifera, asëna wasadëha avë inaw On ÿa: Manase gë Efërayim yeho.

21 Vutah Besame va, vëhni ye: Bela gë Beker gë Asëbel gë Gera gë Naman gë Ehi gë Ros gë Mupim gë Hupim do gë Arëd.

22 Vëyi yeho vutah vunte nagëhnëka Rasel Sakob gë vërah hni va; vutah pëhw gë vunah (14) nkeniho.

23 Aju Dan ÿa: Husim yeho.

24 Viju Nefëtali va, vëhni ye: Yasiyel gë Guni gë Yeser do gë Silem.

25 Vëyi yeho vutah gë vërah hni mbëd gë vuki (7) vumba Bila gë Sakob va, aryokun asëval ale njëd'akawo Laban aryagu ÿa Rasel.

26 Vëvë tere Sakob, vële yiko Esipët do nagëko umë dënk va, nkeniho vahnë wafëhw mbëd gë ryaw' g'imbëd g'aryaw' (66) fop ka ÿa. Nkentiho fëna vësëval viju va.

27 Gë vutah vuki vumba Yosef vunte hnagiko Esipët va. Fop vëvë tere Sakob vële lëdëko hnë Esipët va nkeniho vahnë wafëhw imbëd gë wahi (70).

Sakob Esipët hna

28 Sakob, nte wacëdeho fëna Isërayel, më payëka Yudfa ndënk'wah vëhni Yosef hna soje pëhwëtanëhnëhëndëhni itëk ija hnë resiyo Gosen hna. Ga tëkëni, Sakob gë tere lëwu ÿa, Gosen hna,

29 Yosef më kayëk saret lëwu ÿa do kacahna rëmu. Nunda tunj rëmu, muryalehna do kodëho hafo mbiy' nkot muryahna.

30 Awa Sakob më ntehnëka: «Wëla sëmu tame mena, kabi mbokëmi hnuyi do cëmëlihna!»

31 Yosef më ntehnëkëhni vicëru, g'aheryu, do gë vëyëntaw' vëvë tere rëmu va: «Njidëfu fëya'wa Fara'wo ÿa, vicër mën va, g'ahery mën do gë fop tere rëm mën le yeho Kanan ÿa tëkini.

32 Pëyadëfuha vëhwëd' wusaw' yerun, do njojërunëhëhni wape gë wuhnankal, gë wuhni hun w'a do gë fop ile hwëh'narun ÿa.

33 Ge Fara'wo ÿa macehnëku do tëyu bi ye ye d'oku hun ÿa,

34 dëkwaryina vëhwëd wusaŵ yerun kobëri ante nkorunëho vutah ŋa hafo gaki, gante ntidëniho vacërakëlo hun ka. Koyëna maŵëryanëderun alëdu hnë resiŷo Gosen hna, kabi vëvë Esipët va ñewënihëhni vëhwëd wusaŵ va fop.»

47

1 Awa Yosef më njik pëyahna Faraŵo ŷa ntehna: «Rëm mën ŷa gë vicër mën va do g'ahery mën a tëkini. Kanan matini gë wape wadëŵ hni ŋa gë wuhnankal ŵa gë wuhni ŵa do gë fop ile kwëhnani ŷa. Tame hnë resiŷo Gosen hna nkeni.»

2 Tac Yosef më nufëkëhni vicëru imbëd (5) va tufa Faraŵo ŷa.

3 Arac më tëyëkëhni: «Ye ye doku hun ŷa?»

Më ntëkwaniha: «Faraŵo ŷa, vëhwëd wusaŵ yebun gë vacërakëlo fu ka.

4 Hn'inkal Kanan hna, inte ŋa njabëk d'us hafo gona ile tokëdëni wusaŵ fu ŵa. Soŋe umë yijëbun lëdëntifu ani. Maŵëryanëryifu lëdëntifu hnë resiŷo Gosen hna.»

5 Faraŵo ŷa më ntehnëka Yosef: «Kabi tame rëmuh gë vicër hu do g'ahery hu njijëni darël hu,

6 inkal Esipët ŋi fop hnë vák hu nke. Yëdaryihni ntëdëni hn'ile ŷak përenak nkal Esipët hna. Kodëni ntëdëni hnë resiŷo Gosen hna. Do ge kamahnëruhëhni hnë vëhni vële ŷak holëk ikwëd, kwëtehnañëryihni wusaŵ mën ŵa dënk.»

⁷ Yosef njokawo fëna rëmu vëhni Faraŵo hna tufëndëlehnëhni. Sakob nkaÿëkawo Faraŵo ÿa g'untënah,

⁸ do Faraŵo ÿa më tëyëka: «Wabëhn wayëhw hwëhnaru?»

⁹ Sakob më ntëkwaka: «Wabëhn keme gë wafëhw warar ye (130) ga nkwërëtalehnahnëdëfu hn'inkal gë inkal. Wabëhn mën ña ndëcëk ñap, do korotëbu. Nuÿala ten wabëhn wante nuÿaniho vacërakëlo mën vële wërëtalehnëdëho gë ami ki va.»

¹⁰ Sakob më mbok nkaÿëka kat Faraŵo ÿa do cahn cery inaw hna.

¹¹ Awa Yosef më njëdaka rëmu gë vicëru do g'aheryu ntëdëni hnë nkal nte ÿak fërënak Esipët ña, hnë resiÿo Ramëses hna, gante ntehnëkawo Faraŵo ka. Më njëdakëhni inkal nte kwëhnëdëni vëhni.

¹² Më njëdakëhni ile rëkëd tokëndëni vëhni rëmu gë vicëru g'aheryu, ale-wo-le gante tëkwëk tere lëwu ka.

Yosef hnë wati inte hna

¹³ Inte ña njabëko hafo ile rokëde golohna inkal hna fop. Esipët hna gë Kanan hna, vahnë va camëniho d'us soje inte ña.

¹⁴ Yosef mbarëpëko fop koryi vëvë Esipët va do gë vëvë Kanan va ile ntaŵandëniho roka ÿa do maruñehn hnë cery inaw Faraŵo hna.

¹⁵ Ante nkok gona koryi Esipët hna gë Kanan hna per, vëvë Esipët va më njini ntehnëniha Yosef: «Yëdaryifu ile rokëdëfun. Ñadu bi sëmëfu ayëkatëndëfu, kabi goryaryëlëfuhna koryi?»

16 Yosef më ntëkwak: «Ge goryeryëluhna koryi, yëdaryinowëhni wusaŵ hun wï, do ami, njëdädëmu ile rokëde.»

17 Awa më njojënihëhni wusaŵ wulëŵ hni wã njëdaniha Yosef: wafahnac wã gë wape ña gë wuhnankal wã gë wuhni wã do gë wafali wã. Yosef më njëdakëhni roka ÿa. Bëhn rac njëdakëhniwo ile tokëdëni, nkwëcëtëlëni gë wusaŵ wulëŵ hni wã fop.

18 Bëhn le ryaviko hna, më mbokajëni ntehnëniha Yosef: «Asankaf, kodelihna asowï soñe afëyayi goryaryëlëfuhna koryi do wëjë hwëhnëkëhni tame wusaŵ fu wï. Ñoñ goryaryëlëfuhna le hoderu alehni njëdaderu. Vim-bahn fu vi fo worryaryëbun gë wayal fu wï.

19 Ñadu bi sëmëfu ayëkatëndëfu do ravëfu wayal fu wï? Dawëryifu gë wayal walawëfu wï do ayëdafu ile rokëdëfun. Nkedëfun vëramp Farawo ÿa do umë hwëhnëd wayal fu wï. Ñadilëfuhna sëmëfu. Yëdaryifu wanëda holahnëfu worryaryëfu walawary fu wã do hara wayal fu wï gena fëk.»

20 Yosef më ntaŵëhnëka Farawo ÿa fop wayal wavë Esipët wã, kabi inte ña nkwënako do avë Esipët-wo nkwa fëdëho kaŷ dëwu ña. Koyëna, nkal Esipët ña fop Farawo ÿa hwëhnëko

21 do Yosef vëramp ntikëhniwo fop vëvë Esipët va.

22 Wayal vësëna wasadëha va fo nkoko dawëna Yosef, kabi nkeho sariya le kahnëndëko Farawo ÿa soñe lëŵ hni ÿa. Ile ndema fëhëhniwo Farawo ÿa tokëdëniho, umë

nkoniho vēwafahnēna wayal walēw hni wā.

²³ Yosef mē ntehnēkēhni bulunda ŷa: «Awa, ntawēhnēbuha Farawō ŷa wayal hun wā gē wūhnē per. Tame njēdadēmu uhnēda ule hnadēdun wēhaŷ hna.

²⁴ Bare njēdadunēha Farawō ŷa ivēryēna-wo hnē ile varēperun hna. Ile wok ŷa wūhnē hwēhnēd. Rac rēkēdun ahnadēndu do arokēndu, wūhnē gē vutah hun va do gē vēle lēdēlantun va.»

²⁵ Mē ntēkwaniha: «Pehētēdēhēfu cēm iŷa. Kafi kwēhnaru nēf ŷa gē fuhnē, maŷēbun yefu vēramp Farawō ŷa.»

²⁶ Awa Yosef mē kahnēndēk sariya le wok hafo dol: Esipēt hna, ivēryēna-wo hnē ile varēpik hna Farawō ŷa hwēhnēk. Wayal vēsēna wasadēha va fo nkoko kwēhnēna Farawō ŷa.

Iña tēkwa Sakob

²⁷ Bulunda Isērayel ŷa Esipēt hna ntēdēniho, resiŷo Gosen hna. Nuŷaniho hnapul, nagēlēniho do njabēni dūs.

²⁸ Sakob ntiko wabēhn pēhw g'imbēd gē waki (17) Esipēt hna. Wabēhn keme gē wafēhw wahnah g'imbēd gē waki (147) nuŷako fop ka ŷa cēmat.

²⁹ Ante nkēhnēko cēm ŷa, mē macēka aju Yosef do ntehna: «Ge ñaduho, tufērye iña hu ŷa do gē kahnēnda hu ŷa: kuyētēry wāk hu ŷi mbuf mēn li, alēkēhno alehn bañēdīlihohna Esipēt li.

³⁰ Ge cēmēbu, njodu iñas mēn ŷa ayi ahwēt yag vacērakēlo mēn hna.»

Yosef mē ntēkwak: «Ntidēfu ile rēyēruho ŷi.»

³¹ Sakob më mbok ntehnëka: «Dëkëhnërye.» Yosef më ntëkëhnëka. Awa Sakob më tënkwëk do camehn.

48

Sakob ndëwadëhëhni viju Yosef

¹ Ga ndëcëk watac, më pëyayik Yosef ntehni rëmu tesëk. Më njini gë viju vëhi va, Manase gë Efërayim.

² Ante pëyayiko Sakob ntehni aju ÿa, Yosef, nijëk njëka, më njawënak mat ntaña pad dëwu hna

³ tac ntehna Yosef: «Wëh Hwëhn Fanka Fop ña karyëtahnëkowo Lus hna, hn'inkal Kanan hna do ndëwakowo.

⁴ Umë lehnëkowo: “Njëdadëmini vutah vujabah soñe lihahni rëm kore wabulunda. Njëdadëfuhëhni inji nkal vutah hu va kwëhnëni kwëlëkwël.”»

⁵ Sakob më nkwënëk: «Vutah vuki vuntëw hu vunte hnagik Esipët yihahnëryindu ÿa, had vutah mën nkeni. Efërayim gë Manase ami hwëhnëkëhni had gante kwëhnëbuhëhni vëhni Riben gë Simeÿo ki.

⁶ Bare vële vokëderu ahnagëhniñi va, wëjë wod ahwëhnëhni. Hn'inkal vicër hni hna nuÿadëni sah intëw dëw hni ña.

⁷ Ante matibuho Mesopotami ña, hara tëk inja yebuho Efërata hn'inkal Kanan hna, cëmëko hnëmuh Rasel nkaw hna. Më vañëbuha hnam, tëfary nkaw hna.» Efërata wac lëwu wã tame Betëlem ye.

⁸ Hnë wati rac nukëhniwo Sakob viju Yosef va do tëy: «Vëhni mo ye vëyi?»

⁹ Yosef më ntëkwak: «Vijë mën vële njëdfakowëhni Wën ani Esipët va ye.»

Rëmu më mbok ntehnëk: «Tahëndihni darël mën ryëwanëwëhni.»

¹⁰ Sakob cërëko dus do golohna nund dus. Awa Yosef më tahëndëkëhni viju. Sakob më muryakëhni do mbucëhni.

¹¹ Tac më ntehnëka Yosef: «Diyantowohna mbokëdëmi hnuyi, bare wëli Wënu ña mawëryanëko hnuwëhni wëla vutah hu va.»

¹² Awa Yosef më nufëkëhni vërahu va, wavuf rëmu hna, do ndëkwëhn yëka ña nkal hna.

¹³ Tac pëlahni viju wëbák ña: Efërayim, nte yeho g'irëhw lëwu ña, g'irahahn Sakob nkeho do Manase nte yeho g'irahahn lëwu ña, g'irëhw Sakob nkeho. Më mbok tahëndëkëhni kat rëm sankaf lëw hni hna.

¹⁴ Bare Sakob më nëmpëndëlehnëk wëbák ña: më tindëk vák rëhw lëwu ña hn'ankaf Efërayim hna mama nkehahnëko umë fante ñak vak fa, do vák rahahn lëwu ña hn'ankaf Manase nte yeho fandënkwerëyënkwa fa.

¹⁵ Do wëli gante ndëwanëkawo Sakob Yosef ka: «O Wën, wëjë ye Wën hunte cëmbëdëniho vëhni rëm mën sankaf Abëraham gë rëm mën Isak ña,

Wën hunte heryëdëho kobëri ga nagahnibu,

¹⁶ mëleka le fehëtëko hnë fop wameh hna yeru fëna: tëyëdëmi aryëwanëhni vuñi vutah.

Arabi soje lëw hni ÿa ryënkwëtandefu ami gë rëm sankaf mën ÿa Abëraham do gë rëm mën Isak fëna!

Arabi nuÿanihëhni vutah vujabah d'us gante-wo-gante nkal li!»

¹⁷ Ga nuk Yosef rëmu hn'ankaf Efërayim hna tindëk vák rëhw lëwu ÿa, më pëmpëhnahnëka; më pëlak vák rëmu ÿa soje tindët hn'ankaf Efërayim hna do tind hnë mba Manase hna, ntehn:

¹⁸ «Hali, apa, mpaÿëmpaÿaki. Aÿi ye fandënkwëryënkwa fa. Tindëryehna umë vák rëhw hu ÿi.»

¹⁹ Bare rëmu ñwëÿëko do ntehna: «Njëtëbu, ajë mën, njëtëbu. Vutah Manase va fëna bulunda yabah yed. Bare aheryu lëbëdëha umë do vutah vunte hnagëde hnë umë va ntidëni bulunda yabah.»

²⁰ Hnë fac rac, aki njëdäkëhniwo dëwara lëwu ÿa: «Bulunda Isërayel ÿa, gë wamac hun ña rëkëdëni ndëwahnëndëni. Rëkëd ntehnëndëni: “Arabi Wënu ña kwëhna nëf soje hun ÿa gante kwëhnako soje Efërayim gë Manase ka!”» Sakob koyëna ndënkwëndëkawo Efërayim ten tac acëru Manase.

²¹ Tac më ntehnëka Yosef: «Biÿëdina cëmëdëfu, bare Wënu ña gë wuhnë nkedun do mbokaryëdëhu g'inkal vacërakëlo hun hna.

²² Wëjë yëdadëfu sah le lëbëk va vicër hu g'ahery hu ÿa, njëdadëmi resiÿo Sisem le rebëbuhëhni Wa-amor gë sëlame mën ÿi do gë uñwary mën ñi.»

49

Wanës watëkwa Sakob

¹ Sakob macëkëhniwo viju do ntehnëhni:
«Barëpëlin ñadëfu fëyaŵu ile yedëhu haryënkwa
ÿa.

² «“Barëpëlin do ahnëpaŵu, vutah mën,
nëparyino ami, rëmun, Isërayel.

³ Wëjë, Riben, wëjë ye ajë mën aryënkwëryënkwa,
ale ryënkwëbuho hnagu ante nkoko njabo
fanka ña.
Wëjë lëbëkëhni vëhery hu vi untënah ña gë
fanka fa;

⁴ had sën le wãcëk yeru.

Bare godila ale ÿak njabëk nafa ÿa,
kabi cëfëhnanëruho aryaku pad mën hna
g'asëval mën aryampo.

⁵ Simeÿo gë Levi ndanko fo nkeni:
nkwëryëlëni soje ntini uŵeh.

⁶ Bare gentandela ile pëhnani ÿi,
yantëfela pankël dëŵ hni ña.

Kabi hnë ntavah ntëŵ hni hna ndawënihëhni
vahnë
do hnë nëh ntëŵ hni hna ntëpëtënihëhni
wuhni ŵa vënkahn wapary ña.

⁷ Arabi ntavah ntëŵ hni ña ndëwani ŵeh,
ntavah yapah dëcët ña.

Campehnëdëfuhëhni vële hnagëde hnë vëhni va
Isërayel hna,
campehnëdëfuhëhni nkal hna fop.

⁸ Yuda, vicër hu gë vëhery hu njëŵëdëni icëmb
hu ña.

Cikëduhëhni vëyëw̃ hu va arënkwendëhni
forosima,

do vicër hu gë vëhery hu va dënk
ndëkwëhnëdëni haryënk̃w hu.

9 Ha, ajë mën, Yuða, had fambësëhn fante
rokëka intaw̃

do vokađ gë ryëka lëw̃u nkeru.

Paryi had vësëhn ile lañad do ryakëđ nkeru.

Mo hod matëndi forosima?

10 Fanka ucankaf fa hnë tere Yuða hna nkođ.
Ryoko vësankaf ÿa hnë vák vële hnagëde hnë
umë hna nkođ,

hafo tëki ale hwëhnëk paryi ÿa, ale
mawëhnëdëni bulunda ÿa.

11 Hn'ikaÿ waresen hna pokëđëha fali falëw̃u fa,
fapali fa hnë fasëc resen le ÿak yivëk hna;

uñen hna ndagëđ viÿi vilëw̃u va,
cuđ cankaf ntëw̃u ña wënka waresen
wavëntah hna.

12 Uñen yabah ña ntancënëdëha vinkër va
do wambël wayabah ña njerënëdëha wabeñ
ña.

13 Sabilon tëfary wov hna ntëdëđ,
le nke hahna wasisikulu hna.
Inkali dëw̃u ña njid hafo Sidon.

14 Isakar fali fayaw̃ah ye,
yëbëlan wakece le liyik wamir waki
ndakëđ.*

15 Kamahnëko ÿëw̃a fërën ye,
do nkal nëñah ye.

Awa më mawëk ndibëndënde waryib w̃a,

* 49:14 49.14 *Yëbëlan wakece le liyik wamir waki ndakëk ma
ndakëk fagant warib wahi wabëv wadëw̃u hna.*

doku vëramp maŵako.

- 16 Dan nawëndëhëhni bulunda lëwu ŷa
gë wahnënk wavë Isërayel wï fop.
- 17 Dan had lën vankaw nke,
had lën ŷañah hnë tëfary nkaŵ:
lën ŷa narëdëha pahnac ŷa hwër hna
do ale hayëka ŷa njod.
- 18 Ahwëhn Wën, kwëtahnëbu pehëtëdëho!
- 19 Gad, ge pëgwëniha wabandi ŷa,
mëtaryëdëhëhni do tëtëlehnëdëhëhni.
- 20 Hn'inkal Aser hna nkwamëd d'us roka ŷa,
nkal dëwu hna ntëwëd' roka le ñadëni
vëhnaŵ ŷa.
- 21 Nefëtali had incaŵ nte yaryëlend afaya nke
do hnagëdëhëhni vutah vunkwamah.
- 22 Yosef had atëh nte lëwëd'
fëhnëk hnë tëfary garyëla nke.
Wahni walëwu w'a cëpëk kece kaŷ in'a.
- 23 Vësan fëgwëka,
do lahëka gë wëca.
- 24 Bare njawëhëk d'us un'wary ntëwu ŷa,
wahnil walëwu w'a gë wëbák ŷa
ñënkalahna.
Gë fanka Wën yawah Sakob fa,
ahery vahnë, itaka Isërayel.
- 25 Arabi Wën rëmuh hunte ryemađëhi ha,
Hwëhn Fanka le ryëwanëdëhi ŷa,
njëdayi rëv fërën, gë wëhka wante yalëd' nkal li,
gë vutah vuyabah do gë wusaŵ wuyabah.
- 26 Wadëwara rëmuh ŷa ntëbëk d'us
wëla wadëwara wahun' wale yeho kobëri wï.
Ntëbëk hnapul vukun' vumb kobëri vi.

Arabi dëwara dëwu ña pëlahna Yosef, ale ye
asankaf vicëru g'aheryu ÿa!

²⁷ Besame had ÿin ÿañah nke.

G'acahnëfëf ga, intawã tokëd,
do g'anëka ga cahëlehnëf ile wok ÿa.”»

²⁸ Vëyi fop liko wahnënk pëhw gë wahi (12)
Isërayel wã. Wañi ntehnëkëhniwo rëm hni,
ante nësëhnëdëhëhniwo rëkwa ña. Ale-wo-le
ndëwara minu ndëwanëkawo.

Icëm Sakob

²⁹ Tac Sakob më ntehnëkëhni aki: «Ge cëmëbu,
kwëtëryino hn'iyag vacërakëlo mën hna, iyag
nte ye hn'ikaÿ Efëron avë bulunda Het ÿa,

³⁰ Makëpela hna, ðarël Mamëre hna hn'inkal
Kanan hna. Abëraham ntawëko inji kaÿ vëhni
Efëron hna soje yag inji kwëhn umë.

³¹ Hnam mbañiniho g'asëvalu Sara, tac Isak
fëna g'asëvalu Rebeka. Do ami dënk hnam
mbañëbuha Leya.

³² Kaÿ inja gë yag nte yeho hnam ña bulunda
Het hna ntawëko.»

³³ Ga puhnak Sakob nësëhn tëkwa vërahu
ña, më mbokak ndak, tac njilehn tëkëhëhni
vacërakëlowu va cëm hna.

50

Wakwëy Sakob, nte wãciko fëna Isërayel

¹ Awa, Yosef më nëñëlëk vëhni rëmu hna gë
wankwën wadëwu ña do muryahna.

² Tac ntehnëhni vëryokuñ pëhwëtëniha rëmu.
Awa vërac më pëhwëtëniha Isërayel

³ wafac wafëhw wahnah (40) kabi koyëna tēfëka cuci ñas iña gë wagu wanëjah soñe antë përeka. Vëvë Esipët va, wafac wafëhw mbëd gë wahi (70) kwëyënihawo Sakob.

⁴ Ga ndëcëk wakwëy ña, Yosef më ntehnëkëhni vële rëhakawo Farawo va: «Ge ñadunëho, demaryino afëyanëhnunoña waji wanës Farawo ÿa:

⁵ “Rëm mën ÿa ntëkehnëkowo cëmahñënd ÿa soñe yiwu vañëwa hn'inkal Kanan hna, hn'iyag nte ntiyako hna. Awa mañëryanërye tame yiwu vañëwa, tac mbokajëdëfu.”»

⁶ Farawo ÿa mañëryanëhnëka Yosef nji mbañehna rëmu gante ntehnëko ka.

⁷ Yosef kahnëtalehn g'ibañ rëmu; fop vësankaf va lapëhnakawo, vële ryokunëdëho hnë cery inaw Farawo hna gë vële rëhakawo Farawo va do gë vicër vëvë Esipët va fop,

⁸ gë tere lëwu ÿa fop gë fop vicëru g'aheryu do gë vëvë tere rëmu vëyëntaw va. Vutah vutoy va fo raviko hnë resiyo Gosen hna.

⁹ Vëhwëhn wasaret gë vëyaryary wafahnac lapëhnakawo; kore sankaf ðus yeho.

¹⁰ Tëkëlehnëni hn'idap nte wacëde Atad hna gë cape pëhna lav sën Yurëdan ka. Hnam më ntinëhnëniha wakwëy wacankaf Sakob do njahnadëniho ðus. Yosef koko soñe icëm rëmu ña wafac mbëd gë wahi (7).

¹¹ Vëvë Kanan vële lëdëko hnë resiyo rac va ga nuni wakwëy watac më ntehnëni: «Wakwëy wacankaf Esipët ye!» Soñe rac macahnëde cape

pëhna lav sën Yurëdan rac Abel-Misërayim, umë fëhnëtanëk «Wakwëy Esipët».

¹² Koyëna viju Sakob ntiniho ile ntehnëkëhniwo rëm hni ntini ÿa:

¹³ njonihò iñas dëwü ña hn'inkal Kanan hna do kwëtëni hn'iyag bë kaÿ Makëpela ña, darël Mamëre hna. Abëraham ntawëko inji kaÿ vëhni Efëron avë bulunda Het ÿa sonje yag inji kwëhn umë.

¹⁴ Yosef ga kwëtëk iñas rëmu ña yag hna, më mbokani gë vële lapëhnajëkëhniwo sonje ibañ rëmu va fop gë Esipët.

Yosef gë vicëru

¹⁵ Ga ndëcëk wakwëy Sakob ña, vicëru Yosef më ntehnëläni: «Tame kabi rëm fu ÿa cëmëk, Yosef kod nkwëcagëfu fop wameh wante liy-inëka ña.»

¹⁶ Awa më payëhnëni pëyayi Yosef aki: «Ani gë cëmahnënd rëm fu ÿa, aki ntehnëkëfuno:

¹⁷ “Pëyanëndinoŵa Yosef: ‘Kaÿëhnandiÿi gë vicër hu, aravëhnëhni idënt ñayah nte ntini ña, wameh wante ntinihi ña fop.’” Awa, maŵëry aravëhnëfu ile lëntahniru ÿa, fuhnë vële sëmbëdëha Wën ryampo fo gë rëm fu ÿi.» Yosef pëgwëlehn kond ga pëyayik wañi.

¹⁸ Tac vicëru njilehnini vëhni dënk tëkatëniha, njoni haryënkw lëwü do ntehnëniha: «Vëramp hu yëbun.»

¹⁹ Bare Yosef më ntëkwakëhni: «Antë ntaku. Gela Wën.

²⁰ Ñadfunëho aliwuno wëh, bare Wënu ña nkwëcëtëk wëh wã g'ifërën, mawëk pehët walawãry vahnë vëyabah, gante nudun dol ki.

²¹ Tame antë nkehahnahnu iñë: pabëdëmu wuhñë gë watere hun ñi.» Gë wanj wanës wanëñah njamënëko wasakahn walëw hni wã.

Icëm Yosef

²² Koyëna Yosef gë tere rëmu ÿa Esipët hna nkoniho. Yosef wabëhn keme g'ipëhw (110) nuÿako.

²³ Nufëhëhniwo ga nagëlëdëni vutah aju Efërayim va gë vutah vërah vuntëw hni va. Do nufëkëhniwo kwëdëhni vutah vunte nagëko Makir aju Manase va.

²⁴ Fac ryampo Yosef më ntehnëkëhni vicëru g'aheryu: «Biÿëdina cëmëdëfu, bare pacëko Wënu ña ndemađëhu. Matëndëdëhu Esipët li soñe njowu hn'inkal nte ntehnëkëhniwo vëhni Abëraham gë Isak do gë Sakob njëdadëhëhni hna.

²⁵ Awa ge Wënu ña ntinëhñëku rac, dëkëndino alehnuno njoryaryëdun iñas mën ña.»

²⁶ Yosef wabëhn keme g'ipëhw (110) nuÿako cëmat Esipët hna. Më sucik iñas dëwu ña gë wagu wanëñah soñe antë përeka, do kwëti hnë kesu itaka.

Wamey
Wamey: Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala (New Testament+)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wamey

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source files dated 1 May 2025
f961026b-f72f-5bd7-9f75-efa7f932577e